

Tartalomjegyzék.....	1
A tervkészítés általános adatai	2
I. 1. Általános bevezető	3
I. 2. A társulás és településeinek, környezetének bemutatása.....	4
I. 3. A helyi tervezés szükségességének bemutatása, a tervezés alapjai	13
II. A tervezési területen keletkező, hasznosítandó vagy ártalmatlanítandó hulladékok mennyisége és eredete.....	19
II. 1. A keletkező hulladékok típusa és éves mennyisége.....	20
II. 2. A térségbe szállított és onnan kiszállított hulladékok típusa és mennyisége	25
II. 3. A beszállított és onnan kiszállított hulladékok típusa és éves mennyisége.....	26
II. 4. A tervezési terület hulladékmérlege.....	27
II. 5. A hulladékképződés várható alakulása a térségben	30
III. A Hajdúsági Szilárd Hulladéklerakó és Hasznosító Társulás Megelőzési Terve	32
III. 1. A Megelőzési tervről	32
III. 2. A Nulla Hulladék programról.....	33
III. 3. A megelőzési célrendszere	35
III. 4. A Megelőzési terv cselekvési terve	43
III. 5. A terv eredményeinek mérése	47
IV. A hulladékok kezelése, a kezelőtelepek és létesítmények, a kezelésre felhatalmazott vállalkozások	49
V. A térséget érintő, elkülönített (szelektív) hulladékgyűjtési rendszer kiépítésének ütemezése településekre bontva, különös tekintettel a hasznosítható anyagok, a települési hulladékban lévő veszélyes hulladék összetevők és a szerves hulladékok elkülönített gyűjtésére vonatkozóan (2011-2016).....	56
VI. A Hajdúsági Szilárd Hulladéklerakó és hasznosító társulás hulladékgazdálkodási tervének akcióterve (2011-2016)	59
Mellékletek	66
1. sz. melléklet: A térség 2007-2008 tervezési időszakra vonatkozó cselekvési programjának megvalósítása – értékelés	67
2. sz. melléklet: Jogszabályok jegyzéke	74
3. számú melléklet: Koordináló szervezetek gyűjtőhelyei a tervezési területen.....	77
4. számú melléklet: A hulladékgazdálkodást érintő főbb tematikus stratégiai tervek, programok	81
5. sz. melléklet: A HIE megelőzéssel kapcsolatos intézkedései	86

Tervezési szint:

Észak-Alföldi Régió – Hajdú-Bihar megye, Hajdúsági Szilárd Hulladéklerakó és Hasznosító Társulás csatlakozott települései (Hajdúböszörmény, Hajdúdorog, Hajdúnánás, Hajdúhadház, Téglás, Görbeháza, Balmazújváros, Polgár, Folyás, Újszentmargita, Tiszagyulaháza, Hortobágy, Újtikos, Bocskai kert)

A tervezésben részt vevő Önkormányzatok:

Hajdúböszörmény, Hajdúdorog, Hajdúnánás, Hajdúhadház, Téglás, Görbeháza, Balmazújváros, Polgár, Folyás, Újszentmargita, Tiszagyulaháza, Hortobágy, Újtikos, Bocskai kert települések önkormányzatai

A tervezésben résztvevő szakhatóságok:

Tiszántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség

Felső-Tisza-vidéki Környezetvédelmi Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség

Készítésért felelős szervezet:

Hajdúsági Szilárd Hulladéklerakó és Hasznosítási Társulás

Hajdúböszörmény, Bocskai tér 1.

A terv készítője:

Zöld Kör

Hajdúböszörmény, Bocskai tér 2.

A terv felülvizsgálatában résztvevők:

- Sánta Krisztián, környezetvédelmi szakmérnök
(Környezetvédelmi felülvizsgálat végzésére jogosító engedély, száma: OKVF-F-157/2004.,
Környezetvédelmi és természetvédelmi szakértői engedély, száma: KV-SZ(13)/09-0961,)
- Molnár Attila, környezetvédelmi szakértő
(Környezetvédelmi felülvizsgálat végzésére jogosító engedély, száma: OKVF-F-770/2006)
- Gyöngyösi Imre, hulladékgazdálkodási programvezető
- Molnár Antal, területfejlesztési szakértő

Időszak: 2011-2016

A terv felülvizsgálatának esedékessége: 2014. június

A tervezés bázis éve: 2009.

I.1. ÁLTALÁNOS BEVEZETŐ

A hulladékgazdálkodásról szóló 2000. évi XLIII. Tv. (továbbiakban Hgt.) 34.§. (1) előírja az önkormányzatok számára hulladékgazdálkodási terv kidolgozását. A területi hulladékgazdálkodási terv elkészítésének jogszabályi kereteit a fent említett törvény mellett a 110/2002. (XII. 12.) OGY határozattal elfogadott Országos Hulladékgazdálkodási Terv határozta meg. Ennek megfelelően 2003. júliusában elkészült az Észak-alföldi Statisztikai Régió Hulladékgazdálkodási Terve (15/2003. (XI.7.) KvVM rendelet), mely meghatározta a jelen terv elkészítésének határidejét, valamint az ebből adódó rendelet megalkotását az érintett Önkormányzatok számára.

Sajnos az országos és a regionális tervek felülvizsgálata, valamint új tervek a mai napig nem készültek el. Az OHT II. és Stratégiai Környezeti vizsgálata már megtalálható a Vidékfejlesztési Minisztérium honlapján (www.kvvm.hu oldalon, a régi KvVM honlapján), azonban még nem került az anyag a Parlament elé.

Sajátos helyzet alakult ki azonban a jogszabály környezet vonatkozásában is, mivel a 2008/98/EK irányelv alapján, mely az új hulladékgazdálkodási irányelv (továbbiakban: HIE) hazánkban 2010. december 12-ét tűzte ki az irányelv implementálására, azonban a terv készítésének időpontjáig nem került elfogadásra, kizárólag egyeztetési anyagokkal lehet találkozni. Végleges, elfogadott Hgt., valamint a felhatalmazásán alapuló végrehajtási rendeletek pedig nyilván a Hgt. elfogadását követően fognak megjelenni.

A tervezéskor figyelembe lettek véve azok a HIE-ben található, a hulladékgazdálkodási terv készítésénél szem előtt tartandó, releváns és várható változások, melyek mindenképpen meg fognak jelenni a Hgt.-ben, valamint a hulladékgazdálkodási tervezést jelentős mértékben befolyásolják, meghatározzák.

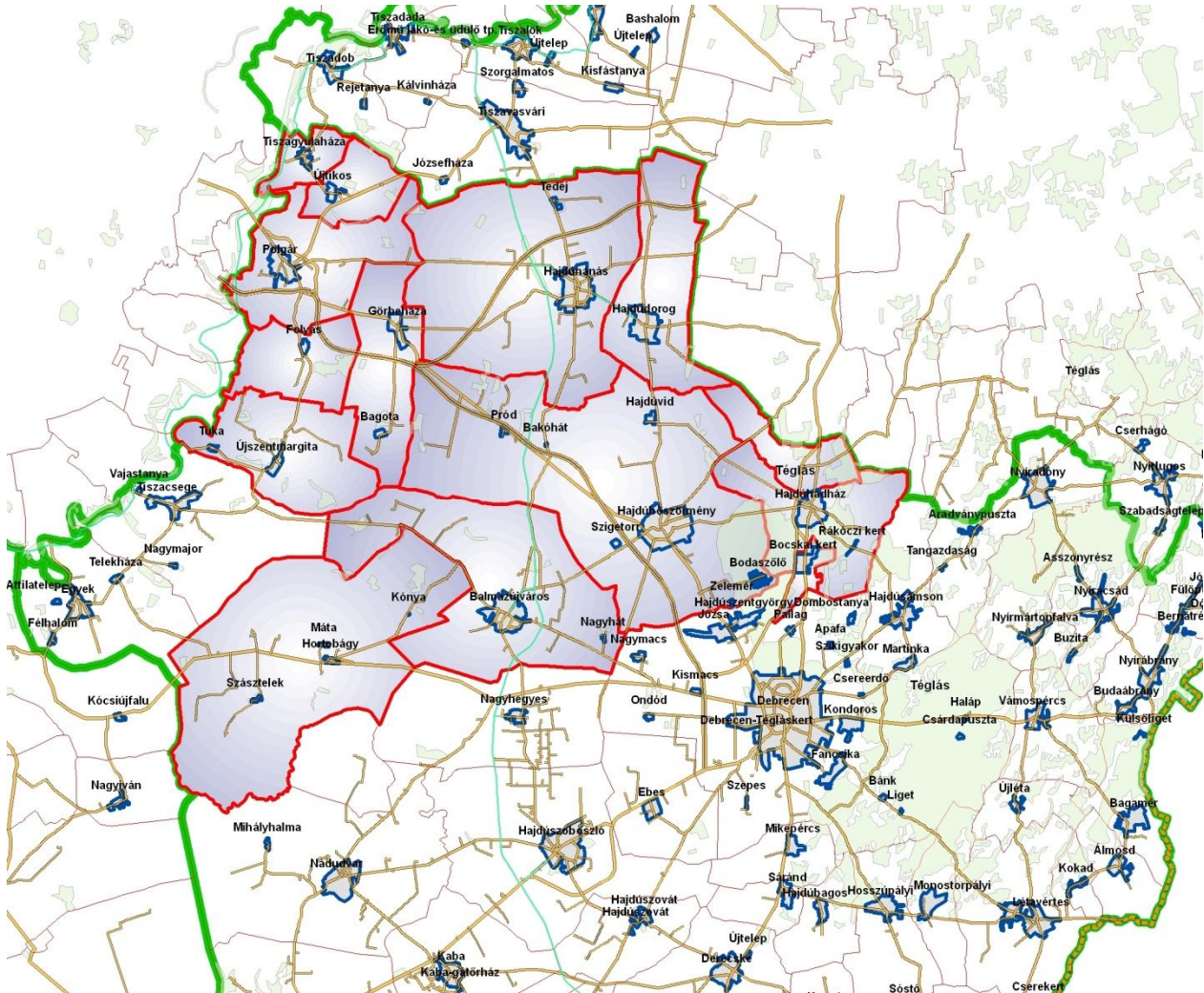
A terv készítői a Társulás hulladékgazdálkodási tervének elkészítéséhez a KSH és az OKIR/HIR 2009-es bázisán alapuló adatait, a HHG Kft. adatait, valamint a Hulladék Munkaszövetség Zöld Körrel elkészített felmérést, továbbá a Nulla Hulladék Projektben készült anyagait használták fel.

A terv végleges változata az előzetes terv elkészültét, egyeztetését és szakhatósági véleményeztetését követően került elkészítésre, melybe beépítésre kerültek azok vélemények és javaslatok melyek érdemi és szakmai célú változtatást és módosítást fogalmaztak meg az előzetes tervvel kapcsolatban.

A terv készítői

I. 2.A TÁRSULÁS ÉS TELEPÜLÉSEINEK, KÖRNYEZETÉNEK BEMUTATÁSA

A tervezési terület 14 településből áll. Ezen települések alakították meg az ISPA forrásból létrejött hulladéklerakó létesítéséhez és üzemeltetéséhez a Hajdúsági Szilárd Hulladéklerakó és Hasznosító Társulást.

1.sz. térkép: A társulás településeinek térképe

I.2.1. Természeti adottságok

Domborzat és talajviszonyok

A térség kevésbé tagolt síksági területe teljes egészében az Alföldhöz tartozik. Felszínét fiatal, laza, gyűretlen és igen nagy vastagságban felhalmozódott szárazföldi eredetű üledék borítja. Az agyagos, homokos üledéket a környező magasabb térségről érkező vizek szállították és raktál le a fokozatosan tóvá alakuló egykori beltengerbe. A terület további süllyedésével, valamint a szomszédos területek (Kárpátok) emelkedésével megnőtt a folyók energiája. A folyók 100-200 m vastag, főleg homokos üledéket halmoztak fel a pannon alapon. A Körös-vidék megsüllyedésével a Hajdúság területén megszűnt a folyóvízi elöntés, és a szárazzá vált felszínen az eolikus felszínformálás vált meghatározóvá. A Hajdúság területére a szelek finomabb szemcseméretű löszet halmoztak fel, amelyen igen jó termőképességű csernozjomtalajok

képződtek. A Hortobágy felszínét is a folyóvíz alakította. Korábban a Tisza ártere volt. A víz hatására itt szikes (szolonyec és szoloncsák) illetve réti talajok alakultak ki.

Vízrajz

A térség vízben szegény terület, számottevő bővizű folyója nincs. Vízhozamuk alapján kisebb jelentőségű, azonban jellegzetes élővizei a megyének a Hortobágy, a Kösely és a Dél-Nyírség területén eredő Kállók.

Hajdú-Bihar megye egésze a Tisza vízgyűjtő területéhez tartozik, a lefolyó vizek a megye nyugati részén közvetlenül, míg keleti nagyobb területéről a Berettyón és a Körösök vízrendszerén át jutnak a Tiszába. A kevés csapadék következtében a medrekben a lefolyás fajlagos értéke alacsony, a kisebb vízfolyásokba csak hóolvadás vagy nagyobb zivatar esetén jut víz. A Tiszát a Berettyóval összekötő Keleti-főcsatorna igen nagy jelentőségű, a hozzá kapcsolódó csatornahálózattal a vízben legszegényebb földterületek öntözését, valamint a tavaszi belvizek elvezetését teszi lehetővé.

A térség felszíni vizei túlnyomórészt öntözési és halgazdálkodási, kisebb mértékben ipari célra használatosak.

A terület állóvizei különböző eredetűek. Természetes állóvizek maradtak vissza a régi folyómedrekben, a laposokban és a Tisza levágott kanyarulataiban. Az utóbbi években megnőtt a száma a mesterségesen kialakított állóvizeknek. Ezeket különbözőképpen hasznosítják. A szikes vízállásos területeken halastavakat vagy víztárolókat hoztak létre. Az ország halas tavi felületének 25,9%-a jut a Hortobágyra.

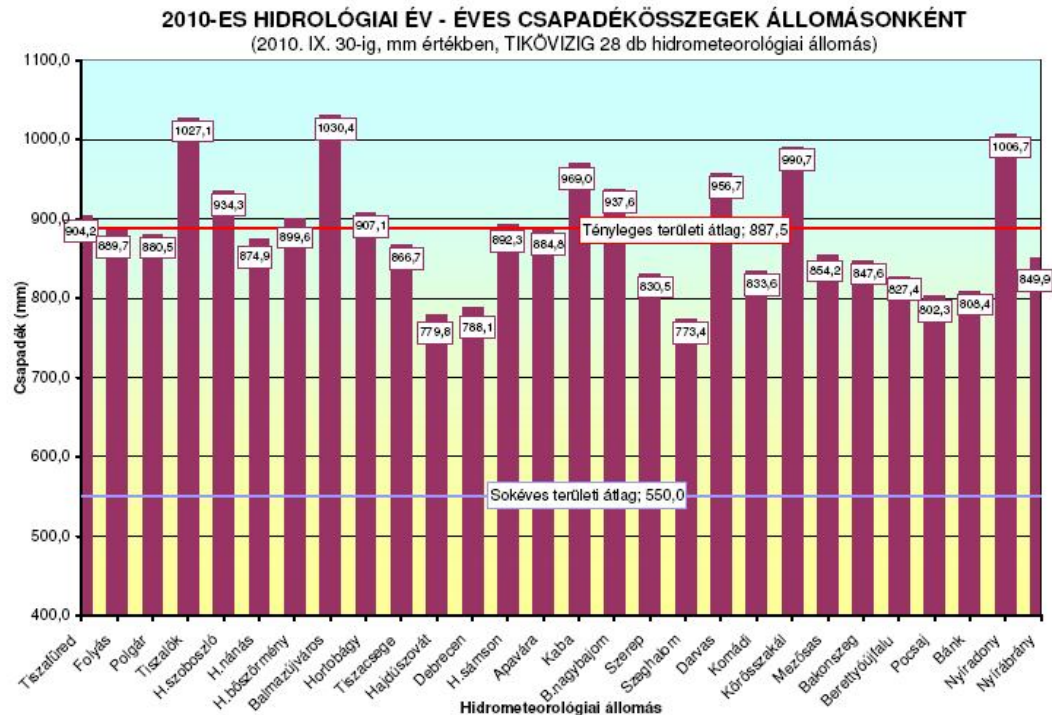
A térség felszín alatti vizekben bővelkedik. A felszín alatti talajvíztükör helyzete nagyon különböző. Így például a Hajdúság kiemelt pannon röge fölött 6-20 m mélyen fekszik, a Hortobágyon viszont csak 1-2 m-re van a felszín alatt. A talajvíz sótartalma tág határok közt változik. Legnagyobb a Hortobágyon, ahol literenként 2-3 g, de elérheti a 10-20 g-ot is.

A Hajdúság mélységi vizei országosan is kiemelkedő jelentőséggel bírnak. A mélyfúrású kutak egy részéből gyógyhatású termálvíz tör a felszínre. A megye több településén épült termál- és gyógyfürdő. Ismert hévízzel rendelkezik Hajdúböszörmény, Hajdúnánás és újabban Balmazújváros.

Csapadék:

Csapadék szempontjából a térség az Alföld egyik legszárazabb vidéke, a Hortobágy déli része pedig az ország egyik legszárazabb területe, ahol a csapadék évi mennyisége nem éri el az 500 mm-t. A területen átlagban ez 500-600 mm-ig emelkedik. Ebből 300-350 mm jut a tenyészidőre. Legcsapadékosabb hónap a június (55-75 mm), legszárazabb a január (25-35 mm). A csapadék az év folyamán egyenlőtlenül oszlik el, tipikus kontinentális jellegre mutat, hogy a legcsapadékosabb hónapban 2,5-szer annyi eső esik, mint a legszárazabbban. Az évi csapadék mennyisége – főleg annak eloszlása miatt – nem elegendő a mezőgazdasági termelés biztonságához.

A 2010-es év minden idők talán legcsapadékosabb évét mutatta, a korábban 550 mm-es átlaggal jellemzett területen a 2010-es hidrológiai évben (2009.X.1.-2010.IX.30), átlagosan 887,5 mm hullott. Balmazújváros, Tiszalök és Nyíradony esetében pedig a lehullott csapadék mennyisége meghaladta az 1000 mm-t!

1.sz. diagram: 2010. évi csapadék adatok Hajdú-Bihar megyében (forrás: TIKÖVIZIG, 2010)

Az évi vízhiány legnagyobb a Hortobágyon (150-175 mm), de a legjobb mezőgazdasági területen, a Hajdúságban is 100-150 mm. A hótakarós napok száma több évtized átlagában 30-40, (legmagasabb a Hajdúságban és a Nyírségben), ami országosan alacsony érték.

A bajt csak növeli, hogy ezen a területen nem alakul ki vastag hótakaró, sőt a gyakori erős szelek miatt a lehullott hó sem borítja egyenletesen a felszínt, ami növeli az őszi vetések esetén a fagyveszélyt.

Természetvédelem

Hajdú-Bihar megye és maga a Hajdúság is jelentős természeti értékkel rendelkezik. A "Világörökség része" címmel rendelkező Hortobágyi Nemzeti Park Területének mintegy 80%-a Hajdú-Bihar megyében van. Itt maradt meg szinte érintetlenül a 18-19. századi múltat őrző füves puszta jellege. A természet védett értékeinek sorából kiemelkedik a 7000 hektár kiterjedésű, 22 elkülönült területből álló Hajdúsági Tájvédelmi Körzet szél által formált, parabolabuckákkal, valamint a köztük megbúvó nyírvízlaposokkal tarkított impozáns részei. A védett növények egész sorát tartalmazó természetes erdőtüskés (pusztai- és gyöngyvirágos tölgyesek, homokpusztagyeppek és homokpusztarétek) gazdag vadállományt is rejtnek.

A társulás települései az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekkel érintett települések közé tartoznak.

Az említett települések közül fokozottan védett, valamint védett terület által érintettek a következők:

Hortobágyi Nemzeti Park területén található, fokozottan védett területek:

Újszentmargita

[Tilos-erdő erdőrezervátumának magterülete (22,3 ha) fokozottan védett terület (15/2000 KÖM). Az eredeti törzsterületet és az Újszentmargitai erdőt ill. legelőt (52.000 ha) a 2100/1980. számú

OKTH közlemény 1. pontja alapján Bioszféra Rezervátummá nyilvánították (UNESCO MAB Program).]

Hortobágyi Nemzeti Park területén az alábbi települések érintettek védett területek által:

- Balmazújváros
- Görbeháza,
- Hajdúböszörmény
- Hortobágy

Az érintett településeken az alábbi helyi jelentőségű védett természeti értékek találhatók:

Bocskai kert: Kocsányos tölgyes

Hajdúböszörmény: Gyöngyvirágos tölgyes, Gyertyános tölgyes, Zeleméri Templomrom környezete, Újvárosi úti platánfasor, Dorogi úti hársfasor

Hajdúdorog: Kocsányos tölgy

Hajdúhadház: Emléktölgy, Nyárfa

Hajdúnánás: Páfrányfenyő

Polgár: Kálvária-domb

Téglás: Dégenfeld Kastély parkja

A települések területén található NATURA 2000 területek:

Település	Nemzeti Park Igazgatóság	Különleges madárvédelmi terület megnevezése	Különleges természetmegőrzési terület megnevezése	Kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület megnevezése
Hajdúböszörmény	Hortobágyi	Hortobágy	Tócsa-völgy	Hortobágy; Debrecen–Hajdúböszörményi tölgyesek
Hajdúnánás	Hortobágyi	Hortobágy	-	Hortobágy
Hajdúdorog	Hortobágyi	-	-	Czakó-tó
Balmazújváros	Hortobágyi	Hortobágy	-	Hortobágy
Hortobágy	Hortobágyi	Hortobágy	-	Hortobágy
Hajdúhadház	Hortobágyi	-	-	Debrecen-Hajdúböszörményi tölgyesek
Folyás	Hortobágyi	Hortobágy	-	Hortobágy
Görbeháza	Hortobágyi	Hortobágy	-	Hortobágy
Polgár	Hortobágyi	Hortobágy	-	Hortobágy
Tiszagyulaháza	Bükki	Kesznyéten	-	-
Újszentmargita	Hortobágyi	Hortobágy	-	Hortobágy

1. sz. táblázat: A települések közösségi jelentőségű természeti területei

1.2.2. A terület településszerkezete, demográfiai viszonyai

A Társulás 14 települése az Észak-Alföldi régióban, Hajdú-Bihar megyében ezen belül a Balmazújvárosi, Polgári, Hajdúböszörményi és a Hajdúhadházi kistérségben helyezkedik el. Hajdú-Bihar megyében az átlagnál kevesebb a településszám, hiszen itt mindössze 82

település található, melyből a megyeszékhely, Debrecen megyei jogú város, 20 város, 11 nagyközség, 50 pedig község. A megye településszerkezete erősen város-centrikus, a lakónépesség több mint 70%-a tizenhat városban él, melyek közül Debrecen kiemelkedő jelentőséggel bír. A projektben résztvevő tizennégy (14) település 2009. január 1-jei lakónépességével számolva az országos 66,1%-os értékkel szemben a lakosság 90,79%-a él városokban. A települések átlagos népességszáma mintegy 7000 fő, ami az országos vidéki átlag több mint kétszerese. Ez egyrészt Debrecennek a maga 200 ezer feletti lakos számával, valamint a megye középső és keleti részén található nagy határú, és nagy népességszámú településeknek (Hajdúböszörmény, Hajdúnánás, Hajdúszoboszló) köszönhető.

A négy érintett kistérségben, egymás szomszédságában közép- és kisvárosok megszakítatlan települését figyelhetjük meg, ahol a városi ellátó funkciók csak a saját közigazgatási határig érvényesülnek. Teljes értékű kisváros nem található az érintett térségekben, azonban Hajdúböszörmény város hiányos értékű kisvárosnak számít. A legalsó kategóriába, azaz a törpevárosok körébe tartozik Balmazújváros, Hajdúnánás és Polgár, melyek teljes értékkel bírnak, valamint itt található a hiányos értékű Hajdúdorog és Téglás. Néhány évtizeddel ezelőtt tipikus mezővárosok voltak, településszerkezetük is az Alföldre jellemző mezővárosi jellegű, ún. kétbelters, más néven ólaskertes, vagy kertes településtípus. Térben ugyanis elkülönül egymástól a lakóház és a gazdasági tevékenység színtere, az ún. kert vagy ólaskert. Az ilyen típusú települések jól felismerhetően három részre tagolódtak. A város mértani középpontjában álló erősített templomot a sűrűn beépített belső városmag vette körül, amelyet ugyancsak körkörös a gazdasági kertek öveztek.

A községek nagy része a hajdani állami gazdaság virágzása idején alakult ki és fejlődött. Ezt tükrözi a települések szerkezete is: a községközpont mellett több külterületi tanyaközpont található. Ilyen például Hortobágy település is, mely község lakosságának túlnyomó része a korszerű községközpontban, míg másik része az 5-15 km-es körzetben lévő valamikori tanyaközpontokban él.

Település	Terület (km ²)	Lélekszám (fő, 2005.)	Lélekszám (fő, 2009.)	Lakás állomány (db, 2005.)	Lakás állomány (db, 2009)
Balmazújváros	205,45	17 875	17 480	6 562	6 697
Hajdúböszörmény	370,78	32 074	31 636	11 978	12 393
Hajdúdorog	100,65	9 416	9 055	3 526	3 580
Hajdúhadház	91,9	12 980	12 506	4 156	4 221
Hajdúnánás	259,62	18 019	17 291	6 896	7 078
Polgár	97,46	8 654	8 068	3 346	3 376
Téglás	38,33	6 545	6 625	2 229	2 342
Bocskai kert	6,8	2 818	2 917	1 015	1 061
Folyás	53,92	384	345	152	154
Görbeháza	80,2	2656	2 449	1 057	1 071
Hortobágy	284,54	1 667	1 522	650	654
Tiszagyulaháza	20,78	805	730	370	372
Újszentmargita	96,22	1 530	1 423	647	653
Újtikos	35,29	959	913	382	386
Összesen	1741,94	116 180	112 960	42 966	44 038

2.sz. táblázat: A tervezési terület adatai és változásai (KSH, 2005 és 2009.)

Humán infrastruktúra szempontjából a térség jó adottságokkal rendelkezik. Bölcsőde, óvoda, általános iskolák és középiskolák is találhatóak a térségben, melyek a kiépült és a lakosság igényeihez igazodó tömegközlekedési eszközök segítségével könnyen elérhetőek. A középiskolából továbbtanulni szándékozók tanulmányaikat elsősorban a megyeszékhelyen valamint a szomszédos megyék felsőoktatási intézményeiben folytatják, azonban természetesen jelentős azok száma, akik a fővárosban, vagy más távolabb eső városokban található egyetemeken illetve főiskolákon szerzik meg felsőfokú szakképesítéseiket. A hajdúböszörményi és a balmazújvárosi kistérségben élők iskolázottsági szintje közepes, a hajdúhadházi és polgári kistérségekben pedig a képzettségi színvonal - a városokat leszámítva - igen kedvezőtlen, az iskolázottsági szint igen gyenge. Az alacsony iskolázottság (8. általános iskolai végzettséggel sem rendelkezők) elsősorban a roma lakosságra jellemző.

A pályakezdő diplomások sok esetben már nem térnek vissza, vagy a későbbiek folyamán vándorolnak el, megélhetés céljából, melynek oka a munkahelyek korlátozott száma, illetve az országos szinten alacsonynak mondható munkabérek.

A balmazújvárosi kistérség halandósági hányadosa országos viszonylatban a legalacsonyabbak közé tartozik (91%), a másik három térséget illetően kedvezőnek mondható, hiszen ezen arányszám 94-96%.

Közüemi hálózatok tekintetében elmondható, hogy a hajdúböszörményi kistérség fejlett, jól kiépült hálózattal rendelkezik, a balmazújvárosi és polgári kistérségben a közepesnél jobban kiépültek a közüemi hálózatok, míg a hajdúhadházi térség e tekintetben viszonylag fejletlen.

Település	Vezetékes gázt fogyasztó háztartások száma	Közüemi vízhálózat hossza (km)	Közüemi vízhálózatba bekapcsolt lakások száma	Közüer. kifolyó	Lakosoknak szolgáltatott víz (1000m ³)	Közü. szennyvíz-hálózat hossza (km)	Közü. szennyvíz hálózatba bekapcs. lakások száma (db)
Balmazújváros	5 706	78,8	6 363	197	427	84,8	5 573
Hajdúböszörmény	9 028	147,2	11 745	142	862	75,5	6 712
Hajdúdorog	2 834	60,0	3 438	45	266	56,0	3 296
Hajdúhadház	2 662	58,5	3 812	40	249	31,2	3 410
Hajdúnánás	5 739	87,8	6 446	124	657	66,6	4 840
Polgár	2 836	50,6	3 290	38	210	35,0	1 990
Téglás	1 937	30,5	2 101	4	181	26,8	2 039
Bocskai kert	939	25,1	1 061	4	95	17,3	966
Folyás	86	4,9	137	13	7	–	–
Görbeháza	847	26,0	1 027	18	67	12,4	522
Hortobágy	399	23,0	506	13	40	8,9	331
Tiszagyulaháza	235	12,6	362	8	18	5,8	240
Újszentmargita	363	13,9	554	21	34	11,2	425
Újtikos	263	18,8	386	7	26	7,4	317
Összesen:	33 874	637,7	41 228	674	3 139	438,9	30 661

3. sz. táblázat: A települések közműadatai (Forrás: KSH, 2009)

A bűncselekmények aránya alacsony, az esetek többsége az ún. megélhetési bűnözés. Elérési mutatójuk viszonylag kedvező, mely az autópálya megépülésének köszönhető. A periférikus, társadalmi-gazdasági szempontból elmaradott, leghátrányosabb helyzetű kistérségeket (Polgári, Balmazújvárosi, Hajdúhadházi) a KSH igen fejletlen kistérségekként tartja nyilván és vidékfejlesztési besorolás alapján a kedvezményezettek közé teszi.

Az érintett térségek szilárdhulladék-lerakóinak környezetében elsősorban roma származásúak illetve életformájuk, életkörülményeik miatt, mások által cigánynak tartott hátrányos helyzetűek laknak. A szemétklerakó mindennapi látványa úgynevezetten elfogadottá teszi számukra a nem tiszta környezetet, ez azonban meggátolja a környezettudatosságuk elmélyítését, vagy nem meglete esetén annak kialakulását. Éppen ezért a hátrányos helyzetű emberek életminőségére még fokozottabban kedvező minden környezeti fejlesztés, és a település környezetminőségének valamint az alapvető környezetvédelmi infrastrukturális szolgáltatások színvonalának javítása erősíti a környezeti érdekközösség és összetartozás tudatosulását.

1.2.3. A terület gazdasági jellemzői

Hajdú-Bihar megye vállalkozások szempontjából is hátrányos helyzetűnek mondható. A viszonylagos alacsony vállalkozói kedvet mutatja, hogy a fajlagos mutatók szempontjából a megye döntően csak az Észak-magyarországi régió megyéit valamint Szabolcs-Szatmár-Bereg megyét tudja megelőzni, és az országos értékhez viszonyított lemaradás nagyobb tőkeerejű társas vállalkozások esetében sokkal jelentősebb. Az egyéni vállalkozások arányát tekintve a középmezőnyben foglal helyet, ez a tény azonban szoros kapcsolatban áll a kényszervállalkozásoknak magas számával.

A megye elsősorban a villamos energia-, gáz-, gőz- és vízellátás (ennek az az oka, hogy a megyében található a gáz- és áramszolgáltatók központja), vegyipar, a szálláshely-szolgáltatás és vendéglátás (elsősorban a gyógy-idegenforgalomra épülve), valamint az egyéb közösségi, társadalmi és személyi szolgáltatás ágazatokban emelkedik ki.

A mezőgazdaságban dolgozók aránya az utóbbi években – az országos tendenciákat követve – visszaesett, azonban megyei szinten igen fontos szerepet játszik a foglalkoztatásban.

Az ipar foglalkoztatásban betöltött szerepe, az országos átlagnak megfelelő. Nagyobb ipari cégek a megyében: TEVA Gyógyszergyártó Zrt., Hajdú Cégcsoport (korábban Hajdúsági Művek, mely jelenlegi részei a Hajdúsági Iparművek Zrt. és a Hajdúsági Autótechnika Ipari Zrt.), Acélszerkezet-gyártó Kft. Az ipar után a legnagyobb foglalkoztató az oktatás és az egészségügy, az itt dolgozók aránya jelentősen meghaladja az országos átlagot. A szolgáltatásban foglalkoztatottak aránya 2001 és 2005 között jelentős mértékben emelkedett, azonban 2005-ben még így is elmaradt az országos átlagtól.

A kilencvenes évek elején az országos átlagot meghaladó mértékben nőtt a munkanélküliség, és tartós társadalmi jelenséggé vált. Bár a megye munkaképes korú lakosainak az össznépségen belüli aránya folyamatosan emelkedik, jelenleg 62% körüli értékkel bír, a gazdaságilag aktív népesség aránya (15-74 évesek körében vizsgálva) azonban évről-évre csökken, jelenleg 208,3 ezer fő, ami a megye összlakosságának 38,1%-át jelenti. Az aktivitási arány 50,4%, a foglalkoztatottsági arány pedig 46,1%. Az inaktív népesség hányada növekvő tendenciát mutat és az eltartottakkal együtt 61,9 %-os ezen arányszám.

A regisztrált munkanélküliek száma a munkavállalási korú állandó népességhez viszonyítva megyei szinten 8,4%. Kistérségeket vizsgálva azonban ezen arányszám eltérő. Az érintett kistérségek közül a hajdúhadházi kistérségben a legmagasabb a munkanélküliségi ráta, a legfrissebb adatok alapján 18,39%, amely annak is eredménye, hogy ezen kistérség 11 települést (5 várost és 6 községet) foglal magába és Debrecen leszámítva a legnépesebb kistérség. A legalacsonyabb a hajdúböszörményi kistérségben, ahol ez az arányszám a megyei átlag alatt helyezkedik el, mindösszesen 8,3 %. Ez annak is az eredménye, hogy ezt a kistérséget három, fejlett város alkotja.

A kedvező jelek között lehet ugyanakkor megemlíteni, hogy a régióban fejlett a másodlagos munkaerőpiac, amely többek között magában foglalja a közhasznú foglalkoztatást, a szociális földprogramot és a szociális közmunka programot, melyek elsősorban az esélyegyenlőség jegyében a települési önkormányzatok intézkedései közé tartoznak.

Az 1000 lakosra jutó gazdasági szervezetek száma az országos átlagérték alatt marad. A megyei átlagot tekintve jelenleg 1000 főre 80 gazdálkodó szervezet jut.

A relatív jövedelmi színvonal a hajdúböszörményi kistérségben csak 77%-a az országos vidéki átlagnak, a balmazújvárosi, a hajdúhadházi és polgári kistérség esetében pedig mindösszesen csak 64, 62 illetve 61%-a.

A nehéz szociális és munkapiaci helyzetű kistérségekben a munkanélküliségi arány rossz mutatókkal rendelkezik. Az országos vidéki átlagnál 71%-kal magasabb a balmazújvárosi, a hajdúhadházi valamint a polgári térségben több mint kétszerese, míg a fejlettebb, és a csak három város alkotta hajdúböszörményi kistérségben ez az arány 15%-kal magasabb a vidéki átlagnál.

Település	Kisker. üzlet (2005)	Kisker. üzlet (2009)	Gyógyszer- tár (2005)	Gyógyszer- tár (2009)	Vendég- látóhely (2005)	Vendég- látóhely (2009)	Szvk. (2005)	Szvk. (2009)
Balmazújváros	252	247	3	3	106	86	3 458	3 854
Hajdúböszörmény	483	429	6	7	154	139	6 977	7 452
Hajdúdorog	97	116	2	2	36	40	2 069	2 209
Hajdúhadház	149	122	2	2	31	23	1 966	2 196
Hajdúnánás	242	239	3	4	81	77	3 877	4 295
Polgár	137	152	2	2	33	35	1 899	1 970
Téglás	91	80	1	1	22	25	1 344	1 550
Bocskai kert	30	26	0	1	9	7	790	946
Folyás	2	2	0	–	2	2	66	67
Görbeháza	32	32	1	1	15	14	527	580
Hortobágy	29	32	1	1	18	17	374	385
Tiszagyulaháza	8	7	0	–	3	4	157	171
Újszentmargita	15	13	0	–	5	6	252	304
Újtikos	9	8	0	–	2	3	161	178
Összesen	1 576	1 505	21	24	517	478	23 971	26 157

4. sz. táblázat: A terület gazdasági adatai és azok változásai (Forrás: KSH, 2005., 2009.)

A táblázat adataiból látható, hogy az elmúlt 4 év számai egyértelműen a gazdasági visszaesés jeleit mutatják. A kiskereskedelmi üzletek száma 5%-kal, a vendéglátóhelyek száma több mint 8%-kal esett vissza.

Közlekedés, infrastruktúra

A településeket vasúti közlekedésbe három mellékvonalú vasútvonal kapcsolja be.

1. A Füzesabony-Debrecen vonalon található Balmazújváros és Hortobágy.
2. A Tiszalök-Debrecen vonalon található Hajdúböszörmény, Hajdúdorog és Hajdúnánás.
3. A Nyíregyháza-Ohat vasútvonalon található Polgár, Folyás és Újszentmargita.

Bocskai kert, Hajdúhadház és Téglás található vasúti fővonalon: a Záhony-Budapest viszonylatban.

A településeket két főközlekedési út szeli át a 33. és a 35. sz. főút, mely több települést érint a tervezési területen. Ezen kívül több alsóbbrendű út biztosítja a települések közötti elérhetőségét.

Az autópályák közül a területen az M3-as autópálya Nyíregyházáig ér jelenleg, mely továbbépítése folyamatban van, valamint az M35-ös gyorsforgalmi út, mely Debrecenig tart. Ennek építése és kapcsolódása az M4-es autópályához a következő években fog megtörténni.

Turisztikai adottságok

A megye turisztikai szempontból legfontosabb területe a Debrecen-Hortobágy-Hajdúszoboszló háromszög, amely a megye turizmusának is döntő hányadát adja. Hortobágy a világörökség része, az Európa-szerte ismert magyar pusztá legautentikusabb darabja. Hajdúszoboszló Hévíz után a legjelentősebb magyar fürdőváros. E háromszög nevezetességei erősítik egymást, és együttesen komoly nemzetközi turisztikai potenciállal bírnak.

Gyógy- és wellnes turizmus

2000-2006 között jelentős, termál-és gyógyvízre alapozott turisztikai fejlesztések történtek a megyében, amelyek eredményeként az egészségturisztikai kínálat országos szinten is kiemelkedőnek mondható. Több, külföldiek által is látogatott fürdőhely található a megyében, mint pl. a hajdúnánási gyógyfürdő, a hajdúböszörményi városi fürdő, a speciális másodlagos vonzerővel rendelkező balmazújvárosi termál- és strandfürdő, amely a Hortobágyi Pusztá szomszédsága és Hajdúszoboszló közelsége miatt jelenleg regionális jelentőségű, azonban célirányzott befektetések és környezetjavítás révén nemzetközi hírűvé is fejlődhet.

Örökség turizmus

A megye népművészeti hagyományai gazdagok, a néphagyomány számos helyen még ma is él. A hortobágyi pásztorművészet remekei, a csont- és fafaragások, a szűrhimzések, a bőrdíszműves munkák, a nádudvari fekete kerámia, a bihari himzés, a különleges lószerszámok egyedi értékeket testesítenek meg. A tárgyi néprajzi emlékek egy része rendszeres kiállításokon megtekinthető. A régió építészeti emlékekben viszonylagosan gazdag. A ma is látható pásztortanyák, hodályok, gémes kutak a hagyományos állattartás, a pusztai élet építészeti emlékei. A Hortobágy jeles műemléke a Kilenclyükű híd, mely Magyarország leghosszabb közúti hídja.

Az érintett négy (4) kistérség területén több múzeum, helytörténeti gyűjtemény, tájház, bemutatóhely található, melyek közül az egyik legjelentősebb a hortobágyi Pásztormúzeum, amely országos vonzerővel rendelkezik.

Öko- és falusi turizmus

A táj gazdag és egyedi növény- és állatvilága, Közép-Európa legnagyobb füves pusztája, az élővizek mentén kialakult növénytakaságok miatt a megye területének kimagaslóan magas hányada élvez védettséget. Ezek között kiemelkedő értékű a Hortobágyi Nemzeti Park, mely hazánk első nemzeti parkja, és amely 1999 decemberétől az UNESCO Világörökségének is része.

A híres hortobágyi Pásztormúzeum sokak által már ismert, a pusztai élet sajátosságait és kulturális elemeit kiállítás keretében mutatja be.

I.3. A HELYI TERV SZÜKSÉGESSÉGÉNEK BEMUTATÁSA, A TERVEZÉS ALAPJAI

I.3.1. A hulladékgazdálkodás tervezésének jogszabályi háttere

A Hgt. VI. fejezete foglalkozik a hulladékgazdálkodási tervezéssel, melynek 35. és 36. §-a határozza meg a települések, továbbá a hulladékgazdálkodási közszolgáltatást társulás formájában megoldó települések társulása részére a hulladékgazdálkodási terv készítését. Ez alapján egy települési önkormányzat területére, vagy az egy körjegyzőséghez tartozó települések területére, illetve hulladékgazdálkodási feladataikat társulásban, vagy más módon közösen ellátó települési önkormányzatok illetékességi területére meghatározott tartalommal készíthetők hulladékgazdálkodási terv. A tervezés során kiemelt figyelmet kell fordítani a települési hulladékok körére, a szelektív gyűjtésre és az önkormányzatok egyéb, hulladékkeletkezéssel járó tevékenységi körére.

A 37. § tartalmaz tartalmi követelményeket vonatkozó kitételeket, továbbá a Hgt.-ben meghatározottak alapján a hulladékgazdálkodási terv részletes tartalmi követelményeiről szóló 126/2003. (VIII. 15.) Korm. rendelet határozza meg a konkrét formai követelményeit a hulladékgazdálkodási terveknek.

Az uniós szintű célkitűzések, a törvényben meghatározott célok elérését a hulladékgazdálkodási tervek az alapelvek érvényesítésével segítik elő. Az első Országos Hulladékgazdálkodási Tervet (OHT) az Országgyűlés 2002. november 26-án fogadta el, a 110/2002. (XII. 12.) OGY határozattal. Ez a terv ezt követően nem került felülvizsgálatra, majd 2009. évben került nyilvánosságra az OHT II. tervezete, majd 2010. évben a terv stratégiai környezeti vizsgálata, azonban a mai napig a tervezet nem került a Parlament elé. Hasonló sorsra jutottak a regionális tervek is.

Jelen hulladékgazdálkodási terv elkészítése során a terv készítői a hatályos hazai szabályozás keretein kívül figyelembe vették a HIE-ben megfogalmazottakat is.

A terv készítéséhez figyelembe vették továbbá a terv készítői, a fenti jogi normákon kívül azokat a hazai szinten elkészített programokat és terveket (NKP III., NFFS, stb...), melyek szintén jelentőséggel bírnak a hulladékgazdálkodással kapcsolatos feladatok meghatározására. Ezen dokumentumok és releváns intézkedései a terv 3. számú mellékletében találhatóak.

I.3.2. A hulladékgazdálkodás tervvel kapcsolatos jogszabályokban meghatározott hulladékgazdálkodási feladatok

Az Unió hulladékgazdálkodását átfogó, az elvi, szakmapolitikai és intézményi alapokat biztosító szabályozását a hulladékról szóló, a korábbi 75/442/EGK tanácsi irányelvet és módosításait egységes szerkezetbe foglaló 12/2006/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv, továbbá a hulladékgazdálkodás közösségi stratégiájáról szóló 97/C 76/01 tanácsi állásfoglalás alapozza meg, melyek előírásait a hulladékgazdálkodásról szóló 2000. évi XLIII. törvény harmonizálja. Az irányelvet 2010. december 12-étől a 2008. december 12-én hatályba lépett új keretirányelv, a hulladékról és egyes irányelvek hatályon kívül helyezéséről szóló 98/2008/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HIE) váltotta fel. Ennek megfelelően az új irányelv harmonizációját a tagországoknak 2010. december 12-ig kell elvégezniük, amely idehaza értelemszerűen a hazai Hgt. módosításával fog megvalósulni, mely a rendelkezésünkre álló információk alapján 2011. februárjában fog a Parlament elé kerülni. Nyilvánvaló, hogy ezt fogják követni az ebből származtatott, a részletszabályokat is tartalmazó végrehajtási rendelkezések,

melyek nyilván új formába öntik a hazai hulladékgazdálkodás jogszabályi kereteit, adnak új jogszabályi hátteret.

Megelőzéssel kapcsolatos feladatok:

Az EU egyik elsődleges célja a hulladék mennyiségének és veszélyességének csökkentése valamint a képződő hulladék minél nagyobb arányú hasznosítása. A hulladék-megelőzést újabb, a hulladék keletkezésének mérséklését célzó kezdeményezésekkel, jobb erőforrás felhasználással és a fenntartható felhasználási mintákra való átváltással szeretné elérni. Ennek elősegítésére az új irányelv 6 évre szóló nemzeti hulladékmegelőzési programok kidolgozására kötelezi a tagországokat.

Ezekbe be kell foglalni:

- a megelőzés elsődlegességének biztosítását
- a települési szilárd hulladék képződés mennyiségi szinten tartásának igénye mellett, minimum követelmény, hogy a települési szilárd hulladék képződésben a növekedés a GDP növekedési rátájának felét ne érje el
- a lakossági szerves hulladékok házi komposztálásának elterjesztését
- az újrahasználat ösztönzését
- a megelőzés kivitelezéséhez megelőzési program készítését (a Hgt. tervezete alapján a Nemzeti Megelőzési Tervet, 2013-ig kell elkészíteni)

A cél a Közösség VI. Környezetvédelmi Akcióprogramja értelmében 2002-2012. között a hulladék mennyiségének 20%-os, 2050-ig 50%-os csökkentése, különleges hangsúlyt fektetve a veszélyes hulladékok mennyiségének redukálására.

Hasznosítással és ártalmatlanítással kapcsolatos feladatok:

A lerakási korlátozások következtében elkerülhetetlen a szerves hulladék (konyhai és zöldhulladék, papírhulladék), valamint a hulladék gumiabroncsok elkülönített gyűjtése és hasznosítása, amely részben a gyártói felelősség érvényesítésével, részben fokozott állami és önkormányzati részvétellel valósítható meg.

Tilos a veszélyes hulladékok keverése vagy hígítása, ha az a hulladék lerakási követelmények elérése érdekében történne. A hulladéklerakókba csak előzetesen kezelt hulladék helyezhető el, kivéve az inert hulladék esetében.

A hulladékká vált ipari és gépjármű elemek és akkumulátorok lerakással vagy égetéssel történő ártalmatlanítását megtiltja a rendelet, ennek megfelelően azok begyűjtéséről és hasznosításáról a gyártóknak és forgalmazóknak gondoskodnia kell. A hordozható elemek és akkumulátorok esetében 2012-ben a három év éves átlagában forgalomba hozott mennyiség 25%-ának, 2016-ban 45%-ának begyűjtését kell elérni. A begyűjtött elemek és akkumulátorok hasznosítását úgy kell megoldani, hogy az újrafeldolgozási eljárások hatékonysága az ólom-sav elemek és akkumulátorok esetén legalább 65%-os, nikkel-kadmium elemek és akkumulátoroknál 75%-os, egyéb hulladék elemek és akkumulátorok esetén 50%-os legyen.

A közelség elve alapján a hulladék hasznosítására, ártalmatlanítására a lehető legközelebbi, arra alkalmas létesítményben kerülhet sor.

Részleteiben:

- a települési szilárd hulladék 50%-ának hasznosítása 2013 végéig (anyagában vagy termikus úton)
- a lerakott hulladék biológiailag lebomló szerves anyag tartalmának a 2008/98/EK irányelvben foglaltak szerinti csökkentése az 1995. évi szinthez képest (az ehhez szükséges elkülönített bio-

hulladék és papír-hulladék begyűjtésének, illetve hasznosításának és előkezelésének – komposztálás, MBH, biogáz-előállítás stb. fejlesztésével)

- a csomagolási hulladékok 60%-ának hasznosításához szükséges elkülönített gyűjtés biztosítása 2012-re (ebből 2012-re legalább 20% a lakossági közszolgáltatás keretében, a gyártói felelősség alapján működő rendszerekkel és a gyártók (forgalmazók) termékdíj fizetési kötelezettsége alóli mentességi feltételekkel integrálva)
- a háztartási elektromos és elektronikai berendezések hulladékainak 4/kg/fő/év mennyiségben történő begyűjtése (nagyreszt a gyártói felelősség alapján, a forgalmazók visszavételi kötelezettségére építve)
 - a gumiabroncs-hulladék lerakásának teljes tilalma, visszavételi kötelezettség bevezetése 2013-ig (az ebből következő elkülönített gyűjtés és feldolgozás biztosítása, nagyreszt a gyártói felelősség alapján, a forgalmazók termékdíj fizetési kötelezettsége alóli mentességi feltételekre építve)
- az ólomakkumulátorok 2013-ra 95% fölötti elkülönített begyűjtésének biztosítása (nagyreszt a gyártói felelősség alapján, a forgalmazók termékdíj fizetési kötelezettsége alóli mentességi feltételekre építve)
- a hordozható elemek és akkumulátorok hulladékainak 2013-ra legalább 25%-os felelősség alapján, a forgalmazók visszavételi kötelezettségére építve)
- az önkormányzati egészségügyi intézmények hulladékkezelésének fejlesztése, beleértve a lakossági gyógyszer-hulladék elkülönített begyűjtését is
- a lakossági és az önkormányzati építési-bontási hulladékok elkülönített begyűjtésének és feldolgozásának fejlesztése
- a szelektív gyűjtés eszközeinek biztosítása a lakosság 80%-a részére 2013 végére
- 2015. december 31-ig a települési önkormányzatok a legalább 2000 állandó lakossal rendelkező településeken előírják a lakosság számára a lakoságnál keletkező szilárd hulladék papír, fém, műanyag és üveg tartalmának kötelező elkülönített gyűjtését, valamint gondoskodnak az elkülönítetten gyűjtött hulladék begyűjtéséről és hasznosításáról
- 2020-ig a háztartásokból származó papír-, fém-, műanyag- és üveghulladék estében az újrahasználatra való előkészítést és az újrafeldolgozást tömegében átlagosan minimum 50%-ra kell növelni.
- 2020-ig a nem veszélyes építési és bontási hulladékok újrahasználatra való előkészítését, újrafeldolgozását és az egyéb, anyagában történő hasznosítását, ideértve a feltöltési műveleteknél más anyagok helyettesítésére történő használatot, de nem beleértve a természetesen előforduló, a hulladékjegyzék 170504-es kategóriájában meghatározott hulladékokat, tömegében minimum 70%-ra kell növelni.
- a települési szilárd hulladék lerakási arányának 50%-ra csökkentése 2013 végére
- a lerakásra vonatkozó követelményeket ki nem elégítő szilárd hulladék lerakók bezárása, a bezárt lerakók folyamatos rekultiválása
- az állami, illetve önkormányzati felelősségi körbe tartozó állati hulladék begyűjtő és kezelő rendszerek fejlesztése, a korszerűtlen, nem megfelelő kezelőlétesítmények (dögművek, dögművek) megszüntetése
- egyéb lakossági veszélyes hulladékok (festékek, növényvédő szerek, háztartási vegyiárak stb.) elkülönített begyűjtésének fejlesztése.

Az Unió a hulladékok keletkezésével és kezelésével kapcsolatban rendszeres adatszolgáltatási kötelezettségeket ír elő a tagállamok számára. A legátfogóbb szabályozás a hulladékok statisztikájára vonatkozó 2150/2002/EK rendelet, amely szerint 2 évente kell adatokat szolgáltatni az Unió statisztikai hivatalának, az Eurostatnak. A hulladék keletkezésére és kezelésére vonatkozó számszerű adatok átadásának határideje a tárgyévet követő 18. hónap.

További bejelentési kötelezettségeket tartalmaz az egyes környezetvédelmi előírások végrehajtására vonatkozó beszámolókról szóló 91/692/EGK Tanácsi Irányelv. Ennek keretében számos hulladékról (pl. kiselejtett járművek, csomagolási hulladékok, PCB tartalmú

hulladékok, ásványolaj hulladékok) kell adatot szolgáltatni, de rendszeres jelentést kell adni a lerakók állapotáról, valamint a veszélyes hulladékokról, illetve a hulladékok országhatáron túli szállításáról is. Az EU tagállamoknak ezt a kötelezettséget 3 évente kell végrehajtania.

I.3.3. Az önkormányzatok hulladékgazdálkodási feladatainak szabályozása

Az önkormányzatok sokrétű szerepet játszanak a környezet védelmében. Az elmúlt években az új önkormányzati rendszerrel együtt kialakult ennek jogi szabályozása is.

Az önkormányzati törvény (1990. évi LXV. tv.) alapján a helyi önkormányzatok önkormányzati rendeletet bocsáthatnak ki a környezetet érintő kérdésekben is.

A környezet védelméről szóló 1995. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Kvt.) is tárgyalja az önkormányzatok környezetvédelmi célú rendeletalkotását. Rögzíti egyúttal, hogy ezekben a rendeletekben – a más jogszabályokban előírtaknál – nagyobb mértékben korlátozó környezetvédelmi előírások is meghatározhatók.

Az önkormányzati törvény 8. § (1) bekezdése – nem teljes körű – felsorolást ad a települési önkormányzatok ún. helyi közszolgáltatási feladatairól. Ebben szerepel általánosan „az épített és természeti környezet védelme”.

Az ott említett számos feladat közül a környezet védelmét közvetlenül szolgálja:

- a csatornázás,
- a köztisztaság és településtisztaság biztosítása,
- a szelektív hulladékgyűjtés,
- a lomtalanítás.

Mindegyik jelentős hatással van a hulladékgazdálkodásra.

Az önkormányzati törvény 8. §-a arról is rendelkezik, hogy a helyi közszolgáltatási feladatoknál a települési önkormányzat maga határozza meg, mely feladatokat, milyen mértékben és módon lát el. Ugyanakkor kötelező feladatokat törvény is előír az önkormányzatok számára.

Ezt a joghelyet is figyelembe véve született meg a Hgt., amely már mind a települési önkormányzat számára, mind a lakosság számára kötelező előírásokat tartalmaz.

I. 3.4. A települési hulladékgazdálkodási terv készítésének célja

A települési hulladékgazdálkodási tervnek kettős szerepet kell betöltenie: segítségével meg kell tudni oldani az adott településen élők által legfontosabbnak tekintett helyi hulladékgazdálkodási gondokat oly módon, hogy teljesüljenek mindazok a jogszabályokban, ill. az OHT-ban és a területi tervekben, stb. meghatározott célok, amelyeket önkormányzati szinten kell végrehajtani, és megvalósításával országos és regionális szinten is javítania kell a környezet állapotán. Nyilván ezen feladatok teljesítése egyben hazánk uniós szintű kötelezettségének teljesítését, teljesülését szolgálja az adott területi szintre lebontva.

Az önkormányzat az a jogokkal és kötelezettségekkel rendelkező szervezet, amely leginkább ismeri a település adottságait, gondjait és ennek alapján képes pontosan és konkrétan meghatározni a szükséges beavatkozások fontossági sorrendjét; pénzügyi, szervezeti, műszaki és jogi eszközeit áttekintve megállapíthatja a megoldási lehetőségeket.

A **kötelező** közszolgáltatás megszervezése önállóan is történhet vagy másnak a szervezésében működő közszolgáltatáshoz való csatlakozással is lehetséges. A szomszédos vagy egymáshoz

közeleli önkormányzatok tarthatnak közösen üzemben hulladékkezelő létesítményt (pl. lerakót), vagy közös gazdálkodó szervezetet hozhatnak létre a közszolgáltatás ellátására.

A települési hulladékkezelő létesítmények helyét a vonatkozó terület- és településrendezési tervekben foglaltak figyelembevételével, a helyi hulladékgazdálkodási tervnek megfelelően kell kijelölni (Hgt. 22. §). Az illetékes környezetvédelmi hatóság (felügyelőség) csak akkor engedélyezi új hulladéklerakó és egyéb létesítmény megvalósítását, működését, ha ezeknek a terveknek megfelelnek. Különböző fejlesztési, beruházási támogatások is csak akkor kaphatók hazai és EU-alapokból (ISPA, a csatlakozás után Strukturális és Kohéziós Alap), ha ezekkel a tervekkel összhangban vannak. Amennyiben az önkormányzat nem készíti el a tervet, nem lesz lehetősége arra, hogy hazai vagy EU támogatást igényeljen.

Új települési hulladék lerakására szolgáló létesítményt a Hgt. előírásai szerint (19. § (4)) kizárólag térségi célokra szabad építeni. Nagyon sok lerakó már így üzemel. Tehát a lerakók megvalósítása és üzemeltetése az érintett önkormányzatok összefogását, együttműködését igényli, ezért stratégiai döntéseket kell hozni, hogy hol, milyen feltételekkel, milyen időponttól stb. rakják le a másképp már nem kezelhető hulladékot. Ennek módját, feltételeit a települési önkormányzatok társulási szerződésben határozzák meg.

A környezeti gondokat elemezve megállapítható, hogy nagyon sok közülük olyan, amely globális, országos vagy regionális szintűnek is tekinthető, hiszen – bár volna mód az egyes problémák eseti megoldására – ezek helyi kezelésére valamilyen okból nem kerül vagy kerülhet(ett) sor (pl. pénzhiány, szakértelem hiánya, érdektelenség).

Vannak azonban olyan környezeti ügyek is, amelyek a probléma jellegéből adódóan eleve csak a helyinél magasabb szintek bevonásával, koordinációjával kezelhetők eredményesen (pl. hulladékgazdálkodás, szennyvíztisztítás, vízbázisok védelme). Ezért a különböző tervezési szintek csak megfelelő összehangolás esetén lehetnek igazán eredményesek.

Ahhoz, hogy a különböző szintű feladatok jól elhatárolhatók és ugyanakkor összehangolhatók legyenek, elsőként a közös szemléleti megközelítést, a célokat és alapelveket kell tisztázni.

Fontos, hogy a települések környezetvédelmi tevékenysége ne egyszeri akció legyen, hanem folyamatos tevékenységek sora, amelyek között szoros összefüggés van, az előző lépés eredményeit felhasználva kerül sor a következő lépés megvalósítására.

Elengedhetetlen, hogy a helyi közösség érdekcsoportjai között konszenzus alakuljon ki a terv elemeinek, a végrehajtás lépéseinek tekintetében, és ezek az elemek illeszkedjenek a fenntartható fejlődést célzó hosszú távú regionális és országos programhoz is.

A tervben a települési hulladékok körében értelmezhető, illetve a közszolgáltatás keretébe tartozó, az önkormányzat tulajdonában, üzemeltetésében, megbízásából közfeladatot ellátó szervezeteknél egészségügy, tömegközlekedés, közterület-fenntartás, stb. keletkező hulladékokkal kell foglalkozni.

I.3.5. A tervezési folyamat

A társulás, vagyis a társulást alkotó települések szintjére készült hulladékgazdálkodási terv részben jogszabályi kötelezettség, másrészt a települések kézzelfogható érdeke a köztisztasági és hulladékgazdálkodási feladatok ellátásához.

A terv készítése a rendelkezésre álló adatok összegyűjtésével indul. Egyrészt az OKIR/HIR

(Országos Környezetvédelmi Információs Rendszer/ Hulladékgazdálkodási Információs Rendszer) internetes felülete nyújt adatokat az adatszolgáltatásra kötelezettek által szolgáltatott adatok alapján, valamint a kiadott engedélyekről. A terv készítéséhez azonban a legfőbb adatforrás, a hulladékgazdálkodási közszolgáltatást végző HHG Kft. által szolgáltatott információ, mivel az OKKIR/HIR rendszer kevésbé szolgáltat adatokat az önkormányzatok feladatkörébe tartozó hulladékokról. Alapadat ezen felül a terv készítéséhez a KSH által a tervezési terület településeinek statisztikai adatai is.

A meglévő adatok alapján a terv összegyűjti, rendszerezi a tervezési területen keletkező hulladékok mennyiségét és minőségét, a hulladékgazdálkodással kapcsolatos hasznosítási, ártalmatlanítási és kezelési kapacitásokat, melyek alapján meghatározható azon feladatok köre, mely alapján elkészíthető az érintett településekre vonatkozóan egyrészt terv időszakára vonatkozó hosszú távú program, valamint a rövidtávú cselekvési terv. Ez utóbbi megvalósításához forrás, felelős és határidő kitűzésével kerül ösztönzésre a tervben meghatározott feladat végrehajtása.

A terv elkészültével, mely tervezetként kerül elkészítésre, következik a Hgt. 34. és 35. §-ban meghatározott társadalmi egyeztetés, valamint a 36. § (2)-ben meghatározott egyeztetés a területileg illetékes környezetvédelmi hatósággal, a Tiszántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőséggel. A két forrásból érkező észrevételek beérkezését követően a terv készítői a hulladékgazdálkodási terv tervezetét véglegesítik, majd ezt követően a Hgt. 35. § (3) bekezdése értelmében az érintett települések önkormányzati rendeletben hirdetik ki az elkészült tervet.

Az elkészült terv elfogadását követően három év elteltével szükséges a terv felülvizsgálata.

II. A TERVEZÉSI TERÜLETEN KELETKEZŐ, HASZNOSÍTANDÓ VAGY ÁRTALMATLANÍTANDÓ HULLADÉKOK MENNYISÉGE ÉS EREDETE

A tervezéshez használható és rendelkezésre álló *hulladékgazdálkodási adatokról*, az előző terv készítéséhez viszonyítva elmondható, hogy megbízhatóbbá váltak, több és szélesebb spektrumban állnak rendelkezésre.

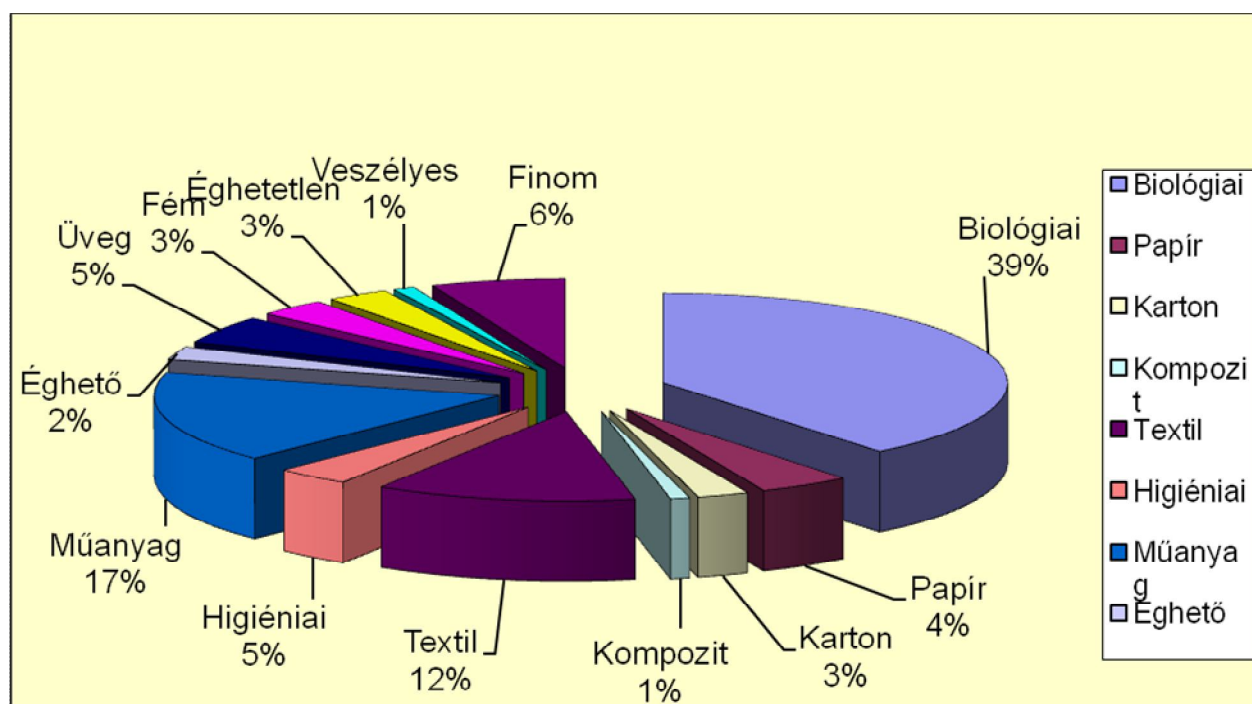
Ennek okai:

- Az adatszolgáltatásra kötelezettek körében kialakult a gyakorlat és ezáltal több forrásból megbízhatóbb adatokat szolgáltatnak a HIR rendszer irányába
- Megszűntek a települések szélein található lerakók, ahol a beszállított hulladékok mérés nélkül kerültek lerakásra
- A HHG Kft., mint egyedüli közszolgáltató, a jogszabályokban meghatározott keretek közti gyűjtése során rögzíti a depóniára érkező ártalmatlanításra kerülő és a szelektív gyűjtésből származó hulladékokat

A fentiek alapján ki is derül, hogy a jelen pontban összegzett települési hulladéokra vonatkozó adatok forrásai alapvetően az **OKIR/HIR** rendszere és a **HHG Kft.**

A települések hulladékadatainak bemutatása előtt szükséges bemutatni azokat az adatokat, melyeket a HHG Kft. biztosított a terv készítéséhez.

Már az előző hulladékgazdálkodási tervben meghatározásra került, hogy a korrekt tervezéshez, a hulladékgazdálkodás megvalósításához szükséges adatok egyik fundamentuma a települési hulladék analízise, mely alapján könnyebben meghatározhatóak a hulladékok adatai. A felmérés eredményét, adatait az alábbi diagram mutatja be.

2. sz. diagram: A lerakott települési szilárd hulladék összetétele 1. (forrás: HHG Kft., 2010.)

(Hajdúsági Hulladéklerakó lerakott hulladék átlagos összetétele 3 átlagminta száraz tömegére vonatkoztatva (%).
Mintavétel: 2010. július 16.)

II.1.A KELETKEZŐ HULLADÉKOK TÍPUSA ÉS ÉVES MENNYISÉGE

A fejezet alapvető célja bemutatni azon hulladékokat, amelyek a Társulás településein keletkeznek, melyek ki- és beszállításra kerülnek, melyeket követően megállapítható a települések hulladékmérlege.

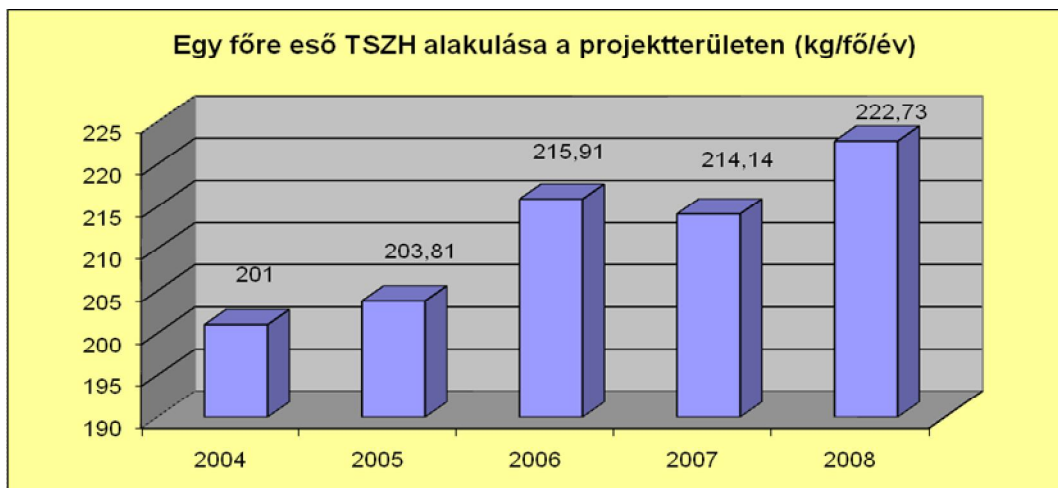
A Társulást alkotó településeken keletkező hulladékok mennyiségéről, valamint összetételéről alapvetően a fejezet bevezetőjében is ismertetett források alapján állnak rendelkezésünkre adatok:

1. Az OKIR/HIR rendszerből származó adatok
2. A HHG Kft.
3. OHT I. és az OHT II: tervezetében található becslések, adatok, tendenciák

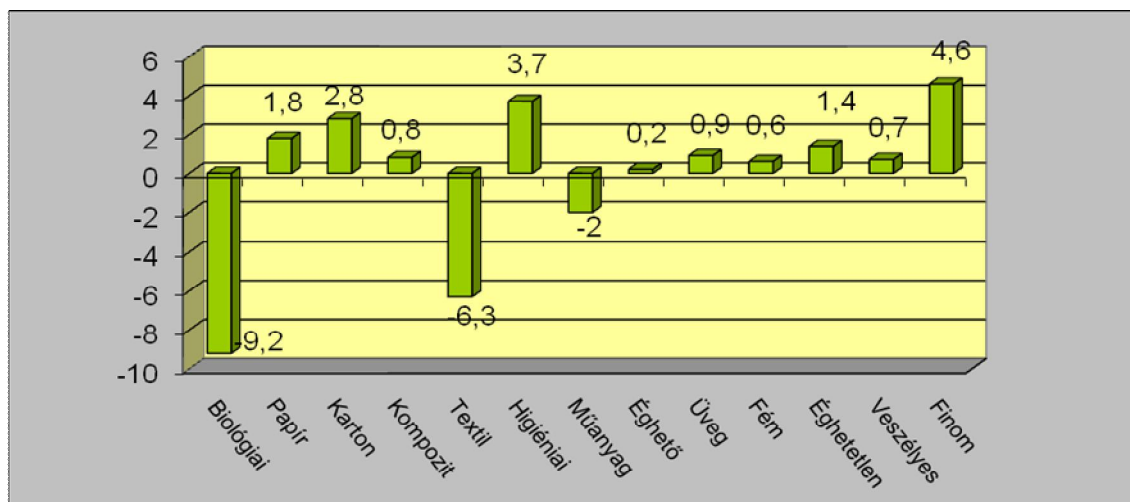
A keletkező hulladékokkal kapcsolatos adatokat az alábbi táblázatok foglalják össze, az adatforrásonként.

II. 1.1 Nem veszélyes hulladékok

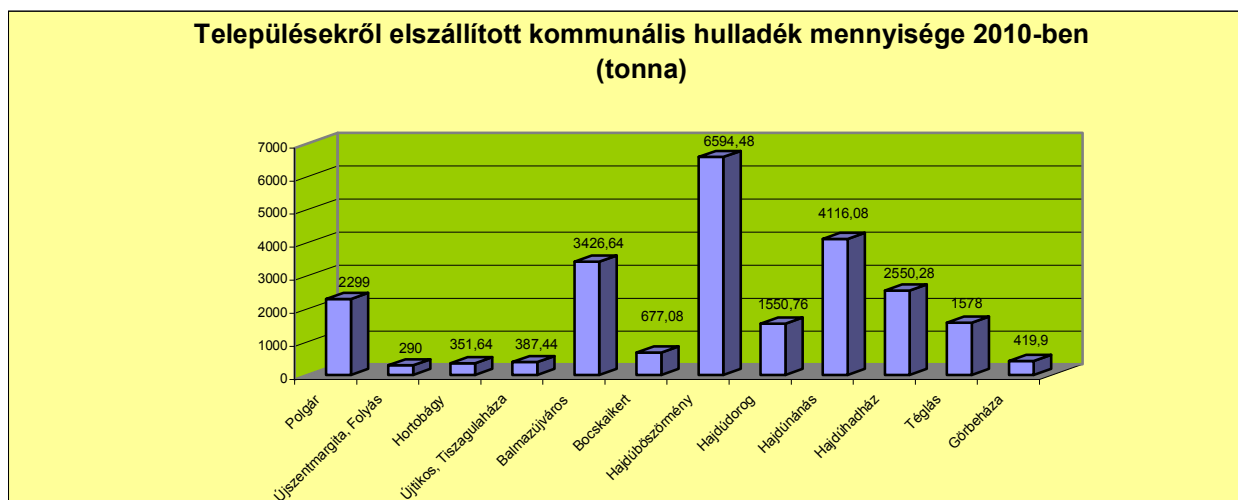
A településeken az alábbi hulladékmennyiségek keletkeztek.

3. sz. diagram: Az egy főre eső települési szilárd hulladék alakulása (forrás: HHG Kft., 2010.)

4. sz. diagram: A települési szilárd hulladék egyes frakcióinak változása 2010-ben két mintavétel közötti időszakban (2010. július-december), (forrás: HHG Kft, 2010.)

5. sz. diagram: A településekről elszállított kommunális szilárd hulladék mennyisége 2010. évben (forrás: HHG Kft., 2011.)

II. 1.2. Folyékony hulladék

A 213/2001. (XI. 14.) Kormány rendelet megfogalmazása szerint:

b) Települési folyékony hulladék: a szennyvízelvezető hálózaton, illetve szennyvíztisztító telepen keresztül el nem vezetett szennyvíz, amely

ba) emberi tartózkodásra alkalmas épületek szennyvíztároló létesítményeinek és egyéb helyi közműpótló berendezéseinek ürítéséből,

bb) a nem közüzemi csatorna- és árokrendszerekből, valamint

bc) a gazdasági de nem termelési, technológiai eredetű tevékenységből származik.

A települési folyékony hulladékok elszállítása engedélyezett szennyvíz leürítő helyeken történhet. A térségben folyó csatornázási munkálatoknak köszönhetően a folyékony hulladékok mennyiségének drasztikus csökkenésével számolhatunk. A térségben az alábbi helyeken működik engedélyezett folyékony hulladék leürítő hely:

Település	Leürítő hely	Üzemeltető	Közzszolgáltató	Eng. kapacitás	Leürített mennyiség
Hajdúböszörmény	Hajdúböszörmény, Polgári útfél	Hajdúböszörményi Városgazdálkodási Kft.	Hajdúböszörményi Városgazdálkodási Kft.	100 m ³ /nap	100 m ³ /nap
Hajdúnánás	Szennyvíztelep Hajdúnánás	Hépszolg Kft.	Pogácsás György	79 m ³ /nap	cca. 5 m ³ /nap
Balmazújváros	Szennyvíztelep, Bethlen u.	HBM Vízmű Zrt.	n.a.	50 m ³ /nap	0 m ³ /nap
Hajdúhadház	Hajdúhadház-Téglás, közös szennyvíztelep	Tiszamenti Regionális Vízművek	Nagy József	50 m ³ /nap	cca. 35-40 m ³ /nap
Polgár	Szennyvíztelep külterület Bokorhátföld, 0601 hrsz.	Városgondnokság	Városgondnokság Polgár	9.000 m ³ /év	4.500 m ³ /év
Görbeháza	Görbeháza, Szennyvíztelep	Görbeháza Községgondnokság	Városgondnokság Polgár	15 m ³ /nap	cca. 15-20 m ³ /hó

	külterület				
Újszentmargita	Újszentmargita, szennyvíztelep	HBM Vízmű Zrt.	n.a.	5 m ³ /nap	0 m ³ /nap

5. sz. táblázat: A települési folyékony hulladéokra vonatkozó adatok a tervezési területen (forrás: az érintett önkormányzatok, 2011.)

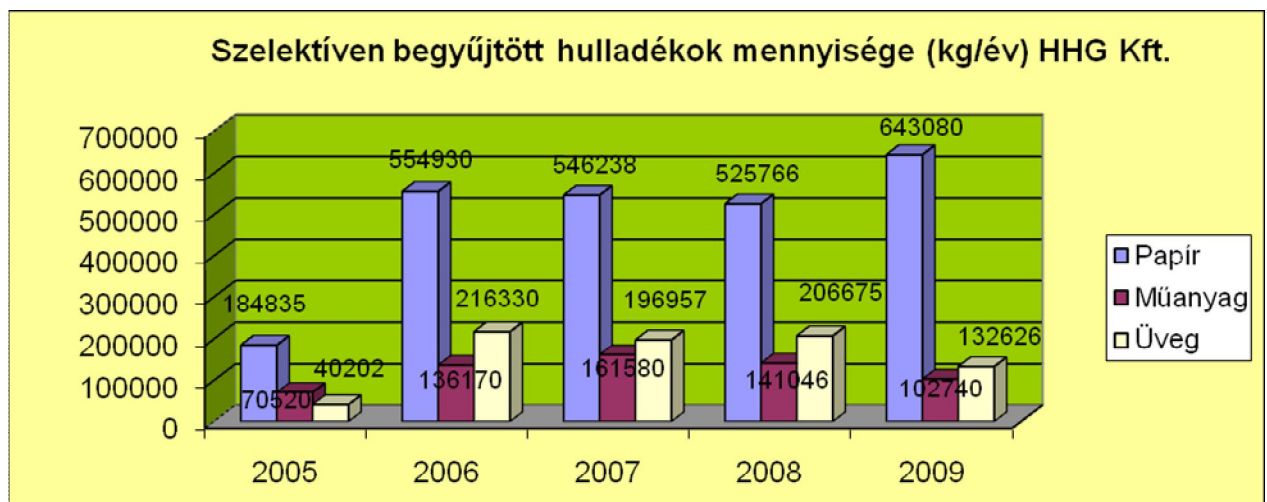
A táblázat adataiból látható, hogy a térségben lévő folyékony hulladék leürítő kapacitás meghaladja az évi 150.000 m³-t, míg a ténylegesen leürített folyékony hulladék mennyisége nem éri el az év 60.000 m³-t.

II.1.3 Szelektíven gyűjtött, kiemelten kezelt hulladékok

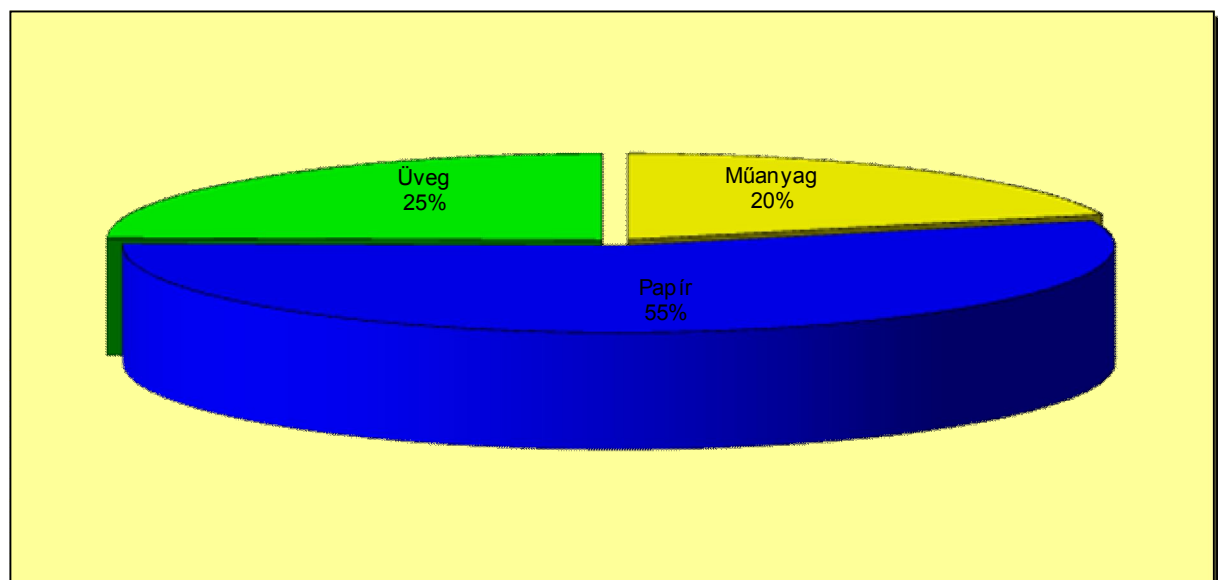
A HHG Kft. adatai alapján az alábbi hulladékok kerültek begyűjtésre a kialakított szelektív hulladékgyűjtő szigetekeken.

Szelektíven gyűjtött hulladék	Begyűjtött hulladék (kg)
Papír	643 120
Műanyag	102 740
Ebből PET	75 660
Üveg	132 266
Összesen:	953 786

6. sz. táblázat: A szelektíven begyűjtött hulladékok mennyisége (forrás: HHG Kft. 2010.)

6. sz. diagram: A szelektíven begyűjtött hulladék mennyiségei – 2005-2009. (forrás: HHG Kft., 2010.)

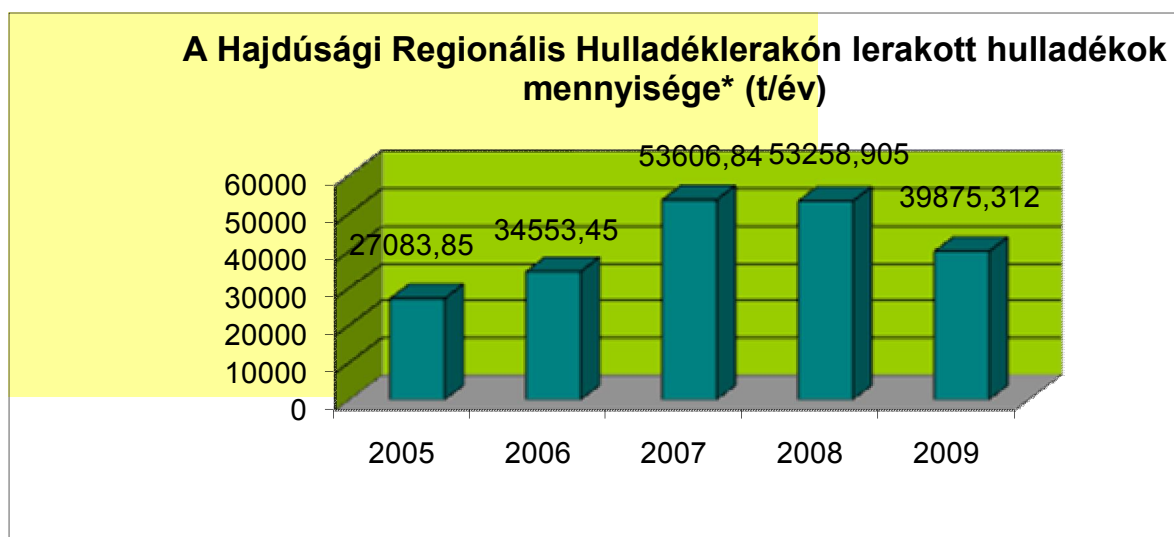
7. sz. diagram: A gyűjtőszigetekeken begyűjtött anyagok megoszlása %-osan 2009-ben. (forrás: HHG Kft., 2010.)

	Papír (kg)	Üveg (kg)	Műanyag (kg)
Hajdúböszörmény	144.060 kg	60.223	41.096
Hajdúdorog	42.585	17.793	12.142
Hajdúnánás	75.302	31.480	21.482
Balmazújváros	75.302	31.480	21.482
Hajdúhadház	45.836	19.162	13.076
Téglás	26.195	10.950	7.484
Bocskai kert	6.548	2.737	1.868
Polgár	26.192	10.951	7.472
Görbeháza	13.096	5.475	3.736
Újtikos	6.548	2.737	1.868
Tiszagyulaháza	6.548	2.737	1.868
Hortobágy	13.096	5.475	3.736
Újszentmargita	13.096	5.475	3.736
Összesen	494.404	146.452	141.046

7. sz. táblázat: Begyűjtött másodnyersanyagok mennyisége településenként* (kg), (forrás: HHG Kft. 2011.)

* A településenkénti megbontás a gyűjtőszigetek száma szerinti fajlagos mennyiség, mivel külön mérésre nincs lehetőség.

II.1.3. Begyűjtött, hasznosított és ártalmatlanított hulladékok

8. sz. diagram: A hulladéklerakón lerakott hulladék mennyisége évenként, 2005-2009 (forrás: HHG Kft., 2010.)

II.2.A FELHALMOZOTT HULLADÉKOK TÍPUSA ÉS MENNYISÉGE

II.2.1. Nem veszélyes hulladékok

A térségben lévő településeken lévő kommunális hulladéklerakókban lévő és szennyvíz leürítő helyeken összegyűlt folyékony hulladék és szennyvíziszap nem tekinthető felhalmozott hulladéknak.

Felhalmozott hulladéknak tekintjük a bezárt hulladéklerakókban lévő, elszállítandó kommunális hulladékot (EWC 200301), melynek mennyisége a tervezési területen meghaladja a 70.000 tonnát.

II.2.2. A területen felhalmozott, kiemelten kezelendő hulladékáramok

Az önkormányzatok által megjelölt hulladékolajokat, elektronikai hulladékokat, egészségügyi hulladékokat, állati hulladékokat nem kell felhalmozott hulladékként feltüntetni, mert ezek begyűjtése és szállítása a tervezési területen megoldottnak tekinthető.

Ide sorolható azonban a Hajdúböszörményben mintegy 16.500 tonna mennyiségben jelentett egyéb hulladék, amely a szennyvíztelepen letárolt szennyvíziszap hulladékot jelenti, mely területnek kármentesítése folyamatban van, a pályázat benyújtásra került.

Hajdúdorogon további több mint 3000 m³ szennyvíziszap hulladék van elhelyezve, melynek egy kisebb része veszélyes hulladéknak minősülő iszap (EWC 190813, 840 tonna) illetve nem veszélyes hulladékként nyilvántartott iszap (EWC 190814, 2400 tonna). A terület rekultivációja (a hulladék elszállításával) 2011. évben valósul meg.

II.3.A TÉRSÉGBE BESZÁLLÍTOTT ÉS ONNAN KISZÁLLÍTOTT HULLADÉKOK TÍPUSA ÉS ÉVES MENNYISÉGE

A Társulás települései esetében, az önkormányzati feladatkörbe tartozó hulladék esetében nehéz a meglévő OKIR/HIR adatokból következtetéseket levonni, a benne foglalt adatokkal számolni, mivel a HIR-ből nyerhető adatok jelentős része a különféle termelési, gazdálkodási tevékenységeket végző cégektől származik. Ezek alapján a fenti tényből és a tervezési terület hulladékgazdálkodási engedéllyel rendelkező vállalkozásának kapacitásaiból, az engedélyekben foglalt tevékenységekből lehet megállapítani a be- és kiszállítás volumenét.

II.3.1. Nem veszélyes hulladékok

A rendelkezésre álló információk, adatok alapján a térségbe nem kerül beszállításra, valamint a térségből nem kerül kiszállításra az alábbi hulladékok közül.

Hulladék	Térségbe beszállított 2009 (t/év)	Térségből kiszállított 2009 (t/év)
Települési szilárd hulladék	0	0
Települési folyékony hulladék	0	0
Kommunális szennyvíziszap	0	0
Építési-bontási hulladékok és egyéb inert hulladékok*	0	0
Összesen	0	0

8 sz. táblázat: A területre be és kiszállított nem veszélyes hulladékok (forrás: adatgyűjtés alapján)

II.3.2 Térségbe beszállított és onnan kiszállított veszélyes hulladékok, kiemelten kezelendő hulladékok

A begyűjtésre kerülő veszélyes hulladékok esetében a tervezési területről teljes mértékben kikerül a gyűjtött hulladék mennyisége. Jelen Tervben azonban csak a települési önkormányzatok hatáskörébe tartozó szervektől, intézményektől összegyűjtött veszélyes hulladékokkal kell számolni, illetve a táblázatban is csak ilyen jellegű adatok kerültek megjelenítésre.

Hulladék	Térségbe beszállított, 2009. (t/év)	Térségből kiszállított 2009. (t/év)
Veszélyes hulladékok	Hulladékolajok	94,367
	Akkumulátorok és szárazelemek	93,32
	Elektromos és elektronikai hulladékok	6,486
	Kiselejtezett gépjárművek	516,846
	Egészségügyi hulladékok	75,575
	Állati eredetű hulladékok	768,064
	Növényvédő-szerek és csomagolóeszközök	0,194

Hulladék		Térségbe beszállított, 2009. (t/év)	Térségből kiszállított 2009. (t/év)
	Azbeszt	0	0,1
Nem veszélyes hulladékok	Csomagolási hulladékok összesen	0	1558,338
	Gumi	0	95,485
	Egyéb hulladék	0	0

9. sz. táblázat: Beszállított és onnan kiszállított veszélyes hulladékok és kiemelten kezelt hulladékáramok (forrás: adatgyűjtés alapján)

II.4. A TERVEZÉSI TERÜLET HULLADÉKMÉRLEGE

Települési szilárd hulladék

A Terv elkészítésekor a települési szilárd hulladék több kommunális hulladéklerakóra került. A 2005-ben elindult egységes közszolgáltatás eredményeként jelenleg a kommunális hulladék 100%-a (elméletileg) a Hajdúsági Regionális Hulladéklerakó Telepre kerül elhelyezésre.

Veszélyes hulladékok

A települési szilárd hulladékokban található veszélyes összetevők 100%-a hulladékdepónián kerül lerakásra vegyesen a kommunális hulladékkal. A gazdasági társaságoknál keletkező veszélyes hulladékok nem tartoznak a tervekészítés hatáskörébe, azonban a teljesség kedvéért elmondható, hogy azoktól a vállalkozásoktól amelyek veszélyes hulladékokat engedéllyel rendelkező vállalkozóval szállíttatják el, a képződött veszélyes hulladékok térségen kívüli ártalmatlanító vagy hasznosító telephelyekre kerülnek. Az érintett térségben nincs olyan veszélyes hulladék hasznosító, ártalmatlanító vállalkozás, mely jelentős mennyiségű veszélyes hulladékot szállítana be a tervezési területre (a Balmazújváros-Lászlóházán tárolt mintegy 3200 tonna veszélyes hulladék nem önkormányzati hatáskörbe tartozik és tudomásunk szerint oda nem is történik már beszállítás, a tulajdonviszonyok továbbra is rendezetlenek).

Települési folyékony hulladékok

A települések –néhány kivételtől eltekintve- saját tisztítóműükben kezelik a keletkező folyékony hulladékot. Településenként vizsgálva viszont pozitív és negatív mérleggel is találkozunk, pl. a Folyásról, Tiszagyulaházáról Polgárra szállított szennyvíz az előbbieknél negatív, míg Polgárnál pozitív egyenleget eredményez, a tervezési területre vonatkozóan azonban a mérleg összességében nem változik.

A tervezési terület hulladékmérlege az alábbiak szerint alakul, a ki és beszállított hulladékokból adódóan:

Nem veszélyes hulladékok esetében:

Hulladék	Hasznosítás		Égetés		Lerakás		Egyéb kezelt	
	t/év	%	t/év	%	t/év	%	t/év	%
Települési szilárd hulladék	943	3,6	0	0	25 200	96,4	0	0
Települési folyékony hulladék	0	0	0	0	0	0	232 640	100
Kommunális szennyvíziszap	3 500	42	0	0	0	0	4 851,8	58
Építési-bontási hulladékok és egyéb inert hulladékok	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
Összesen	4 443	2	0	0	25 200	9	237 491,8	89

10.sz. táblázat: Hulladékmérleg a nem veszélyes hulladékok esetében (forrás: adatgyűjtés alapján)

Szelektíven gyűjtött és kiemelten kezelendő hulladékáramok esetében

Hulladék	Hasznosítás		Égetés		Lerakás		Egyéb kezelt	
	t/év	%	t/év	%	t/év	%	t/év	%
Veszélyes hulladékok								
Hulladékolajok	94,367	100	0	0	0	0	0	0
Akkumulátorok és szárazelemek	93,32	100	0	0	0	0	0	0
Elektromos és elektronikai hulladékok	6,486	100	0	0	0	0	0	0

Hulladék	Hasznosítás		Égetés		Lerakás		Egyéb kezelt	
	t/év	%	t/év	%	t/év	%	t/év	%
Kiselejtezett gépjárművek	516,846	100	0	0	0	0	0	0
Egészségügyi hulladékok	0	0	75,575	100	0	0		0
Állati eredetű hulladékok		0	0	0	0	0	768,064	100
Növényvédő-szerek és csomagolóeszközök	0,194							
Azbeszt	0,1	0	0	0	0	0	0	0
Egyéb hulladék	6,486	0	0	0	0	0	0	0
Nem veszélyes hulladékok								
Csomagolási hulladékok összesen	1558,338	100	0	0	0	0	0	0
Gumi	0	0	95,485	100	0	0	0	0
Egyéb hulladék	0	0	0	0	0	0	0	0

11. sz. táblázat: Hulladékmérleg a szelektíven gyűjtött és kiemelten kezelendő hulladéktípusok tekintetében (gumi, elektronikai hulladék és csomagolóanyagok esetében a HHG Kft. adatai alapján)

II.5. A HULLADÉKKÉPZŐDÉS VÁRHATÓ ALAKULÁSA A TÉRSÉGBEN

A tervezési időszak végére a településeken keletkező hulladékok mennyiségének növekedésével kell számolni, kivételt képez a települési folyékony hulladék, ahol a folyamatosan kiépülő csatornahálózat miatt jelentős csökkenés prognosztizálható (szennyvízgödörök számának jelentős csökkenése várható).

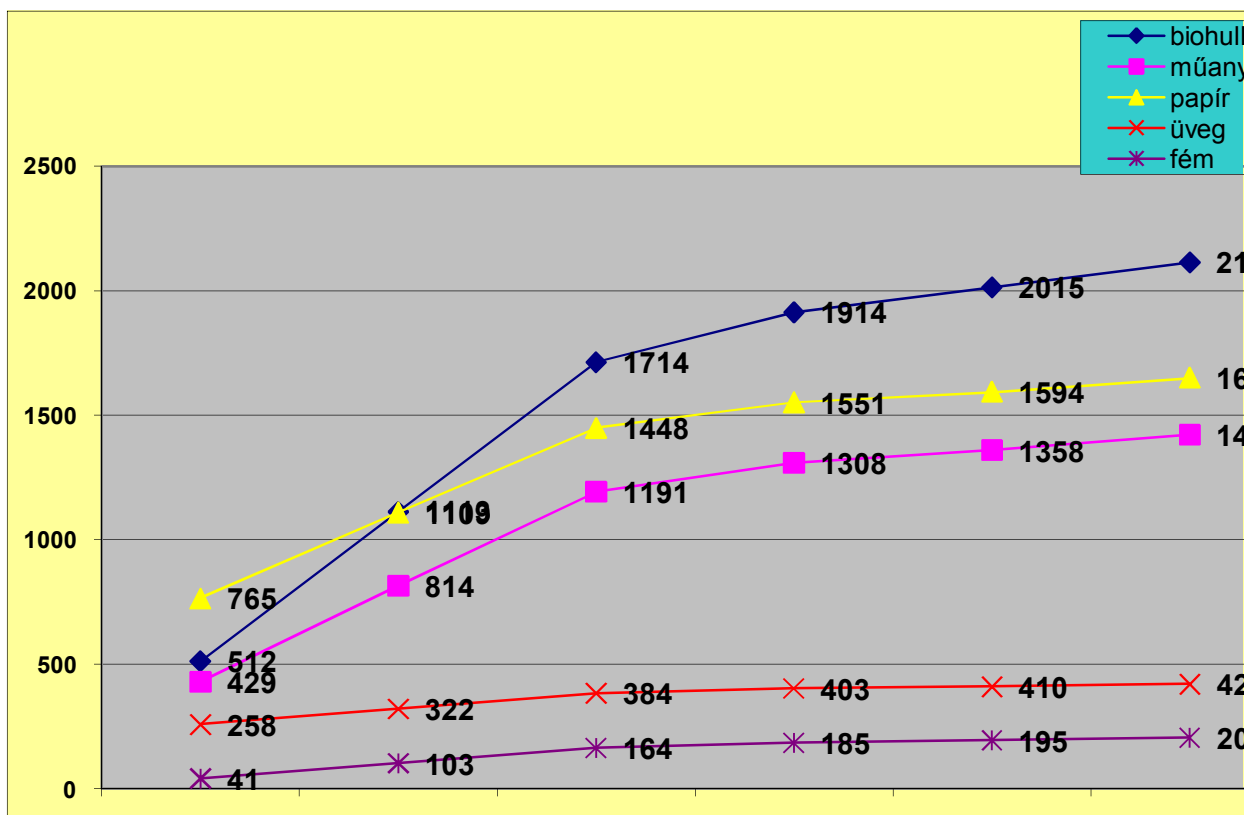
	2011	2012	2013	2014	2015	2016
1. Papír	4.062	4.108	4.161	4.211	4.239	4.249
1.1. ebből csomagolási papír	2.054	2.057	2.062	2.068	2.071	2.071
2. Műanyag	5.198	5.256	5.324	5.388	5.423	5.437
2.1. ebből csomagolási műanyag	3.597	3.657	3.720	3.786	3.820	3.834
3. Üveg	1.790	1.810	1.833	1.855	1.867	1.868
3.1. ebből csomagolási üveg	1.153	1.166	1.180	1.195	1.203	1.206
4. Fém	1465	1.481	1.500	1.519	1.528	1.532
4.1. ebből csomagolási fém	861	862	864	8.66	868	868
5. Biohulladék	5.179	5.188	5.201	5.214	5.221	5.221
5.1. ebből a lakosságnál keletkező zöldhulladék	1.657	1.660	1.664	1.668	1.671	1.671
5.2. ebből közterületen, intézményeknél keletkező zöldhulladék	1.036	1.038	1.040	1.043	1.044	1.044
5.3. lakosságnál keletkező egyéb, biológiailag lebomló hulladék	2.486	2.490	2.496	2.503	2.506	2.506
6. Egyéb elkülönítetten gyűjtendő (HEEB, gumiabroncs, stb.)	904	904	905	905	905	903
7. Egyéb	6.559	6.536	6.520	6.503	6.487	6.458
8. Összesen (1+2+3+4+5+6+7)	25.157	25.284	25.443	25.595	25.671	25.669

12. számú táblázat: A keletkező hulladékmennyiségek előrejelzése a Hajdúsági Szilárd Hulladéklerakó és Hasznosító Társulás területén 2011-2016 (tonna)

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
2. Szelektíven begyűjtött hulladék						
2.1. Papír	765	1.109	1.448	1.551	1.594	1.650
2.1.1. Ebből csomagolási papír (karton)	421	610	796	853	877	908
2.1.2. "vegyes" 45%	344	499	651	698	717	743
2.2. Műanyag	429	814	1.191	1.308	1.358	1.421
2.2.1. Ebből csomagolási műanyag	386	732	1.072	1.177	1.222	1.279
2.2.1.1. PET (70%)	270	513	751	824	856	895
2.2.1.2. PP+HDPE flakon(15%)	58	110	161	177	183	192
2.2.1.2. PE (15%)	58	110	161	177	183	192
2.3. Üveg	258	322	384	403	410	420
2.3.1. Ebből csomagolási üveg	258	322	384	403	410	420
2.4. Fém	41	103	164	185	195	205
2.4.1. Ebből csomagolási fém	41	103	164	185	195	205
2.4.1.1. Alumínium (50%)	21	51	82	92	97	103
2.4.1.1. Vas (50%)	21	51	82	92	97	103
2.5. Biohulladék	512	1.113	1.714	1.914	2.015	2.115
2.5.1. Ebből lakosságnál keletkező zöldhulladék	350	761	1.172	1.309	1.378	1.446
2.5.2. Ebből közterületen, intézményeknél keletkező zöldhulladék	162	352	542	605	637	668

2.6. Egyéb elkülönítetten gyűjtendő (HEEB, gumiabroncs, stb.)	99	114	130	148	166	169
Összesen:	2.104	3.574	5.031	5.508	5.737	5.980

13. sz. táblázat: A Hajdúsági Szilárd Hulladéklerakó és Hasznosító Társulás területén 2011-2016 időszakban a kötelezettségek teljesítéséhez szükséges, előírányzott szelektív hulladék begyűjtési mennyiségek anyagfajtánként, tonnában.

9. sz. diagram: A Hajdúsági Szilárd Hulladéklerakó és Hasznosító Társulás 2011-2016 időszak szelektív begyűjtési előírásait (tonna/év)

Hulladék	Jelenlegi mennyiség (t/év)	A keletkező hulladékok mennyiségének várható alakulása*	%	Várható mennyiség (t)*
Települési szilárd hulladék	25.157	Növekedés várható az OHT-val összhangban.	+2	25.669
Települési folyékony hulladék	60.000	A csatorna hálózat kiépítésével az országos átlagnál nagyobb ütemű csökkenés valósul meg	-40	36.000
Kommunális szennyvíziszap	5.543	A csatorna hálózat kiépítésével jelentősen növekedni fog.	+85	10.254
Építési, bontási hulladékok és egyéb inert hulladékok	50.000	Növekedés várható az OHT-val összhangban.	5	52.500

14 sz. táblázat: A tervezési terület 2017-re tervezhető hulladékmennyiségei

* az Országos Hulladékgazdálkodási Terv tervezetében található prognózisok, tendenciák elemzése alapján

III. A HAJDÚSÁGI SZILÁRD HULLADÉKLERAKÓ ÉS HASZNOSÍTÓ TÁRSULÁS MEGELŐZÉSI TERVE

III. 1. A MEGELŐZÉSI TERVRŐL

A megelőzés szempontjából fontos feladatokat határozott meg az EU 2005-ben elfogadott hulladékkeletkezés megelőzésére és a hulladékok újrafeldolgozására irányuló tematikus stratégiája, mivel megállapításra került, hogy a megelőzés hatékonysága nem megfelelő, ezért az új hulladék keretirányelv kiemelt célként foglalkozik ezzel a területtel, és konkrét előírásokat tesz a tagországok számára. A terv készítői ezen munkarész esetében, a hazai szabályozás hiányában, kizárólag az uniós jogra valamint a hazai, főleg civil tapasztalatokra, szakmai anyagokra tudtak támaszkodni.

A HIE irányelv kimondja, hogy a tagállamoknak legkésőbb 2013. december 12-ig Nemzeti Megelőzési Programokat kell megalkotniuk. Ezeket a programokat vagy be kell építeni a hulladékgazdálkodási tervekbe, vagy más környezetvédelmi politikai programokba, vagy adott esetben külön programokként kell működniük. Amennyiben az ilyen programot beépítik a hulladékgazdálkodási tervekbe vagy más programokba, akkor a megelőzési intézkedéseket egyértelműen meg kell határozni. A Társulás esetében úgy került elkészítésre a terv, hogy a tervbe beépítésre került, a jelen helyére, a hulladékok mennyiségét és milyenségét bemutató, vagyis a most a tervben elfoglalt helyére.

Az irányelv V. fejezete, abban a 29. cikk foglalkozik a hulladékgazdálkodás tervezésével. Konkrét feladatokat, számszerűsített eredményeket nem határoz meg az irányelv, főleg nem olyanokat, melyek egy helyi szintű tervben foglaltakat meghatározzák. Meghatározza, hogy a megelőzési tervbe foglaltak célkitűzései és intézkedésinek célja a gazdasági növekedés és a hulladékkeletkezés által okozott környezeti hatások közötti összefüggés megszüntetése. Az irányelv előírásainak egyik fő eleme, hogy a tagországoktól számszerűsített célok kitűzését várja, és ezek eléréséhez konkrét intézkedések meghozatalát írja elő. Másik fontos elem, hogy a nemzeti szintű végrehajtás nyomán követéséhez a tagországnak ki kell dolgozniuk a megfelelő eredmény-mutatókat, illetve beszámolót kell készíteniük a Bizottság számára az előrehaladról. Nemzetközi és hazai szinten, kiváltképp egy helyi szintű terv készítésénél, egyaránt problémát jelent a megelőzési intézkedések hatásainak mérése, a megfelelő indikátorok meghatározatlansága, főképp azért, mert a hatékony megelőzési intézkedések, a törvényalkotók kezében vannak, akik jogszabályok alkotásával, a gazdaság működésének zöldítésével, jelentősebb szemléletformáló és gazdasági ösztönző rendszerek megalkotásával, a fenntarthatóság fundamentumaként emlegetett paradigmaváltással lehet megvalósítani.

A terv készítésében támpontot jelent két dolog. Az egyik, hogy az irányelv IV. számú melléklete, mely a terv 4. sz. mellékletébe került beemelésre, meghatároz, ajánl néhány intézkedést, melyet a megelőzés érdekében alkalmazni lehet. A másik pedig, hogy a Hulladék Munkaszövetség (<http://humusz.hu/>) a Nulla Hulladék programjának keretei között (a program elérhető a <http://humusz.hu/nullahulladek/> oldalon) a Zöld Kör segítségével elkészítette Hajdúböszörmény Nulla Hulladék tervét. A terv nyomvonalán, a Társulás egészére vonatkozó sajátosságok figyelembevételével készült el a Társulás Megelőzési Terve. Ezúton is köszönjük a Hulladék Munkaszövetség és Szilágyi László munkáját a terv készítéséhez.

III. 2. A NULLA HULLADÉK PROGRAMRÓL

A Nulla Hulladék nem technológiai megoldás, hanem szemléletmód. A Nulla Hulladék célja, hogy a lineáris gazdasági rendszerben megtermelt hulladékmennyiségét redukáljuk, felismerjük benne a nyersanyagot, és felfedezzük a hulladékmentes vásárlás és életmód szépségeit. A Nulla Hulladék bevezetéséhez teljes fogalmi és paradigmaváltásra van szükség. Sok kis sikertörténet – egyelőre külföldről. A HuMuSz évek óta bizonygatja, hogy a szelektálás bevezetése önmagában nem elegendő. Sokkal több a tennivaló annál, mint hogy a szemetet "eltérítsük" a lerakóktól. A hasznosítás is kevés! Fogynak a nyersanyagok és a természetes élőhelyek, elszennyeztük a levegőt, a talajt, a vizeket, megszűnt a helyi közösségek önellátása. A hulladékkérdés sem választható el ezektől a problémáktól, nem lehet a rendszerből kiragadva „megoldani”. Az év végén jelentkező begyűjtési/hasznosítási válság már sokak szemét felnyitotta: megelőzés nélkül nincs igazi megoldás a hulladékgazdálkodásban.

Az utóbbi időben száznál több lerakót kellett bezárni országos szinten, de sok helyen még nincs kész az új. Sorban dőlnek be a begyűjtő cégek, a másodnyersanyagok ára majdnem nulla. A termékdíjas szabályozás gyakorlatilag megbukott. Hasznosítási kapacitások alig épülnek, a begyűjtött hulladékokból mások gazdagodnak. Csomagolási boom-ot élünk, az újrahasználati rendszereket nagyrészt felszámolták. A lakosság fogyasztási attitűdjei aggasztóak, környezeti ismereteik felszínesek. Soroljuk még? Mi lenne a megoldás?

A Nulla Hulladék elképzelés természetesen nem egy előre gyártott, kész recept, hanem a megoldáskeresésnek egy új módja, amely először is egy egyértelmű jövőképet akar meghatározni. Kulcsszavai: forrásmegőrzés, szennyezés-minimalizálás, munkahelyteremtés, gazdasági önellátás, közösségépítés. Elemei lehetnek például: egyszerű életmód, intenzív szemléletformálás, ökotervezés, tisztább termelés, kibővített gyártói felelősség, termék helyett szolgáltatás (ahol ez előnyös), újrahasználat és újrahasznosítás. Ha a közös célokban sikerül megegyezni, onnantól kezdve a folyamatok egymást erősítik, hiszen mindenki ugyanazért a célért gondolkodik, dolgozik.

A Nulla Hulladék megvalósítását tehát közös célok megfogalmazásával, tervkészítéssel kell kezdeni. Új-Zélandnak például országos szinten is született nulla hulladék terve, és mára a településeik több mint fele vállalt ilyen célokat. De elindult ezen az úton több város is, például San Francisco, Seattle, Ontario, Kamikatsu, Buenos Aires. Ez persze nem jelenti azt, hogy ezeken a helyeken már nem termelnek szemetet. Inkább egy elköteleződésről van szó, amely

jelzi, hogy megértették a probléma összetettségét, s ennek megfelelő szellemben keresik a megoldásokat. Konkrét célként egyelőre az újrahasznosítás növelését (pl. 70%-ra) vagy a lerakóról való hulladékkeltetés mértékét (pl. 10 év alatt 75%-os csökkentés) határozzák meg.

1.sz. kép: Újrahasználat a gyakorlatban – mielőtt kidobnák, az USA-ban gyakran un. „garage sale”-en –a ház elé kipakolva- értékesítik még használható de már megunt tárgyakat (forrás: internet)

A direkt hulladékmegelőzésre vonatkozó célkitűzés még ritka, de például Bécsben már évekkel ezelőtt felmérték, hogy sikeres hulladékcsökkentési program nélkül 2000 és 2010 között a városban keletkező hulladék tömege 40%-kal nőne. A város ezért úgy döntött, hogy az eredetileg tervezett új égetőművek beruházási költségének felét a következő 10 évben hulladékmegelőzési akciókra költik. Ma már az EU hulladék keretirányelve is előírja a tagállamok számára, hogy 2013-ig megelőzési tervet kell készíteniük.

A Nulla Hulladék elképzelés nem egy előre gyártott, kész recept, hanem a megoldáskeresésnek egy új módja. Nagy kihívás ez, hiszen a jelenlegi rendszer (termelési, kereskedelmi, fogyasztói, hulladékkezelő, stb.) struktúrái éppen egy ezzel ellenkező irányú folyamatot erősítenek. Ezt szoktuk meg, ehhez építettünk ki drága infrastruktúrát, erre költöttünk sok-sok pénzt, számtalan ember megélhetését ez a rendszer biztosítja. De ugyanez a rendszer teszi az emberek többségét kiszolgáltatottá gazdaságilag, társadalmilag és környezeti szempontból is. A Nulla Hulladék célkitűzés tehát nemcsak környezeti, hanem társadalmi szempontból is fontos új megközelítés, ezért nemcsak a hulladékgazdálkodók feladata erről gondolkodni. A tervezésbe a társadalom számos csoportját be kell, be lehet vonni. Szerepe van a vállalatoknak, a kereskedőknek, a terméktervezőknek, az iskoláknak, a kutatóknak, a civil szervezeteknek, a fogyasztóknak, a médiának, a központi állami intézményeknek, az önkormányzatoknak, a közszolgáltatóknak, szinte mindenkinek.

A kihívás tehát nemcsak technológiai ill. gazdasági, hanem társadalmi és kulturális jellegű is. Ehhez kell felhasználnunk a kreativitásunkat, a szakértelmünket, a forrásainkat, a közösségek erejét. Fontos lépés a fenntarthatóság felé.

III. 3. A MEGELŐZÉSI CÉLRENDSZERE

A hulladékhierarchia által meghatározott sorrendnek megfelelően az elsődleges cél a hulladék képződésének megakadályozása, mérséklése, valamint a képződő hulladék veszélyességének csökkentése.

A megelőzési program három alapvető pillérre építhető, illetve építhető:

A gazdasági tevékenységek folytatásának módja

A gazdasági szereplőket a kiterjesztett gyártói felelősségen alapuló jogi eszközökkel és egyéb gazdasági szabályozókkal szükséges befolyásolni a kevésbé veszélyes hulladékokat eredményező, illetve a hulladékszegény technológiák alkalmazásának irányába, és ehhez hozzá kell rendelni a szükséges beruházások és technológiai fejlesztések finanszírozásának forrásait. A gazdasági szektorban az érdekeltség és a kényszerítő eszközök megteremtése mellett útmutatókkal, képzéssel és szemléletformálási eszközökkel is segíteni kell a folyamatot.

Az előállított, forgalmazott termékek tulajdonságai

A megelőzés fontos eleme a kevesebb hulladékot eredményező termékek forgalmazása, és azok használati idejének meghosszabbítása. Ezért a gazdasági szereplőket ösztönözni kell a tartósabb, illetve a kevesebb hulladékot eredményező termékek előállítására. Emellett fejleszteni kell a javító hálózatokat is, amelynek egy része a hulladékkezelési rendszerekhez kapcsolódva működik majd: ki kell alakítani az ún. újrahazsnálati központokat, ahol biztosítani lehet a még használható tárgyak leadásának, a szükséges javítások elvégzésének és a biztonságos újra forgalomba hozásnak a feltételeit. Növelni kell a környezetbarát termékek tervezésének és piacképes forgalmazásának arányát.

A fogyasztói szokások és minták

A lakosságot elsősorban a fogyasztói szokások megváltoztatásával lehet a célok mellé állítani, ehhez megfelelő programokat kell kidolgozni, és meg kell határozni a szemléletformálási kampányok lebonyolítását végző szervezeteket, ezek feladatait, működési feltételeit. A fogyasztási kultúrához tartoznak a gazdasági szereplők beszerzései is, ahol a környezetvédelmi tájékoztatás és ismeretterjesztés mellett már gazdasági ösztönzők alkalmazására is lehetőség van. Így erősíteni kell a környezetbarát működés és termékek piaci elismertségét, reklám-értékét, a „zöld közbeszerzés” elveinek és gyakorlatának kiterjesztését a magán-beszerzésekre, a környezetirányítási rendszerek, a „zöld iroda” bevezetését.

Cél 1. A lerakásra szánt TSZH mennyiségének csökkentése

1. A háztartásokban, közintézményekben és közterületeken keletkező szerves hulladék kivonása, elsősorban **házi komposztálás** bevezetésével és népszerűsítésével.

A szerves hulladékok elkülönített kezelése különösen fontos elemét jelentik a hulladékcsökkentést célzó tervezésnek, hiszen az uniós elvárások is előírják, hogy drasztikusan csökkenteni kell a lerakott hulladék szervesanyag-tartalmát (1. az 18. és 19. o. 1 és 2. sz. diagramját).

2. sz. kép: Fém komposztháló (forrás: interent)

A szerves hulladék helyben hagyásának és helyi feldolgozásának nagy jelentősége lehet, ugyanis így a TSZH 30-40%-ára nem kell logisztikai rendszert kiépíteni. Ezzel párhuzamosan a lakosok terhei is csökkenthetők azáltal, hogy nem kell szemétszállítási díjat fizetniük a szerves frakció után.

A társulás településeinek adottságaiból adódóan nem jelentős beruházási költséggel, de komoly lakossági kommunikációval elérhető, hogy a komposztálható hulladékok zöme ne kerüljön be a hulladékos közszolgáltatás rendszerébe.

Külön komposztáló telep létesítését csak akkor érdemes latolgatni, ha más, egyszerűbb megoldást nem sikerült találni. Meg kell vizsgálni a jelenlegi szerves hulladékkezelés gyakorlatát és költségeit.

3. sz. kép: Fa komposztkeret (forrás: interent)

Több helyen például az összegyűlt avar elszállítását megszervezik, ehhez zsákokat is biztosítanak – mindegyre igen sok pénzt költenek, teljesen feleslegesen. Ezt az összeget a házi komposztálási programra át lehet csoportosítani. Központi forrás is elérhető jelen pillanatban a fenti célra.

4. sz. kép: Komposztprizma a Hajdúsági Regionális Hulladéklerakó és Kezelő Telepen (forrás: HHG Kft.)

A közterületeken összegyűjtött zöldhulladékot együtt lehet kezelni a településen működő szennyvíztelepről kikerülő iszappal vagy a földművelés és az állattenyésztés hulladékaival. A helyi/regionális adottságok mélyebb ismerete esetén egy olyan biogáz-üzem megvalósítása is felmerülhet, amely elsősorban hulladék alapú erőforrásra támaszkodva járulhatna hozzá a lerakásra kerülő hulladék mennyiségének jelentős csökkentéséhez. Ennek további előnye lehetne, hogy egy ilyen létesítmény akár kistérségi léptékben is elláthatná feladatát. Egy ilyen regionális telep energiagazdálkodási szerepe mellett hulladékhasznosítási feladatot is betöltene. A szerves hulladékból megtermelt gázt tisztítva akár meglévő városigáz-vezetékben továbbítva a helyi fogyasztóknak, akár üzemanyagként forgalmazva (hazánkban ennek felhasználására

alkalmas gépkocsikat egyelőre nem forgalmaznak), akár hővé vagy villamos árammá alakítva lehet hasznosítani. Mindemellett lényeges, hogy a kirohasztott iszap - különösen egy rövid komposztálási folyamatot követően - talajerő utánpótlására ugyancsak alkalmas.

A jelenlegi telephelyen bővítés után 8000 m² terület áll majd rendelkezésre komposztálás céljára. Szennyvíziszap, zöldhulladék és szalma keverésével már most is zajlik kísérleti komposztálás. A szennyvíziszap mezőgazdasági felhasználásra van engedély. A szolgáltató célja a városban tartani a zöldhulladékot, így nem kell szállítani, hanem helyben fel lehet dolgozni azt. Van mobil gallyaprító berendezés, amely házról-házra járva tud segíteni a feldolgozásban.

2. A szelektív hulladékgyűjtés kiterjesztése, a házhozmenő gyűjtés elterjesztése

A jelenleg működő helyi hulladékgazdálkodási rendszer elsősorban hulladékgyűjtő szigeteket alkalmaz, meglehetősen alacsony hatékonysággal. A nemzetközi tapasztalatok azt mutatják, hogy kétszeres hatékonyságot lehet elérni a csomagolóanyagok begyűjtése terén, amennyiben minden háztartásban két gyűjtőedény van (vegyes, száraz újrahasznosítható). Egyre több ilyen hazai kezdeményezésről hallani, mert a szolgáltatók költséghatékonyabbnak gondolják ezt a fajta szelektálást.

A háromkukás (vegyes, szerves, száraz újrahasznosítható) rendszer is elképzelhető, de ez esetben a zöldhulladékok központi kezelését is meg kell oldani, ld. előző pont.

2010. évben a HHG Kft. próba jelleggel Hajdúböszörményben egy házhoz menő szelektív gyűjtési rendszert vezetett be, melynek tapasztalatai még nem kerültek kiértékelésre. A válogató kapacitás és szakértelem rendelkezésre áll, tehát érdemes ezt az irányt követni.

3. Hulladékudvar kialakítása és a speciális hulladékarok elkülönített gyűjtése

A hulladékudvarok nem terjedtek el megfelelően a magyar gyakorlatban, pedig nagyon fontos eszközök lennének a különleges hulladékarok elkülönítésében. A lakosok önkéntes szerepvállalására alapozva nagyon sok veszélyes és a problémás komponens ki lehet vonni a hulladékból.

Hajdúböszörményben, a település méretét és lélekszámát figyelembe véve, már érdemes gondolkodni hulladékudvar létesítésén, annál is inkább, mert a várostól elég messze fekszik a regionális lerakó. Ha már működik szigetes gyűjtés, akkor a csomagolóanyagokat és a többi papírt leginkább a szigetekre viszik az emberek, így a hulladékudvart csak a veszélyes- és problémás hulladékokra kell kiépíteni.

5. sz. kép: Hulladékudvar Budapesten (forrás: internet)

Ebben az esetben egy erre alkalmas raktárhelyiség is átalakítható. Ha házhoz menő gyűjtés működik a településen, akkor hasonló a helyzet. A gyűjtésbe bevont anyagok körét fokozatosan érdemes bővíteni, és csak akkor bevonni egy adott hulladéktípust, ha megnyugtatónak látjuk annak sorsát.

A válogatás és az előfeldolgozás nagyban növelheti az átadott másodnyersanyagok értékét, ezért ha rendelkezésre áll munkaerő és sikerül forrásokat teremteni a beruházásra, akkor érdemes néhány alapvető berendezést beszerezni.

Mindemellett több hulladéktípus elkülönített gyűjtésére már most is lehetőség van. Ezekről a lehetőségekről a lakosságot ill. a többi érintett csoportot folyamatosan tájékoztatni kell:

- **lejárt gyógyszerek:** 2005. december 1-től az EU többi tagországához hasonlóan a magyarországi gyógyszergyárak is megkezdtek a gyógyszerhulladékok gyűjtését. Gyógyszertárakban, valamint gyógyszert árusító egyéb helyeken (drogéria, benzinkút) gyűjtődobozok találhatóak, ezekben helyezhetőek el a lejárt szavatosságú gyógyszerek.
- **használt sütőolaj:** Jó pár éve van már erre szakosodott begyűjtő cég, ezért pl. önkormányzati fenntartású konyhákban, éttermekben megvan a lehetőség a sütőolaj külön gyűjtésére. De gyűjtőhordó rendelhető más helyekre is, ahol egy adott idő alatt adott mennyiségű olaj összegyűlik és valaki vállalja a hordó ill. a gyűjtés felügyeletét. Emellett az önkormányzat által szervezett veszélyeshulladék-gyűjtő akciókon is be lehet gyűjteni a lakosságtól.
- **fénycső, kompakt fénycső:** 2005 óta a gyártók és forgalmazók kötelesek visszagyűjteni. Visszagyűjtő helyek a villamossági nagy- és kiskereskedések telephelyei, egyes barkácsáruházak és hipermarketek. Emellett az önkormányzat által szervezett veszélyeshulladék-gyűjtő akciókon is be lehet gyűjteni a lakosságtól.
- **elemek:** Közintézményekben elhelyezett gyűjtőládákban, valamint a www.rebat illetve relem.hu oldalakon megtalálható gyűjtőpontokon adhatók le. Emellett az önkormányzat által szervezett veszélyeshulladék-gyűjtő akciókon is be lehet gyűjteni a lakosságtól.
- **akkumulátorok:** Lemerült akkumulátorokat a forgalomba hozó helyeken (benzinkút, autószervíz, akkumulátor-kereskedés) ingyenesen átveszik. Emellett az önkormányzat által szervezett veszélyeshulladék-gyűjtő akciókon is be lehet gyűjteni a lakosságtól.
- **elektronikai hulladékok:** Minden elektronikai készülékeket árusító bolt köteles elromlott/kidobandó elektronikai eszközeinket visszavenni, amennyiben a boltban hasonló funkciójú, új készüléket vásárolunk (de csak egész eszközöket, alkatrészeket nem). Egyelőre a kisebb üzletek ezt nem mindig tudják teljesíteni, ugyanakkor a nagyobbak közül átveszi az elektronikai hulladékot akkor is, ha nem veszünk újat (a gyűjtőpontokat ld. az Electro-coord Kft. honlapján). Emellett az önkormányzat által szervezett veszélyeshulladék-gyűjtő akciókon is be lehet gyűjteni a lakosságtól.

Cél 2.

Arányos és differenciált szemétdíj bevezetése

A teljesítményarányosan és differenciáltan kivetett hulladékdíj egyszerre szolgálja a fogyasztói jogok védelmét és a hulladékok mennyiségének csökkentését, továbbá a hulladék eltérítését az ártalmatlanítás irányából a hasznosítás felé. Az arányos díj teremti meg az általánosabb motivációt a szelektáláshoz és a komposztáláshoz, jelenleg ugyanis csak a környezettudatosabb lakosok végzik ezeket – saját belső indíttatásukból.

A díjakra vonatkozó jogszabályok és alkotmánybírószági határozatok is a keletkezett hulladék mennyiségével arányos díjfizetés mellett törnek lándzsát. A díjat úgy kell meghatározni, hogy az kevesebb hulladék keletkezésére ösztönözzön, magyarul ne érje meg sok szemetet termelni.

Új elem a szabályozásban, hogy kéttényezős díjat is meg lehet állapítani. A fizetendő közszolgáltatási díj az egységnyi díjtételek alapján számított ürítési díj és alapidíj (rendelkezésre állási díj) összege. Az alapidíj a költségek éves összegének az ingatlanra számított része, az ürített hulladékmennyiség pedig az edényszám, az ürítési szám és a tömegben vagy térfogatban meghatározott hulladékmennyiség szorzata. Egy ilyen díjszabás sokkal igazságosabb lenne, mint a néhány településen még kommunális adóba beépített hulladékszállítási díj, vagy a társulás településeinek zömén alkalmazott egytényezős díj.

Követendő példának tartjuk az egyénileg, írásban megkötött szerződések gyakorlatát, amely által növekedne a jogbiztonság, és a fogyasztóvédelmi jogok érvényesítése is lehetségessé válik.

Meg kell követelni a szolgáltatótól az egyedi mérés valamilyen formáját, ezzel megteremteni az arányos díjfizetés alapjait. Lehetséges alternatívák:

- választható edény a szabványos különböző térfogatú edények egész sorozatából (60 l – 120 l)

Minél többféle edényből lehet választani, annál pontosabban lehet közelíteni a valós hulladékkibocsátáshoz. Megjegyezzük, hogy a 60 literes edény is túl nagy egy egyszemélyes háztartás számára, ha heti szemétszállítást feltételezünk.

- Tömegmérés az ürítéskor. Ez beruházás igényes, de több európai példa mutatja, hogy az edényekbe épített chippek és a gyűjtőjárműbe beépített tömegmérő eszköz komoly előrelépést jelent a szolgáltatás-ellenszolgáltatás arányossága tekintetében, és a mérések alapján kivetett díj megfelelő eszköz arra, hogy a szelektálás és a komposztálás arán a nőjön, sőt a teljes kibocsátott mennyiség is csökkenhet!

- Előre megfizetett díj zsákos gyűjtés esetén. Ha a különböző méretű és színű zsákok árában lehetne kifizetni a szemétdíjat, a lakosok mérlegelhetnék, hogy érdemes-e szelektálni vagy komposztálni, sőt már a vásárlási döntéseiket is úgy alakíthatnák, hogy kevesebb hulladékuk keletkezzen.

Ha a díjemelés elkerülhetetlen, csak azon háztartások díja emelkedjen, amelyek nem tesznek semmit annak érdekében, hogy kevesebb legyen a hulladékuk. Számításaink azt mutatják, hogy egy településen nem fog csökkenni a szolgáltató összbevétele, ha mennyiségarányos díjat vet ki, miközben egyes háztartások díja csökken, másoké pedig emelkedik.

Cél 3. Hulladékcsökkentő programok

1. A helyi termelői piac támogatása

Támogatni kell a helyi termelést és a helyi kereskedelmet, mert így minimális és újrahasználató csomagolás felhasználásával cserélhet gazdát a helyi piacon tej, méz, tojás és más termékek. Direkt eladó-vevő kapcsolat alakul ki, "suttogó" minőségbiztosítási rendszer alapján döntenek az emberek, hogy kitől vásárolnak és kitől nem. Összességében a helyi közösség gazdagodik, hiszen egymástól vásárolnak az emberek.

Önkormányzati és/vagy civil segítséggel meg kell teremteni a helyi piac infrastruktúráját, nyilvános adatbázisokat kell fejleszteni, amelyből kiderül, hogy ki mit kínál. Mindezt természetesen úgy, hogy az adózási és a közegészségügyi követelmények betartása ne sérüljön.

2. A helyi kereskedelem önkéntes szerepvállalásának kezdeményezése

Az önkormányzatoknak nincs konkrét eszközük a helyi kereskedelem árukínálatának befolyásolására, de a telephelyengedélyek kiadásánál, az önkormányzati ingatlanok bérbeadásánál érvényesíteni lehetne a hulladékgazdálkodási szempontokat. Kapjon kedvezményt az a kereskedő, amely hangsúlyosan ügyel az újrahasználató csomagolások forgalmazására, a gyűjtőcsomagolások elkerülésére, a csomagolóanyagok szelektív gyűjtésére, stb.

Az utcai büfék esetében korlátozni kell az eldobó poharak és evőeszközök használatát.

Tudatosítani kell a kereskedőkben, hogy kulcsszereplők a város hulladékgazdálkodásában, amennyiben rajtuk múlik, hogy mit kínálnak az embereknek. Érdemes számukra külön fórumokat, beszélgetéseket szervezni.

3. A javítóműhelyek és kölcsönzők támogatása

Támogatni kell a helyi mestereket, akik fel tudják újítani, meg tudják javítani a tárgyakat. Segítségükkel sok mindent újra lehet használni, és nem kerül a szemétként olyan sok veszélyes,

problémás anyag. Nyilvános adatbázisokkal, ingyenes hirdetési felületekkel, esetleg iparüzésiadó-kedvezménnyel, bérletidíj-kedvezménnyel lehet segíteni a munkájukat.

A kölcsönzők népszerűsítése (amennyiben megfizethető árban maradnak) is hozzájárul a termékvásárlások csökkenéséhez.

4. Újrahasználati központ

A Társulás települései esetében, főleg a nagyobb településeken, a lehetőségek és források arányában „újrahasználati központ” alapításán is érdemes gondolkodni.

Egyre több olyan eszköz (bútor, hifi-berendezés, távközlési eszköz, stb) jelenik a hulladékban, amely kisebb javítás, felújítás után még használható lenne. Ezek begyűjtése, felújítása és értékesítése munkahelyeket is tud teremteni.

A lomtalanítás műveletét is átvehetné egy ilyen központ, hiszen a lomtalanításkor kidobott anyagok 20-40%-a újrahasználatos vagy újrahasznosítható!

7. sz. kép: Újrahasználati központ Belgiumban (forrás: internet)

5. Iskolai, közintézményi kis beruházások

Az iskolai **büfékben** sokkal egészségesebb és környezetkímélőbb termékeket és csomagolásokat kell forgalmazni. A büfék üzemeltetőit rá kell venni, hogy gondolják újra a termékpalettájukat és tartsák szem előtt a hulladékos szempontokat is. Új vállalkozók belépésekor ezt hangsúlyos feltételként kell kikötni.

Az **iskolatej** programot egy környékbeli tejtermelő termékére kell alapozni. Ha megvannak a szükséges közegészségügyi feltételek, minimális csomagolás felhasználással, jóval egészségesebb tejet lehet a gyerekeknek kimérni.

6. Rendezvények

A nagy tömeget vonzó események, rendezvények egyre több hulladékot produkálnak, ezért ezeket kiemelten kell kezelni. Több ilyen is van a Társulás településein, főleg a nyári időszakban. A legtöbb problémát az eldobó csomagolások, az egyszerhasználatos evőeszközök, táányérok, poharak jelentik. A rendező vagy engedélyező szerv előírhatja a kivonuló vállalkozóknak ezek kötelező mellőzését. Egyre nehezebb visszaváltható göngyöleges italokat beszerezni, de még mindig nem lehetetlen.

Az olyan rendezvények számára, ahová nem lehet üvegpoharakat vagy göngyölegeket beengedni, léteznek (műanyag) pohármosó szolgáltatások. Be lehet vezetni a sajátpohár rendszert is (mint a borfesztiválokon), lehet komposztálható, ehető táányérokot találni a piacon, stb. Egy több ezer főt vendégül látó eseményen napi több mázsa hulladékot is el lehet kerülni.

8. sz. kép: Hulladékos szemléletformáló rendezvény a Zöld Kör szervezésében (forrás: Zöld Kör).

A rendezvények szerves részévé kell tenni a szelektív gyűjtést. Erre már lehet találni alkalmi szolgáltatót, de a városi szolgáltató vagy egy helyi civil szervezet is kitelepülhet a gyűjtőszolgáltatással. Ennek komoly PR-értéke is van.

7. Közösségi szolgáltatások

A közösségi konyhák, kifőzdék elterjesztése és fejlesztése hatékony lehet hulladéktermelési szempontból, hiszen egy 2-300 adag ételt készítő egység összességében kevesebb hulladékot termel, mint a kis háztartások összesen.

A közösségek által fenntartott, kölcsönözhető gépek (takarítógépek, barkácsszerszámok, stb.) lehetősége is a megelőzés felé mutat, amennyiben a ritkán használt berendezéseket nem kell mindenkinek megvenni.

A könyvtárak, folyóiratokat járató kávéházak mind segítenek csökkenteni a kibocsátást, mint ahogy a teleházak használata is kevesebb elektronikai hulladék kibocsátást eredményezhet.

A közösségi színterek, mozik, színházak, élőzenét szolgáltató vendéglátóipari egységek fejlesztik az emberi kapcsolatokat, ellenben csökkentik az otthon felhalmozott eszközök és információhordozók mennyiségét, márpedig ezekből hamar hulladék válik.

8. Önkormányzati példamutatás

Az önkormányzatoknak példát kell mutatni abban, hogy beszerzéseiknél újrahasznosított és környezetbarát termékeket választanak (újrapapír, energiatakarékos berendezések, környezetbarát tisztítószer, stb). El kell érni azt is, hogy a helyi kereskedelemben is minél több ilyen terméket forgalmazzanak.

Fontos, hogy az önkormányzatok intézményei jó példát mutassanak: irodai szelektív gyűjtés, papírtakarékosság, a festékpátronok újratöltésére, az eldobó csomagolások visszaszorítására, energia- és víztakarékosságra.

Cél 4. Oktató- és szemléletformáló programok

Minden szintén következő szemléletformálási programokba kell kezdeni, amelyekben kiemelt helyet kap a hulladékmegelőzés: iskolában, önkormányzati intézményekben, közterületeken, rendezvényeken, médiában. Rendszeres zöld műsorokat, rovatokat, klubokat kell indítani. Zöld díjakat kell alapítani példamutató civileknek, cégeknek, iskoláknak, pedagógusoknak.

1. Együttműködés a helyi civilekkel

A programban ki kell használni a civil szervezetek kommunikációs kapacitását és csatornáit. A Zöld Kör környezeti tanácsadó irodát tart fenn, ezt kell fejleszteni, különösen a proaktív tájékoztatási formákat. Zöld információs vonalat kell indítani, amely segítségével a polgárok tájékozódhatnak a hulladékos szolgáltatásokról.

A civil szervezetek segíteni tudnak a rendezvények zöldítésében, az intézményi szelektív gyűjtés üzemeltetésében, az újrahasználati központ létrehozásában, a komposztálási program kiépítésében, az iskolai programokban, stb.

A helyi civil szervezetekre érdemes bízni a nulla hulladék program folyamatos monitorozását és az új programelemek kidolgozását is.

2. A közösségi élet ösztönzése

A társadalmi aktivitás, az állampolgári önszervezés, a közösségi létformák ösztönzése közvetve és közvetlenül is segítheti a hulladékcsökkentést és a szemléletváltást. Az aktív állampolgári csoportok közvetlenül bevonhatók az illegális lerakók felszámolásába, a szelektív gyűjtéssel kapcsolatos fizikai és propaganda feladatokba, esetleg a hulladékudvar üzemeltetésébe, stb.

A közösségi aktivitások, az önkéntes szerepvállalás növekedése segít az életmódváltásban, a demateriális értékek elterjedésében, ezen keresztül a racionális fogyasztási minták elterjedésében.

Ennek érdekében érdemes támogatni az állampolgári csoportok, klubok, stb. működését, vitakörök, filmklubok, sportesemények elterjedését. Ezek pozitív hatása messze túlmutat a hulladék témakörön. Az egész magyar társadalom létérdeke, hogy a civil aktivitás fejlődjön.

3. Pedagógus-továbbképzés

A tanárok kulshelyzetben vannak, mivel komoly hatással lehetnek a következő generációk környezetvédelmi attitűdjeinek kialakulására. Nagyon fontos tehát, hogy pontos ismereteik és helyes szemléletük legyen általában a környezeti problémákról, ezen belül pedig az életmód és a hulladék, valamint a hulladéktermelés és a többi környezeti, akár a helyi, problémák összefüggéseiről. Kiemelten kell kezelni a pedagógusok ilyen irányú képzését, és azt, hogy saját életmódjuk mintát szolgáltasson a gyerekek számára. Az akkreditált tananyagok és a megfelelő kurzusok rendelkezésre állnak, nem nehéz megszervezni ezeket a tanfolyamokat.

4. Iskolai programok

Nagyon fontos, hogy az iskolák - a megfelelő tanterveken és tananyagon túl – a mindennapi életébe is beépítsék a fenntartható fogyasztási gyakorlatokat. A már említett kisberuházások mellett ki kell építeni az intézményi szelektív gyűjtést. A kampányszerű papírgyűjtések helyett a mindennapi gyűjtőrendszer hatékonyabb és a szemléletformáló ereje is nagyobb.

A sokszor szinte fogyasztásgeneráló hulladékgyűjtő versenyek nem az iskolákba valók.

5. A köztisztviselők, kormánytisztviselők képzése

Országos tapasztalat, hogy nem elégséges a köztisztviselői, kormánytisztviselői kar környezetvédelmi, hulladékgazdálkodási felkészültsége, ezért képzésükre kiemelt figyelmet kell fordítani. Különösen fontos, hogy a szakhatósági alkalmazottak, a jegyzők, az önkormányzat illetékes alkalmazottjai tisztában legyenek a hulladékcsökkentés elveivel és lehetőségeivel.

6. A helyi média lehetőségeinek kihasználása

Helyi szinten jól megtervezett közös sajtó- és médiakampányt kell indítani a három kulcsszereplő (önkormányzat, szolgáltató, civilek) együttműködésével. Minden műfaj lehetőségeit érdemes kiaknázni: alapinformációkat közlő cikksorozat, oknyomozó riport, interjú a nulla hulladék kampány kulcsfiguráival, adatbázisok, napi tippek, képes összeállítás a jó gyakorlatokról, zöld díj, citromdíj, beszámoló külföldi példákról, az eddigi eredmények ismertetése, stb.

Csak gyakori megjelenéssel, az elvek és tények gyakori ismételgetésével lehet célt érni, ha valóban csökkenést akarunk elérni a hulladék kibocsátásban.

Mindehhez fel kell használni az országos és helyi szervezetek már elkészült anyagait, ha szükséges, akkor ezeket adaptálni kell a helyi viszonyokra.

III. 4. A MEGELŐZÉSI TERV CSELEKVÉSI TERVE

Költségbecslés	Felelős	Határidő	Várható hulladékcsökkentés
Cél 1. A lerakásra szánt TSZH mennyiségének csökkentése			
1. Házi komposztálás A keretek ára kb. 8000 Ft/háztartás. A rendszergazdai költségek, a kommunikációs költségek, kiadványok, stb. általában megközelítik a keretek összköltségét. A keretek árának nagy része helyben tartható, ha a szolgáltató vagy egy helyi kisvállalkozás gyártja le azokat.	Települési önkormányzatok	Az igényfelmérés 2011. év végére. A forrás keresése 2012. év végéig.	Most kb. 25.000 t vegyes hulladék keletkezik a 14 településen. A településszerkezet miatt a háztartások 90%-ában megvalósítható lenne a program, A program első fázisában a háztartások 40%-nak bevonásával és 40% TSZH-csökkentéssel számolva mintegy 3600 t hulladékcsökkentés érhető el évente a térségben.
2. Házhozmenő szelektív gyűjtés Háztartásonként plusz egy edényt kell beszerezni (kb. 6000 Ft/háztartás). Kérdés, hogy ez a költség kinél jelentkezik. Ezen felül tájékoztatási költségek merülnek még fel. Ha az ürítések száma nem változik (egyik héten a vegyeset, másik héten a csomagolást gyűjtik az autók), akkor a begyűjtés logisztikai költségei nem nőnek.	Települési önkormányzatok, közszolgáltató	A gyűjtés tervezése, 2012. év elejére, majd a megvalósításhoz szükséges forrás keresése 2013. év végére.	A csomagolóanyagok begyűjtése 8 kg/fő/évről 18 kg/fő/év-re nőhet ez a 14 településen 2033 tonna TSZH csökkentést eredményezhet évente.
3.Hulladékudvar 10-20 M Ft telephely vásárlás, ha nincs az önkormányzatnak telke. 20-60 M Ft térbeton, konténerház, kerítés, tetőszerkezet 10-18 M Ft edényzet, bálázó, tömörítő. Üzemeltetés: 2 fő bére 4 M Ft/év rezszi 1 M Ft/év	Nagyobb települések önkormányzatai, közszolgáltató	A potenciális települések felmérése, az udvarok tervezése, 2012. év elejére, majd a megvalósításhoz szükséges forrás keresése 2013. év végére.	Egy jól bejáratott hulladékudvar, különösen ha lomot is fogad, újabb 300 tonna hulladékot térít el a lerakótól, azaz a 14 település 3 hulladékudvarán mintegy 900 tonna TSZH csökkenés érhető el

Cél 2. Arányos és differenciált szemétdíj bevezetése			
1. Egy gyűjtőjármű utólagos átalakítása: 3 M Ft/jármű a mérőeszköz 2. Kb. 3 M Ft szoftver (egyszeri költség) 3. 1000 Ft/kukaedény az RFID lapka ára, 4. Egyedi számlázás költségei	Települési önkormányzatok, közszolgáltató	A megvalósítás felmérése 2012. év végére. A megvalósítás tervezése és forrásteremtés előkészítése 2013. év elejére.	Ennek hulladékcsökkentő hatása nehezen becsülhető. A nemzetközi példák azt mutatják, hogy az arányos díj hatására nem csak a vegyes hulladék mennyisége csökken, hanem az összes hulladék mennyisége is (átgondolt fogyasztás, vásárlás). Az előbbi már rövid távon jelentkezik (10-20 t%), az utóbbi csak hosszú távon (újabb 5-10 t%). <i>Egy optimális, 10%-ot elérő csökkenés a térség 14 településén akár mintegy 2500 tonna TSZH csökkenést eredményezhet.</i>
Cél 3. Hulladékcsökkentő programok			
1. A helyi termelői piac támogatása - piaci infrastruktúra fejlesztése - tájékoztatási költségek - adatbázisok létrehozása - marketing	Települési önkormányzatok, polgármesteri hivatalok, helyi média, vállalkozások	A megvalósítás előkészítése, tervezése 2012. év végére	Ha az emberek visszaszoknak a termelői piacra, bizonyosan kevesebb lesz a csomagolási hulladék, de több lesz a konyhai komposztálható hulladék. Nem számszerűsíthető.
2. A helyi kereskedelem önkéntes szerepvállalásának kezdeményezése - tájékoztatási költségek - fórumok költségek	Települési önkormányzatok, polgármesteri hivatalok, helyi média, vállalkozások	A megvalósítás előkészítése, tervezése 2012. év végére	Ha csak néhány kereskedelmi egység hajlandó átállni a visszaváltható palackok forgalmazására, máris érezhetően csökkenni fog az eldobó csomagolások mennyisége. Nem számszerűsíthető.
3. A javítóműhelyek támogatása - tájékoztatási költségek - adatbázisok létrehozása - adómérséklés (ha lehetséges)	Települési önkormányzatok, polgármesteri hivatalok, helyi média, vállalkozások	A megvalósítás előkészítése, tervezése 2012. év végére	Az e-hulladékok esetében néhány tonnás csökkenés várható, de ennél a szemléleti hatás sokkal többet ér.

4. Újrahasználati központ (telepenként) - 10-30 M Ft telephely, épület - 6-10 M Ft gyűjtőjárművek - 4 fő bér 6-8 M Ft/év - rezsi 2-3 M Ft/év - tájékoztatási költségek - reklám költségek - internetes kereskedelem költségei	Nagyobb települések önkormányzatai, közzszolgáltató	A potenciális települések felmérése, a központok tervezése, 2012. év elejére, majd a megvalósításhoz szükséges forrás keresése 2013. év végére.	Az egész térséget kiszolgáló központ 30-40 tonna hulladéktól mentheti meg a térséget. Bevétel is képződik, foglalkoztatási jelentősége is van.
5. Iskolai, közintézményi kis beruházások - 1 M Ft büfé átalakítás (a teljes költsége a potenciális büfék mennyiségének függvénye) - 1-2 M Ft egy darab melegítő konyha fejlesztése a teljes költsége a potenciális konyhák mennyiségének függvénye - 0.5 M Ft ivókút létesítése	Települési önkormányzatok, polgármesteri hivatalok, helyi média, vállalkozások	A megvalósítás előkészítése, tervezése 2012. év végére	Egy iskola néhány mázsa hulladékot tud így elkerülni, városi méretben 1-2 t hulladékcsökkentést eredményezhet.
6. Rendezvények (településenként/rendezvényeként) - re-poharak beszerzése 5-600 e Ft - mobil mosósor felépítése 2 M Ft - üzemeltetési költségek	Települési önkormányzatok, polgármesteri hivatalok, helyi média, vállalkozások	A megvalósítás előkészítése, tervezése 2012. év végére	A rendezvények méretétől függően 2-10 mázsa eldobó csomagolástól lehet így megmenekülni.
7. Közösségi szolgáltatások Jellegében is különböző kisebb-nagyobb beruházásokról van szó a szolgáltatói szektorban	Települési önkormányzatok, polgármesteri hivatalok, helyi média, vállalkozások	A megvalósítás előkészítése, tervezése 2012. év végére	A hulladékcsökkentés nem számszerűsíthető.
8. Önkormányzati példamutatás - nyomtató, fénymásoló park lecserélése vagy bérlet - szelektálás, komposztálás - veszélyes komponensek különgyűjtése	Települési önkormányzatok, polgármesteri hivatalok,	A programelem megvalósításának előkészítése 2011. év végére, megvalósítása 2012. év végére	A hulladékcsökkentés érdemben nem számszerűsíthető.

Cél 4. Oktató- és szemléletformáló programok			
1. Együttműködés a helyi civilekkel	Települési önkormányzatok, polgármesteri hivatalok, a helyi civil szervezetek bevonásával	A programelem megvalósításának előkészítése 2011. év végére, megvalósítása 2012. év végére	A hulladékcsökkentés érdekében nem számszerűsíthető, de a szemléletformálási jelentősége felbecsülhetetlen.
2. A közösségi élet ösztönzése	Települési önkormányzatok, polgármesteri hivatalok, a helyi civil szervezetek bevonásával	A programelem megvalósításának előkészítése 2011. év végére, megvalósítása 2012. év végére	
3. Pedagógus-továbbképzés (30-40 e Ft/ fő/alkalom). Az alkalmak tanévenként 1-2 alkalommal lehetnek szükségesek iskolánként 2-4 pedagógus részvételével.	Települési önkormányzatok, polgármesteri hivatalok, helyi iskolák, pedagógusok hivatalok,	A programelem megvalósításának előkészítése 2011. év végére, megvalósítása 2012. év végére	
4. Iskolai programok	Települési önkormányzatok, polgármesteri hivatalok, helyi iskolák, pedagógusok	A programelem megvalósításának előkészítése 2011. év végére, megvalósítása 2012. év végére	

5. A köz- és kormánytisztviselők képzése (50-60e Ft/fő/képzés)	Települési önkormányzatok, polgármesteri hivatalok,	A programelem megvalósításának előkészítése 2011. év végére, megvalósítása 2012. év végére	
5. A helyi média lehetőségeinek kihasználása	Települési önkormányzatok, polgármesteri hivatalok,	A programelem megvalósításának előkészítése 2011. év végére, megvalósítása 2012. év végére	

Össességében a fenti programpontok megvalósulása esetén a térségben több mint 9000 tonna települési szilárd hulladéktól -azaz a képződő mennyiség 36%-tól- mentesíthető a hulladéklerakó és biztosítható a le nem rakott hulladék további hasznosítása is!

III. 5. A TERV EREDMÉNYEINEK MÉRÉSE

A program eredményességét számos módon lehet mérni. Vannak közvetlen és közvetett adatok:

- Ártalmatlanításra szállított települési szilárd hulladék mennyiségének változása (t/év, kg/fő/év)
- Szelektíven összegyűjtött hulladékok mennyiségének növekedése (t/év, kg/fő/év)
- Összes települési szilárd hulladék mennyiségének csökkenése (t/év, kg/fő/év)
- Kiadott komposztládák és a valóban komposztálók száma és aránya
- A szemléletformáló programok száma
- A szemléletformáló programokkal elért helyi lakosok száma (rendezvényeken résztvevők száma, elfogyott kiadványok száma, honlap vonatkozó cikkeinek olvasottsága...stb.)
- A szemléletformáló program hatékonysága a fentieken túl: a már elvégzett kérdőíves felmérés ismét elvégezhető 2-3 év elteltével, vagy akár 2016-ban

IV.A HULLADÉKOK KEZELÉSE, A KEZELŐTELEPEK ÉS LÉTESÍTMÉNYEK, A KEZELÉSRE FELHATALMAZOTT VÁLLALKOZÁSOK

a., Begyűjtés és szállítás

A Hgt. értelmező rendelkezése alapján a^1 szállítás: a hulladék telephelyen kívüli mozgatása;

Engedélyes	Cím	Eng. szám	Eng. menny.	Érvényes
B-Comprex Bt	4060 Balmazújváros Vörösmarty u. 5			2016.04.30
Buglyó Ferenc	4060 Balmazújváros Fazekas Mihály u. 11.	005319-014/2010	2500 tonna/év	2015.06.30
Index-Trans Hungary Kft.	4060 Balmazújváros Batthyány köz 1.	013365-005/2010	35000 tonna/év	2015.11.30
Konyári Imre	4220 Hajdúböszörmény Dózsa Gy. krt. 10.	009795-004/2010	20000 tonna/év	2015.05.31
Kovács István	4220 Hajdúböszörmény Bél Mátyás u. 47.			
Metál Sprinter Kft	4080 Hajdúnánás Hadnagy u. 45.	010578-004/2010		2015.06.30
Nagy József	4242 Hajdúhadház Görgey u. 11.	003104-004/2010	55000 tonna/év	2015.02.28
Oláh Mihály	4220 Hajdúböszörmény Fürdő Utca 13.	009793-004/2010	18000 tonna/év	2015.05.31
Pinczés Imre	4060 Balmazújváros Árpád u. 52.	000824-001/2010	64213 tonna/év	2014.12.31
Pinczés László Zoltán	4060 Balmazújváros Arany János u. 14.	000823-001/2010	64213 tonna/év	2014.12.31
Platán 96 Kft	4080 Hajdúnánás Mártírok útja 7. 1/6.	008688-006/2010	996800 tonna/év	2015.05.31
Szendrei Csaba	4060 Balmazújváros Vasvári Pál u. 10.			
Szendrei Csaba	4060 Balmazújváros Vasvári Pál u. 10.	000737-006/2011	279300 tonna/év	2016.01.31
Tikoplaszt Kft.	4090 Polgár Hajdú út 40	007673-004/2010	3000 tonna/év	2014.09.30
Zöldrügy Kft	4220 Hajdúböszörmény Külső-Hadházi út 10/A	08373-013/2010	10000 tonna/év	2015.05.30
Zsupos Antal	4220 Hajdúböszörmény Avar u. 1.	009794-004/2010	15000 tonna/év	2015.05.31
Bódi-Ferro Kft.	4080 Hajdúnánás Köztársaság tér 8. II/4.	010225-004/2010	7400 tonna/év	2015.05.31
Dobó Imre	4220 Hajdúböszörmény Szoboszlói u. 60.	009932-004/2010	25000 tonna/év	2015.05.31
Himes-Transz Kft.	4080 Hajdúnánás 0699/5. hrsz.	004151-015/2009	52550 tonna/év	2014.04.15
Spiller-Ker Bt.	4241 Bocskai kert Dienes János u. 35/A.	009869-005/2009	90000 tonna/év	2014.06.30
Ud Stahl Recycling Kft.	4242 Hajdúhadház Sámsoni U. 2.	002462-018/2010		2015.08.31
B-Comprex Bt	4060 Balmazújváros Vörösmarty u. 5			2016.04.30

¹ A várhatóan 2011. februárjában a Parlament elő kerülő Hgt. tervezetben az új HIE terminusai kerülnek beemelésre

begyűjtés: az a hulladékgazdálkodási tevékenység, amely során a begyűjtő – gazdasági tevékenysége körében – a hulladékot annak birtokosától átveszi a saját vagy a birtokos telephelyén, ingatlanán vagy a gyűjtőhelyen, beleértve a begyűjtő telephelyén a hulladék elszállításáig történő fizikai előkezelést is.

Engedélyes	Cím	Eng. szám	Eng. menny.	Érvényes
Buglyó Ferenc	4060 Balmazújváros Fazekas Mihály u. 11.	005319-014/2010	2500 tonna/év	2015.06.30
Konyári Imre	4220 Hajdúböszörmény Dózsa Gy. krt. 10.	009795-004/2010	20000 tonna/év	2015.05.31
Metál Sprinter Kft	4080 Hajdúnánás Hadnagy u. 45.	010578-004/2010	670 tonna/év	2015.06.30
Nagy József	4242 Hajdúhadház Görgey u. 11.	003104-004/2010	55000 tonna/év	2015.02.28
Oláh Mihály	4220 Hajdúböszörmény Fürdő Utca 13.	009793-004/2010	18000 tonna/év	2015.05.31
Tikoplaszt Kft.	4090 Polgár Hajdú út 40	007673-004/2010	3000 tonna/év	2014.09.30
Zöldrügy Kft	4220 Hajdúböszörmény Külső-Hadházi út 10/A.	08373-013/2010	10000 tonna/év	2015.05.30
Zsupos Antal	4220 Hajdúböszörmény Avar u. 1.	009794-004/2010	15000 tonna/év	2015.05.31
Bódi-Ferro Kft.	4080 Hajdúnánás Köztársaság tér 8. II/4.	010225-004/2010	7400 tonna/év	2015.05.31
Dobó Imre	4220 Hajdúböszörmény Szoboszlói u. 60.	009932-004/2010	25000 tonna/év	2015.05.31
Gergely Antal	4220 Hajdúböszörmény Nagy Imre u. 11.	009796-004/2010	15000 tonna/év	2015.03.31
Hajdúsági Hulladékgazdálkodási Kft.	4220 hajdúböszörmény Radnóti u. 1.	001585-008/2008	100000 tonna/év	2013.04.15
Spiller-Ker Bt.	4241 Bocskai kert Dienes János u. 35/A.	009869-005/2009	90000 tonna/év	2014.06.30
Olex 97 Kft.	4080 Hajdúnánás Rákóczi u. 27/A.	003190-004/2011	2621 tonna/év	2016.03.31

Jellemzően olyan vállalkozásokat találunk ebben a csoportban, amelyek nem elsősorban a lakosság számára szolgáltatnak, hanem inkább egy-egy hulladékfajta célzott szállítását végzik a térségben.

A térségben működő begyűjtési kapacitások összegzése:

Lakossági nem veszélyes hulladékok begyűjtésére ugyan elegendő kapacitás áll rendelkezésre, (>100.000 tonna/év), azonban ez a szegmens is - figyelembe véve a piaci viszonyokat- az elkövetkező években tovább bővíülhet.

b., Előkezelés

A Hgt. értelmező rendelkezése alapján az előkezelés: a hulladék fizikai, kémiai, biológiai tulajdonságainak megváltoztatásával járó,

a) a hulladék begyűjtését, szállítását elősegítő,

b) a hulladék hasznosítását vagy ártalmatlanítását

előkészítő,

és ezek biztonságát növelő hulladékgazdálkodási tevékenység.

Engedélyes	Cím	Eng. szám	Eng. menny.	Érvényes
Buglyó Ferenc	4060 Balmazújváros Fazekas Mihály u. 11.	005319-014/2010	2500 tonna/év	2015.06.30
Konyári Imre	4220 Hajdúböszörmény Dózsa Gy. krt. 10.	009795-004/2010	20000 tonna/év	2015.05.31
Metál Sprinter Kft	4080 Hajdúnánás Hadnagy u. 45.	010578-004/2010	670 tonna/év	2015.06.30
Olex 97 Kft.	4080 Hajdúnánás Rákóczi u. 27/A.	003190-004/2011	2621 tonna/év	2016.03.31
Nagy József	4242 Hajdúhadház Görgey u. 11.	003104-004/2010	55000 tonna/év	2015.02.28

Ebbe a csoportba elsősorban a MÉH telepeket üzemeltető, valamint a veszélyes hulladékokat begyűjtő cégek tartoznak, akik valamilyen előkezelési tevékenység után adják tovább a begyűjtött hulladékokat. A lakosság számára elérhető szolgáltatást nyújtanak, fémhulladékok, lakossági veszélyes hulladékok leadását teszik lehetővé.

A térségben működő előkezelési kapacitások összegzése:

Korábban szinte minden településen működtek MÉH telephelyek, azonban az egyre szigorodó jogszabályi és piaci elvárások miatt számuk ma lecsökkent és elsősorban jól szervezett, tőkeerős vállalatcsoportok uralják ezt a területet. A korábban megjelent „fém törvény” valamint a fokozott hatósági ellenőrzések jelentenek garanciát az elszaporodott fémlopások elleni küzdelemben.

A térségben mindössze egy veszélyes hulladékot begyűjtő vállalkozás üzemel, a hajdúböszörményi székhelyű Zöldrügy Kft. Itt van lehetőség lakossági veszélyes hulladék –díj ellenében történő– leadására is. Tekintettel az indulás jelentős befektetési igényre, újabb vállalkozások megjelenése kétséges, bár üdvözlendő lenne több településen is, így lehetne garantálni a lakossági veszélyes hulladékok szakszerű begyűjtését és ártalmatlanítását is.

c., Ártalmatlanítás

A Hgt. értelmező rendelkezése alapján az ártalmatlanítás: hasznosításnak nem minősülő, különösen a 2. mellékletben(Hgt.) meghatározott művelettel végzett hulladékkezelési tevékenység, ideértve azt a hulladékkezelést is, amely másodlagos jelleggel anyag- vagy energiakinyeréssel jár;

A térségben két Cég rendelkezik hulladékok ártalmatlanítására vonatkozó engedéllyel, a Hajdú Infrastruktúra Zrt. ipari hulladékok –saját hulladékok-ártalmatlanítására rendelkezik engedéllyel, tehát a települések számára ez a kapacitás nem releváns. A térség közzolgáltatója, a Hajdúsági Hulladékgazdálkodási Kft. évi 100.000 tonna hulladék ártalmatlanítására – nem veszélyes hulladék lerakása D5- rendelkezik engedéllyel.

Engedélyes	Cím	Eng. szám	Eng. menny.	Érvényes
Hajdúsági Hulladékgazdálkodási Kft.	4220 Hajdúböszörmény Radnóti u. 1.	001677-004/2008	100000 tonna/év	visszavonásig
Károlyi Kft.	4220 Hajdúböszörmény Harmat u. 18.	003628-006/2001	0 tonna/év	visszavonásig

A térségben működő ártalmatlanító kapacitások összegzése:

A térségben keletkező kommunális hulladékok jogszabályoknak előírt módon történő ártalmatlanítására a térségi közzolgáltató elegendő engedélyezett kapacitással rendelkezik.

d., Hasznosítás

A Hgt. értelmező rendelkezése alapján a:

hasznosítás: a hulladék újrahasználatra történő előkészítése, újrafeldolgozása vagy egyéb hasznosítása, továbbá a 3. mellékletben (Hgt) meghatározott műveletek útján végzett hulladékgazdálkodási tevékenység, amellyel a hulladék meghatározott funkció betöltésére használt anyag vagy termék helyébe lép, vagy amelynek eredményeként a hulladék úgy kerül feldolgozásra, hogy a feldolgozás helyén vagy a gazdaság más területén e funkciót betölti; Hulladékhasznosítási műveleteket a térségben 5 cég végez környezetvédelmi engedéllyel. Tekintettel arra, hogy az autóbontási tevékenység is hulladék hasznosításnak minősül ezért ebből a körből találunk két céget, azonban ezeken kívül engedély nélkül is feltételezhető hogy működnek vállalkozások. A műanyag újrahasznosításra szakosodott Lineco Plastic Kft. évi 3500 tonna engedélyezett kapacitással jelentős újrahasznosítónak mondható, főleg műszaki műanyagok újrahasznosítását végzi újszentmargitai telephelyén.

A térség közzolgáltatója a Hajdúsági Hulladékgazdálkodási Kft. évi 6000 tonna biológiailag lebontható hulladék komposztálására rendelkezik hatósági engedéllyel.

Engedélyes	Cím	Eng. szám	Eng. menny.	Érvényes
Buglyó Ferenc	4060 Balmazújváros Fazekas Mihály u. 11.	005319-008/2010	1800 tonna/év	2016.04.30
Tikoplaszt Kft.	4090 Polgár Hajdú út 40	007673-004/2010	3000 tonna/év	2014.09.30
Zöldrügy Kft	4220 Hajdúböszörmény Külső-Hadházi út 10/A	012679-011/2009	13500 tonna/év	2015.10.31
Hajdúsági Hulladékgazdálkodási Kft.	4220 Hajdúböszörmény Radnóti u. 1.	001677-004/2008	11000 tonna/év	visszavonásig
Olex-97 Kft.	4080 Hajdúnánás Rákóczi U. 27/A	003190-004/2011	2621 tonna/év	2016.03.31

A térségben működő hasznosítási kapacitások összegzése:

A térségben keletkező hulladékok minél nagyobb arányú hasznosítására, valamint nagy arányú munkanélküliség kezelésére is fontos az újrahasznosítással foglalkozó vállalkozások megtelepedése és gazdaságos működése. Szinte bármelyik hulladékáram kínál lehetőséget a hasznosításra, és ebben a térségben történő megtelepedésre. Kifejezetten támogatni szükséges a biológiai hulladékok hasznosítását célzó komposztálási, biogáz termelő projektek és cégek megtelepedését.

e., Egyéb műveletek

Egyéb hulladékkezelési műveleteket az alábbi vállalkozások végeznek a térségben:

Engedélyes	Cím	Eng. szám	Eng. menny.	Érvényes
Zsupos Antal	4220 Hajdúböszörmény Avar u. 1.	005225-009/2004	7000 tonna/év	2015.05.31
Gergely Antal	4220 Hajdúböszörmény Nagy Imre u. 11.	005546-008/2004	13000 tonna/év	visszavonásig

A két vállalkozás az engedélyek alapján szennyvíz és emésztőgödri iszap szippantással foglalkozik.

V. A TÉRSÉGET ÉRINTŐ, ELKÜLÖNÍTETT (SZELEKTÍV) HULLADÉKGYŰJTÉSI RENDSZER KIÉPÍTÉSÉNEK ÜTEMEZÉSE TELEPÜLÉSEKRE BONTVA, KÜLÖNÖS TEKINTETTEL A HASZNOSÍTHATÓ ANYAGOK, A TELEPÜLÉSI HULLADÉKBAN LÉVŐ VESZÉLYES HULLADÉK ÖSSZETEVŐK ÉS A SZERVES HULLADÉKOK ELKÜLÖNÍTETT GYŰJTÉSÉRE VONATKOZÓAN (2011-2016)

1. Hulladék gyűjtőszigetek alkalmazása, melyekben legalább a papír, a műanyag és az üveg elkülönített gyűjtése megoldható.

Település	Lélekszám (fő)	Gyűjtőszigetek száma 2010-ig	Gyűjtőszigetek száma 2016-ig*
Balmazújváros	17 480	23	23
Hajdúböszörmény	31 636	44	44
Hajdúdorog	9 055	13	13
Hajdúhadház	12 506	14	14
Hajdúnánás	17 291	23	23
Polgár	8 359	8	10
Téglás	6 625	8	8
Bocskai kert	2 917	2	2
Folyás	345	-	-
Görbeháza	2 449	4	4
Hortobágy	1 522	4	4
Tiszaagyulaháza	730	2	2
Újszentmargita	1 423	4	4
Újtikos	913	2	2
Összesen	112 960	151 db	151 db

* a tervek szerint a gyűjtőszigeteket a településközpontokba telepítenék át, és csak az üveg gyűjtésére történne plusz edény kihelyezés

2. Házhoz menő szelektív hulladékgyűjtés, melynek során a háztartásokban keletkező hasznosítható anyagok (műanyag csomagolóanyag, papír, üveg) elkülönítetten, egy zsákban kerülnek gyűjtésre majd elszállításra a közszolgáltató által.

Település	Lélekszám (fő)	Házhoz menő szelektív hulladékgyűjtésbe bevont lakosok száma 2012 év végéig*(fő)	Házhoz menő szelektív hulladékgyűjtésbe bevont lakosok száma 2016 év végéig (fő)
Balmazújváros	17 480	Kb. 17.000 fő	17 480
Hajdúböszörmény	31 636	kb. 30.000 fő	31 636
Hajdúdorog	9 055	-	9 055
Hajdúhadház	12 506	-	12 506
Hajdúnánás	17 291	Kb. 17.000 fő	17 291
Polgár	8 359	-	8 359
Téglás	6 625	-	6 625
Bocskai kert	2 917	-	2 917
Folyás	345	-	345
Görbeháza	2 449	-	2 449
Hortobágy	1 522	-	1 522
Tiszaagyulaháza	730	-	730
Újszentmargita	1 423	-	1 423
Újtikos	913	-	913
Összesen:	112 960	kb. 63.900 fő	112 960

* legalább szezonálisan

3., Hulladékudvarok kialakítása és üzemeltetése, ahol a lakosságnál keletkező veszélyes hulladékok, „fehérárak”, valamint hasznosítható anyagok folyamatosan leadhatók.

Település	Lélekszám (fő)	Megvalósult hulladékudv ar 2010-ig	Hulladékudvar tervezett száma 2016-ig* (db)
Balmazújváros	17 480	0	1
Hajdúböszörmény	31 636	0	1
Hajdúdorog	9 055	0	-
Hajdúhadház	12 506	0	-
Hajdúnánás	17 291	0	1
Polgár	8 068	0	1
Téglás	6 625	0	-
Bocskai kert	2 917	0	-
Folyás	345	0	-
Görbeháza	2 449	0	-
Hortobágy	1 522	0	-
Tiszagyulaháza	730	0	-
Újszentmargita	1 423	0	-
Újtikos	913	0	-
Összesen:	112.960	0	4 db

4., Kereskedelmi egységek, termelőüzemek bevonása a szelektív hulladékgyűjtésbe, hasznosítható anyagok (elsősorban karton csomagolópapír, műanyag fólia) telephelyen történő elkülönített gyűjtése és elszállítása hasznosítóhoz (vagy válogatás és bálázás után hasznosítóhoz).

Település	Szelektív hulladékgyűjtésbe bevolt kereskedelmi egységek, termelőüzemek aránya 2010-ig (%)	Szelektív hulladékgyűjtésbe bevolt kereskedelmi egységek, termelőüzemek aránya 2016-ig (%)
Tervezési terület egészére vonatkoztatva	A működő (és hasznosítható hulladékot termelő) vállalkozások legalább 0%-a	A működő (és hasznosítható hulladékot termelő) vállalkozások legalább 70%-a

5., Veszélyes hulladék begyűjtőjárat

Minden településen évente legalább egy begyűjtőjárat szervezése a lakosságnál keletkező veszélyes hulladékok összegyűjtésére 2011-től. Elektronikai hulladék begyűjtése kampányjelleggel. Hulladékudvarok kialakítása prioritást kell élvezzen!!

6., Lomtalanítási akció

Jelenlegi szokásnak megfelelően évente 2 lomtalanítási akció szervezése.

7., Közintézményekben, oktatási intézményekben keletkező veszélyes hulladékok (elemek, tintapatronok stb.) elkülönített gyűjtése és átadása ártalmatlanításra.

A tervezési terület minden településén az összes közintézményben és oktatási intézményben 2011-től legalább egy gyűjtőpontot kell kialakítani és fenntartani az intézményen belül keletkező veszélyes hulladékok elkülönített gyűjtésére.

8., Közintézményekben és oktatási intézményekben keletkező papírhulladékok elkülönített gyűjtése

A tervezési terület minden településén az összes közintézményben és oktatási intézményben 2011-től legalább egy gyűjtőpontot kell kialakítani és fenntartani az intézményen belül keletkező papírhulladékok elkülönített gyűjtésére.

9., Papír és fémhulladék gyűjtés

A tervezési terület minden településén az alapfokú oktatási intézményben évente legalább egyszer papír és fémhulladék gyűjtés lebonyolítása 2011-től.

VI. A HAJDÚSÁGI SZILÁRD HULLADÉKLERAKÓ ÉS HASZNOSÍTÓ TÁRSULÁS HULLADÉKGAZDÁLKODÁSI TERVÉNEK AKCIÓTERVE (2011-2016)

Akciók	Határidő	Felelős	Becsült költség, finanszírozás lehetséges forrása
1., Képződő hulladékok mennyiségének csökkentése/jelenlegi termelődés lehetőség szerinti szinten tartása			
1.1. Az önkormányzat és intézményeinek beszerzéseiben az eldobható csomagolású –egyutas - termékek visszaszorítása, hosszabb élettartamú termékek kiválasztása és beszerzése , közbeszerzésekben a hulladékszegény technológiák előnyben részesítése	A Terv kihirdetése napjától	Települési önkormányzatok	Nem jelent számottevő plusz költséget
1.2. Hulladékképződést figyelembe vevő szállítási díjak megállapításához szükséges alapvető számítások (egyszerűsített költség-haszon elemzés) elvégzése, mely legalább az alábbi alternatívákat tartalmazza: <ul style="list-style-type: none"> - súly szerinti mérésen alapuló - differenciált edényméreten alapuló - ürítések számán alapuló - háztartások nagyságán alapuló szemétszállítási díj	2011. október 31.	Közzszolgáltató	500 e Ft
1.3.. Kerti zöldhulladékok komposztálásának elősegítése, legalább 2000 komposztáló edényzet biztosítása a lakosságnak	2012-ig	Települési önkormányzatok,	Komposztáló edényzet 10 ezer Ft/db: 20.000.000 Ft HHG Kft. által benyújtott KEOP 1.1.1./B forrás segítségével
1.3. Továbbá: Lásd oktatási és szemléletformálási rész			
2.,Hulladéklerakóra kerülő szervesanyag mennyiségének csökkentése A mért értékhez viszonyítva a lerakással ártalmatlanított biológiailag lebomló szervesanyag-tartalmat 2004. július 1 napjáig 75%-ra, 2007. július 1 napjáig 50%-ra, 2014. július 1 napjáig 35%-ra kell csökkenteni. (megj.: a tervezési időszak alatt 50%-os csökkentést kell elérni)			
2.1. Zöldterületeken keletkező zöldhulladékok, nyesedékek helyben történő hasznosítása (helyben tartása), aprítása talajtakaróként való felhasználása	Folyamatos	Települési önkormányzatok, közzszolgáltató	Aprítógép rendelkezésre áll, nem jelent számottevő plusz költséget

2.2. Hulladéklerakóra szállított tiszta zöldhulladék vagy biomassza lerakásának teljes körű megtiltása hulladéklerakón létesített komposztálótelepen történő komposztálása	Működik, folyamatos	HHG Kft.	Nincs számottevő plusz költség
2.3. Kisebb kapacitású, helyi igényeket kielégítő települési komposztálótelepek létesítése a térségben legalább 10000 lakosonként	2013	Települési önkormányzatok	Összes beruházás 20-30 millió Ft, a kialakítástól függően. Üzemeltetés költsége a kihasználtságtól függően változó, mobil gépek a HHG üzemeltetésében elérhetőek az önkormányzatok számára
2.4. Hulladéklerakóra kerülő települési szilárd hulladékok mechanikai-biológiai kezelése a lerakásra kerülő szervesanyag tartalom csökkentése érdekében, évi mintegy 4000 tonna mennyiségben	folyamatos	Közzszolgáltató	MBH üzemeltetés kb. 20.000.000 Ft/év
2.5. Házi komposztálás és komposztfelhasználás népszerűsítése, szemléletformáló tevékenység (lásd még oktatás, szemléletformálás)	folyamatos	Települési önkormányzatok, helyi civil szervezetek	Évente a térségben legalább 1 millió Ft pályázatok segítségével
2.6. Települések zöldterületein komposzt felhasználás, beszerzés lehetőség szerint a hulladéklerakón előállított komposztból	2011-től	Települési önkormányzatok	Nem jelent plusz költséget
2.7. Zöldhulladékok elkülönített gyűjtésének gazdaságossági számításainak elvégzése, megvalósíthatósági tanulmány elkészítése a térségre vonatkozóan	2011	Közzszolgáltató	Pályázat előkészítésének keretében
2.8. Zöldhulladékok elkülönített gyűjtésének bevezetése a térség családi házas övezeteiben	2013-tól	Közzszolgáltató, települési önkormányzatok, Társulás	50-60 millió Ft/év + beruházás költségei
3., Hulladéklerakóra kerülő veszélyes hulladék összetevők mennyiségének csökkentése <i>A veszélyes hulladékok mennyiségének 30 %-a 2008-ig hasznosításra kerüljön (vörösiszap nélkül), ennek érdekében a helyi tervben a települési szilárd hulladék veszélyes komponenseinek elkülönített gyűjtési rendszerét ki kell alakítani, és a település számára elérhető hasznosító szervezetek számára át kell adni.</i>			
3.1. A településen működő oktatási és egyéb nagyforgalmú intézményekben veszélyes hulladéknak minősülő szárazelemek gyűjtése, gyűjtőláda kihelyezése –intézményenként legalább egy- és elszállíttatása	folyamatos	Intézmény fenntartója	A koordináló szervezetekkel, országos szervvel történő megállapodás alapján.

3.2. Lakosságnál keletkező veszélyes hulladékok begyűjtésére településenként legalább egy begyűjtés megszervezése évente,	2012	Települési önkormányzatok	14 településre vonatkoztatva évente kb. 8 millió Ft. Települési önkormányzatok pályázatok segítségével, koordináló szervezetekkel történt megállapodásokkal
3.3. Lakosságnál keletkező veszélyes hulladékok folyamatos leadását lehetővé tevő legalább 1 hulladékudvar létrehozása (szárazelemek, szennyezett csomagolóanyagok, elektronikai hulladékok, elhasznált vegyszerek, tintapatronok, fáradtolajok, festékek) a hulladéklerakó területén	2012	Közzszolgáltató	Kb. 5 millió Ft, üzemeltetés további 3 millió Ft/év Közzszolgáltató az üzemeltetésbe integrálva
3.4. Lakosságnál keletkező veszélyes hulladékok folyamatos leadását lehetővé tevő hulladékudvarok létrehozása minden 10000 főt meghaladó településen (szárazelemek, szennyezett csomagolóanyagok, elektronikai hulladékok, elhasznált vegyszerek, tintapatronok, fáradtolajok, festékek), egyéb hasznosítható hulladékok és lom hulladékok	2013	Érintett települési önkormányzatok, közzszolgáltató	Érintett településenként beruházás 35 millió Ft, üzemeltetés évi 5 millió Ft Települési önkormányzatok, közzszolgáltató lehetőség szerint pályázatok segítségével
4., Hulladéklerakóra kerülő csomagolóanyagok és egyéb hasznosítható anyagok mennyiségének csökkentése A hulladékká vált csomagolóanyagok esetében 2005. július 1. napjáig el kell érni, hogy a hulladékká vált csomagolóanyagok: legalább 50% hasznosításra kerüljön, ezen belül legalább 25%-a anyagában kerüljön hasznosításra úgy, hogy ez az arány minden anyagtípusnál legalább 15% legyen.			
4.1. Az. un. házhoz menő szelektív hulladékgyűjtés beindítása 64.000 lakost érintve, amely során a hasznosítható anyagok (műanyag, papír,) egy edényzetben –vagy zsákban- kerülnek elszállításra majd utóválogatásra	2012-től	Közzszolgáltató	Éves költség kb. 40millió Ft Közzszolgáltató
4.2. Házhoz menő szelektív hulladékgyűjtés –előbbieket szerint- a térség összes lakóingatlanját érintve	2014 év vége	Közzszolgáltató	Éves üzemeltetés kb. 80 M Ft. Közzszolgáltató
4.3. További üveggyűjtő konténerek kihelyezése a térségben	2012-től	Közzszolgáltató	Konténerenként 50.000 Ft, 51 konténerrel számolva 2.500.000 Ft
4.4. Minden közintézményben a papírhulladékok szelektív gyűjtése és hasznosítónak történő továbbadása	folyamatos	Intézmény fenntartója	Edényzet kihelyezése kb. 50.000 Ft intézményenként Települési önkormányzatok
4.5. Kis és nagykereskedelmi egységek, termelőüzemek (közületek) bevonása a hulladékok szelektív gyűjtésébe, hasznosítható anyagok (papír, műanyag fém) elkülönített gyűjtése a termelő telephelyén	2012	Közzszolgáltató	Éves szinten a házhoz menő gyűjtésbe integrálva kb. 5 M Ft plusz költség Programba bevont vállalkozások

4.6. Évente legalább egy vas és papírgyűjtés a település általános iskoláiban	folyamatos	Intézmény fenntartója	Bevételt jelent az intézménynek 100-300 ezer Ft/intézmény
4.7. Településenként évente legalább egy alkalommal lomtalanítási akció szervezése minden lakost és településrészt érintve, hasznosítható anyagok újrahasználat, értékesítése	folyamatos	Települési önkormányzatok, közszolgáltatóval együttműködve	Évente kb. 10 millió Ft Települési önkormányzatok illetve közszolgáltató
5., Egészségügyi hulladékok			
5.1. Önkormányzat illetékességi területén működő egészségügyi intézményekben a fertőző és nem fertőző egészségügyi hulladékok elkülönített gyűjtése, és ártalmatlanítónak történő átadása	folyamatos	Intézmény fenntartója	Intézményenként változó Települési önkormányzat, illetve egészségügyi intézmény fenntartója
6., Gumiabroncs hulladék A 22/2001. (X. 10.) KöM rendelet (továbbiakban: Lr.) alapján: hulladéklerakón tilos elhelyezni használt egész gumiabroncsot 2003. július 1-je után, a hulladéklerakó-építés műszaki létesítményeinek céljára használt gumiabroncsok, valamint a kerékpár gumiabroncsok és az 1400 mm külső átmérőnél nagyobb gumiabroncsok kivételével, továbbá az aprított használt gumiabroncsot 2006. július 1-je után			
6.1. Hulladéklerakó üzemeltetési tervében a gumi átvétel szabályainak rögzítése és az elkülönített tárolás lehetőségének biztosítása, az átvett gumihulladék lehetőség szerinti hasznosítónak történő átadásáról gondoskodni	folyamatos	Közszolgáltató	Ártalmatlanítás és tárolás plusz költsége Közszolgáltató
6.2. Lakosságnál keletkező gumiabroncs hulladék átvételének biztosítása hulladékudvaron, illetve lomtalanítási akció keretén belül	Hulladékudvar megépülése esetén	Települési önkormányzatok, közszolgáltató	-
7., Építési és bontási hulladékok			
7.1. Építési és bontási hulladékok illegális lerakásának megakadályozása a települések belterületein illetve kivezető útjai mentén, jogszabályi előírások betartatása építési és bontási hatósági ügyekben	folyamatos	Települési önkormányzatok, mezőőrség, polgárőrség	Nincs számottevő plusz költség
7.2. Inert hulladék előkezelést, hasznosítást lehetővé tevő törő-zúzó illetve osztályozó gépsor üzembe állítása a Regionális Hulladéklerakón	2012. június 30.	Közszolgáltató	80 M Ft, lehetséges egy része pályázati forrásból is

8., Állati hulladékok			
8.1. Korszerű, környezetvédelmi és közegészségügyi szempontokat kielégítő gyűjtőhelyek kialakítása és üzemeltetése nagyobb településeken	2012	Települési önkormányzatok	Konténerek kihelyezése kb. 1,5-2 millió Ft/db plusz elszállítás költsége településenként változó Települési önkormányzatok az állati hulladék begyűjtő és hasznosító céggel (ATEV, SZATEV) közösen
9., Szennyvíziszap hulladék, folyékony hulladék <i>A területen keletkező szennyvíziszap hasznosítási arányát országos szinten 2008-ra minimálisan 56 %-ra kell növelni. (Komposztálás, mezőgazdasági elhelyezés, energianyerés), ennek érdekében a helyi tervekben szereplő tervezett szennyvíziszap hasznosítási arányoknak is meg kell közelítenie ezt a szintet, a helyi adottságok figyelembevételével.</i>			
9.1. Az érintett területen keletkező szennyvíziszapok hasznosítására megvalósíthatósági tanulmány kidolgozása és gazdaságossági számítások elvégzése, különös tekintettel a komposztálás a mezőgazdasági hasznosítás és a biogáz előállítás lehetőségeire	2011	Települési önkormányzatok	10 millió Ft Települési önkormányzatok központi forrás segítségével
9.2. Folyékony hulladék leürítése kizárólag szennyvíztisztító telep leürítő műtárgyába történjen,	folyamatos	Települési önkormányzatok,	Közszolgáltatást igénybe vevő lakosok
10., Illegális hulladéklerakások megakadályozása a meglévő illegális lerakók és műszaki védelemmel nem rendelkező hulladéklerakók felszámolása			
10.1. Bezárt és még nem rekultivált hulladéklerakók rekultivációs munkáinak elvégzése a környezetvédelmi hatóság előírásainak megfelelően	2012 év vége	Települési önkormányzatok	100%-ban finanszírozott
10.2. Illegális hulladéklerakások felderítése és hatósági intézkedés kezdeményezése	folyamatos	Települési önkormányzatok a mezőőri szolgálattal, közterületfelügyelővel, polgárőrökkel együttműködve	Központi forrásból
10.3. Illegális hulladéklerakások felszámolása, lerakott hulladékok folyamatos elszállítása	folyamatos	Települési önkormányzatok a mezőőri	Központi forrásból

		szolgálattal, közterületfelügye- lővel, polgárőrökkel együttműködve	
10.4 Oktatási intézményenként évente legalább egy szemétszedő akció a település kijelölt részén	2011-től	Önkormányzatok az oktatási intézményekkel közösen	Évente az érintett területen kb. 2 millió Ft Települési önkormányzatok plusz közszolgáltató
10.5. Kertsekben, üdülőövezetekben, tanyaközpontokban rendszeres hulladékgyűjtés megszervezése, ezen területek közszolgáltatásba történő bevonása,	2011	Közszolgáltató, települési önkormányzatok	Érintett területen évi 15-20 millió Forint
10.6. Illegális hulladéklerakások felszámolására és megelőzésre ezt elősegítő pénzügyi alap létrehozása	2012. június	Társulás	Évi 5 millió Forint
11., Szemléletformálás, oktatás			
11.1. Hulladékos oktatóterem/látogatóközpont kialakítása az új lerakó telephelyén, az oktatóközpont fenntartása	2012-ig	Közszolgáltató	Kb. 30 millió Ft, KEOP 6.2.1 pályázat bevonásával
11.2. Hulladékképződéssel, hulladékgazdálkodással kapcsolatos tudatformálás az új depónia és hulladékkezelő telepen, a szolgált települések diákjai 18 éves korukig környezetismeret óra keretén belül legalább egyszer látogassanak ki a telephelyre	folyamatos	Települési önkormányzatok, oktatási intézmények	1 millió Ft/év Települési önkormányzatok központi források igénybevétele
11.3. Folyamatos szemléletformálás és oktatási tevékenység a témakörben (fogyasztási szokások, szelektív hulladékgyűjtés, komposztkészítés stb.)	folyamatos	Térségben működő civil szervezetek, oktatási intézmények	Környezetvédő civil szervezetek támogatása a térségben 5 millió Ft/év Települési önkormányzatok civil alapja, központi források igénybevétele
12., Közgazdasági és jogi környezet			
12.1. Elkülönített pénzalap/környezetvédelmi alap létrehozása a közösség céljainak elérését biztosítandó feladatok elvégzéséhez (illegális hulladéklerakók felszámolása, oktatási, tudatformálási tevékenység stb.)	2011-től	Térségben működő nagyobb települési önkormányzatok	Önkormányzatonként eltérő Települési önkormányzatok

12.2. Szükséges helyi rendeletek megalkotása különös tekintettel a szelektív hulladékgyűjtés, a hulladékudvarok használatának valamint az elhagyott hulladékok (illegális lerakók) szabályozásáról (amennyiben ilyen rendeletek nem léteznek)	Helyi sajátosságokat figyelembe véve 2011-től folyamatosan	Települési önkormányzatok	Nincs jelentős költségvonzata
---	--	---------------------------	-------------------------------

M e l l é k l e t e k

1. SZ. MELLÉKLET: A TÉRSÉG 2007-2008 TERVEZÉSI IDŐSZAKRA VONATKOZÓ CSELEKVÉSI PROGRAMJÁNAK MEGVALÓSÍTÁSA - ÉRTÉKELÉS

A kijelölt főbb célkitűzések az alábbiak voltak:

1., Bezárt hulladéklerakók jogszabályban előírt módon történő rekultivációja

Megvalósulás: Jelenleg közbeszerzési eljárás van folyamatban a KEOP forrásból megvalósítandó térségi rekultivációs program kivitelezőjének kiválasztására. Sikeres eljárás esetén a rekultivációs munkák az érintett településeken 2011. évben elindulnak és a kivitelezés egy éven belül megvalósul. A rekultiváció során

TSZH lerakó ssz.	Település	Lerakott hulladék térfogata (m ³)	Rekultiválható TSZH lerakó területe (m ²)	Rekultiváció tervezett módja (lezárás rétegrenddel, felszámolás, más passzív hidraulikus védelmi eljárással, stb.)
1	Balmazújváros	103.400	41 200	TELJES FELSZÁMOLÁS
2	Folyás	1200	1000	FELSZÁMOLÁS
3	Görbeháza	2500	3500	FELSZÁMOLÁS
4	Hajdúböszörmény	270.000	67.500	1. ÜTEMŰ REKULTIVÁCIÓ
5	Polgár 1. lerakó	4900	6000	FELSZÁMOLÁS
6	Polgár 2. lerakó	75.800	45.200	1. ÜTEMŰ REKUTIVÁCIÓ
7	Tiszagyulaháza	4900	3700	FELSZÁMOLÁS
8	Újszentmargita	6800	5 800	TELJES FELSZÁMOLÁS
9	Újtikos	1850	1 200	FELSZÁMOLÁS

A hulladéklerakó felszámolása az alábbi technológiai sorrend szerint történik:

- teljes lerakott hulladék mennyiség felszedése
- felszedett hulladék átrostálása
- az inert hulladék és a lebomlott biohulladék helyben hagyása
- az egyéb hulladékoknak és tulajdonságainak megfelelő kategóriájú hulladéklerakóba történő szállítása és ártalmatlanítása
- tereprendezés, tájba illesztés, majd a terület növényesítése

Már megvalósult rekultivációs projektek a térségben:

Település	Rekultiváció típusa
Hajdúnánás	Végleges lezárás
Hajdúdorog	Átmeneti lezárás
Hajdúhadház	Végleges lezárás
Téglás	Átmeneti lezárás
Hortobágy	Végleges lezárás

2., Hulladékudvarok kiépítése legalább a 10.000 lakost meghaladó településeken

Megvalósulás: Nem épült hulladékudvar egyik településen sem 2010 év végéig. A HHG Kft. által elkészített KEOP 1.1.1. kiírásra benyújtott pályázatban szerepelt hulladékudvar kialakítás 3 településen, azonban ez a pályázat kedvezőtlen elbírálásban részesült. Azonban magára a pályázati célra folyamatosan várhatóak pályázati kiírások a KEOP, vagy a KEOP-ot követő pályázati kiírások során.

3., Házhoz menő szelektív gyűjtés bevezetése (műanyag, fém, papír csomagolóanyagok) legalább a kertes ingatlanok egy részében

A 2010-es évben Hajdúböszörményben idényjelleggel május 8 és október 15. között próbaüzemi jelleggel volt házhoz menő szelektív hulladékgyűjtés. Ennek során a díjmentesen kapott zsákba a lakosok 4 hetente meghatározott napokon a hasznosítható hulladékot kihelyezték, melyet a Hajdúsági Hulladékgazdálkodási Kft. elszállított a Regionális Hulladékkezelő Telepre és ott válogatás után hasznosítókhoz került tovább. Ez a szolgáltatás nem befolyásolta a rendszeres hulladékgyűjtést, az a megszokott napokon és módon továbbra is biztosított volt. A kampány során mintegy 35 tonnányi hasznosítható hulladékot gyűjtött be a szolgáltató. A tervek szerint ez a szolgáltatás több településen is elindulhat a 2011-es évben.

4., Zöldhulladékok kampányszerű begyűjtése lakosságtól

Ilyen kampány nem zajlott az elmúlt években. A HHG Kft. által korábban benyújtott pályázatban szerepelt a zöldhulladékok háztól történő begyűjtését szolgáló eszköz és gépállomány fejlesztés, azonban ez a pályázat nem nyert támogatást. Jelenleg átdolgozás alatt van, és újra benyújtásra kerül a KEOP 1.1.1/B kiírásra.

5., Szennyvíziszap és zöldhulladékból előállított komposztok mezőgazdasági elhelyezésének engedélyeztetése

A Hajdúsági Hulladékgazdálkodási Kft. által lefolytatott engedélyezési eljárás alapján jelenleg kb. 46 hektárnyi területre van szennyvíziszap kihelyezési engedély, azonban ez mindössze a Hajdúböszörményben képződő szennyvíziszap kb. 15%-nak elegendő. További területek – legalább 300 hektár- bevonása szükséges ahhoz, hogy a Hajdúböszörményben képződő szennyvíziszap mezőgazdasági területen történő elhelyezése folyamatosan biztosítható legyen. Ezen túlmenően sikeres engedélyeztetés zajlott le komposzt termék minősítésével kapcsolatban is. A HHG Kft. korlátlan forgalombahozatali engedéllyel rendelkezik biohulladékból és szennyvíziszapból ellenőrzött körülmények között előállított komposzt termékekre. A „Hajdú-Bio komposzt” nevet viselő termék előállításának üzemi kísérletét a Kft. 2011- re tervezi kb. 200 tonna mennyiségben.

6., Illegális hulladéklerakások visszaszorítása

A települések erőfeszítései ellenére az illegális hulladéklerakás még mindig aggasztó jelenség a térségben. Határozott hatósági fellépéssel és folyamatos szankcionálással a jelenség visszaszorítható. A meglévő lerakóhelyek felszámolása környezetvédelmi, esztétikai szempontból fontos. A mezőőrség, polgárőrség és hatósági szervek hatékonyabb együttműködésére van szükség ezen a területen.

7., Meglévő depóniatér bővítése újabb 3 hektárral

Megvalósulás: A HHG Kft. saját beruházásában megvalósította a depóniatér bővítését, mintegy 220 millió Ft beruházási költséggel. A kivitelezés 2008-ban befejeződött, a lerakótér jelenlegi összes engedélyezett alapterülete 50.000 négyzetméter, téglalap alakú 200x250 m oldalhosszakkal. Az engedélyezett depónia magasság az eredeti IPPC engedély alapján 30 méter, 1:2 részű hajlásszöggel építve az elméleti összes befogadókapacitás tehát eléri a 850.000 köbmétert. Ebből jelenleg mintegy 120.000 köbmétert telt be azaz közelítőleg 730.000 köbméter szabad tér áll rendelkezésre.

A térségben működő önkormányzatok felelősségi körébe tartozó egyes feladatok megvalósulása az elmúlt időszakban

1., Képződő hulladékok mennyiségének csökkentése/jelenlegi termelődés lehetőség szerinti szinten tartása		
Akciók	Teljesülése	Új határidő
1.1. Az önkormányzat és intézményeinek beszerzéseiben az eldobható csomagolású – egyutas - termékek visszaszorítása, hosszabb élettartamú termékek kiválasztása és beszerzése	Nem történt kézzelfogható változás	A Terv kihirdetése napjától
2.,Hulladéklerakóra kerülő szervesanyag mennyiségének csökkentése <i>A mért értékhez viszonyítva a lerakással ártalmatlanított biológiailag lebomló szervesanyag-tartalmat 2004. július 1 napjáig 75%-ra, 2007. július 1 napjáig 50%-ra, 2014. július 1 napjáig 35%-ra kell csökkenteni. (megj.: a tervezési időszak alatt 50%-os csökkentést kell elérni)</i>		
2.1. Zöldterületeken keletkező zöldhulladékok, nyesedékek helyben történő hasznosítása (helyben tartása), aprítása talajtakaróként való felhasználása	Mobil aprítóberendezés létezik a Hajdúsági Hulladékgazdálkodási Kft. üzemeltetésében, azonban csak néhány alkalommal történt közterületeken történő használata	Folyamatosan
2.2. Kisebb kapacitású, helyi igényeket kielégítő települési komposztálótelepek létesítése a térségben legalább 10000 lakosonként	Nem épült ilyen telep	2012-ig
2.3. Kerti zöldhulladékok komposztálásának elősegítése, legalább 600 komposztáló edényzet biztosítása a lakosságnak	Hajdúböszörményben történt edénykihelyezés, nem érte el a 600 db-ot	2012-ig
2.4. Kerti zöldhulladékok komposztálásának elősegítése, további legalább 600 komposztáló edényzet biztosítása a lakosságnak	Nem valósult meg	2012-ig
2.5. Települések zöldterületein komposzt felhasználás, beszerzés lehetőség szerint a hulladéklerakón előállított komposztból	Komposzt előállítást a HHG Kft. 2011-ben kb. 200 tonna mennyiségben végez	2011-től
3., Hulladéklerakóra kerülő veszélyes hulladék összetevők mennyiségének csökkentése <i>A veszélyes hulladékok mennyiségének 30 %-a 2008-ig hasznosításra kerüljön (vörösiszap nélkül), ennek érdekében a helyi tervben a települési szilárd hulladék veszélyes komponenseinek elkülönített gyűjtési rendszerét ki kell alakítani, és a település számára elérhető hasznosító szervezetek számára át kell adni.</i>		
3.1. A településen működő oktatási intézményekben veszélyes hulladéknak minősülő szárazelemek gyűjtése, gyűjtőláda kihelyezése – intézményenként legalább egy darab- és elszállíttatása	Több oktatási intézményben működik	2011-től

3.2. Az Önkormányzat üzemeltetésében lévő közintézményekben a veszélyes hulladéknak minősülő anyagok elkülönített gyűjtése – intézményenként legalább egy gyűjtőponttal- és átadása lehetőség szerint hasznosító szervezeteknek	Néhány intézményben működik, nem jellemző	2011-től
3.3. Lakosságnál keletkező veszélyes hulladékok begyűjtésére településenként legalább egy begyűjtés megszervezése évente, megfelelő publicitással és minden városrészt érintően	Nem indult be	2012-től
3.4. Lakosságnál keletkező veszélyes hulladékok folyamatos leadását lehetővé tevő hulladékudvarok létrehozása minden 10.000 főt meghaladó településen (szárazelemek, szennyezett csomagolóanyagok, elektronikai hulladékok, elhasznált vegyszerek, tintapatronok, fáradt olajok, festékek)	Eddig nem valósult meg hulladékudvar, kiemelt cél kell hogy legyen	2012
4., Hulladéklerakóra kerülő csomagolóanyagok és egyéb hasznosítható anyagok mennyiségének csökkentése <i>A hulladékká vált csomagolóanyagok esetében 2005. július 1. napjáig el kell érni, hogy a hulladékká vált csomagolóanyagok: legalább 50% hasznosításra kerüljön, ezen belül legalább 25%-a anyagában kerüljön hasznosításra úgy, hogy ez az arány minden anyagtípusnál legalább 15% legyen.</i>		
4.1. Minden közintézményben a papírhulladékok szelektív gyűjtése és hasznosítónak történő továbbadása	Helyenként működik	2011-től
4.2. Évente legalább egy vas és papírgyűjtés a település általános iskoláiban	Működik	Folyamatos
4.3. Településenként évente legalább egy alkalommal lomtalanítási akció szervezése minden lakost és településrészt érintve, hasznosítható anyagok újrahasználat, értékesítése	Évente 2 alkalommal működik	Folyamatos
5., Egészségügyi hulladékok		
5.1. Önkormányzat illetékességi területén működő egészségügyi intézményekben a fertőző és nem fertőző egészségügyi hulladékok elkülönített gyűjtése, és ártalmatlanítónak történő átadása	Működik	Folyamatos
6., Állati hulladékok		
7. Inert hulladékok		
7.1. A térségben keletkező inert hulladékok lerakóra kerülésének megakadályozása, hasznosítása.	Nem történt előrelépés	

<p>7., Szennyvíziszap hulladék, folyékony hulladék</p> <p><i>A területen keletkező szennyvíziszap hasznosítási arányát országos szinten 2008-ra minimálisan 56 %-ra kell növelni. (Komposztálás, mezőgazdasági elhelyezés, energianyerés), ennek érdekében a helyi tervekben szereplő tervezett szennyvíziszap hasznosítási arányoknak is meg kell közelítenie ezt a szintet, a helyi adottságok figyelembevételével.</i></p>		
7.1. Az érintett területen keletkező szennyvíziszapok hasznosítására megvalósíthatósági tanulmány kidolgozása és gazdaságossági számítások elvégzése, különös tekintettel a komposztálás és a mezőgazdasági hasznosítás lehetőségeire	Nem készült el	-
7.2. A szükséges komposztálókapaacitás kiépítése (amennyiben szükséges), termékminősítési eljárások lefolytatása, engedélyek beszerzése	A HHG Kft. Hajdú-Bio Komposzt néven előállíthat komposztot települési szennyvíziszapból eddig azonban csak próbaüzem zajlott. Komposztálótér bővítés végrehajtva 2010-ben	
7.3. Folyékony hulladék elszállítására megfelelő engedéllyel rendelkező közszolgáltató kijelölése településenként	működik	
7.4. Önkormányzat üzemeltetésében lévő szennyvíz leürítőhelyek környezetvédelmi felülvizsgálatának elvégzése, szükséges intézkedések elvégzése a környezetvédelmi hatóság kötelezése alapján	megtörtént	Környezetvédelmi hatóság kötelezésétől függően
7.5. Folyékony hulladék leürítése kizárólag szennyvíztisztító telep leürítő műtárgyába történjen.	Elméletileg működik, illegális leürítések előfordulnak	Terv kihirdetésétől, illetve a közszolgáltatók kijelölése után
<p>8, Illegális hulladéklerakások megakadályozása a meglévő illegális lerakók és műszaki védelemmel nem rendelkező hulladéklerakók felszámolása</p>		
8.1. A jelenlegi, műszaki védelemmel nem rendelkező hulladéklerakók bezárása	Elméletileg már nem üzemelnek	-
8.2. Bezárt hulladéklerakók környezetvédelmi felülvizsgálata/rekultivációs munkáinak elvégzése, a környezetvédelmi hatóság előírásainak megfelelően	Egy részüknél megtörtént (Hajdúnánás, Hajdúdorog, Hajdúhadház)	A térség többi lerakójának rekultivációja 2013-ig meg kell történjen (Hajdúbozsórmény, Balmazújváros, Hortobágy, Polgár, Görbeháza, Folyás, Újtikos, Újszentmargita, Tiszagyulaháza)

8.3. Illegális hulladéklerakások felderítése és hatósági intézkedés kezdeményezése	Hulladék kommandó működik pl. Hajdúböszörményben a mezőőrség és polgári védelemmel közösen több eljárás is indult. Fontos ezek folyamatosságának a biztosítása az eredmények érdekében.	Terv kihirdetésétől folyamatosan
8.4. Illegális hulladéklerakások felszámolása, lerakott hulladékok folyamatos elszállíttatása	Hajdúböszörményben pl. a Zöld Kör szervezett akciókat illegális lerakások felszámolására	Terv kihirdetésétől folyamatosan
8.5. Oktatási intézményenként évente legalább egy szemétszedő akció a település kijelölt részén	Esetenként –főleg civil szervezetek kezdeményezésére- működik	2011-től
9., Meglévő (Hajdúböszörmény 01329/4 hrsz.) Regionális Hulladéklerakó szigetelt depóniaterének bővítése		
9.1. Meglévő 2 hektáros depóniatér újabb 3 hektárral történő bővítése	megvalósult	-
10., Szemléletformálás, oktatás		
10.1. Hulladékképződéssel, hulladékgazdálkodással kapcsolatos tudatformálás az új depónia és hulladékkezelő telepen, a szolgált települések diákjai 18 éves korukig környezetismeret óra keretén belül legalább egyszer látogassanak ki a telephelyre	működik	Folyamatos
11., Közgazdasági és jogi környezet		
11.1. Elkülönített pénzalap/környezetvédelmi alap létrehozása a közösség céljainak elérését biztosítandó feladatok elvégzéséhez (illegális hulladéklerakók felszámolása, oktatási, tudatformálás tevékenység stb.)	Önkormányzatunként változó az alap megléte és a források nagysága.	2011
11.2. Szükséges helyi rendeletek megalkotása különös tekintettel a szelektív hulladékgyűjtés, a hulladékudvarok használatának valamint az elhagyott hulladékok (illegális lerakók) szabályozásáról (amennyiben ilyen rendeletek nem léteznek)	Településenként eltérő	Helyi sajátosságokat figyelembe véve 2011-től

2. SZ. MELLÉKLET: HATÁLYOS JOGSZABÁLYOK JEGYZÉKE

EU-s jogszabályok

- Az Európai Parlament és a Tanács 2008/98/EK irányelve (2008. november 19.) a hulladékokról és egyes irányelvek hatályon kívül helyezéséről
- A Tanács 91/689/EGK irányelve (1991. december 12.) a veszélyes hulladékokról (hatályban marad 2010. december 12-ig)
- A Tanács 75/439/EGK irányelve (1975. június 16.) a hulladékolajok ártalmatlanításáról (hatályban marad 2010. december 12-ig)
- Az Európai Parlament és a Tanács 1907/2006/EK rendelete (2006. december 18.) a vegyi anyagok regisztrálásáról, értékeléséről, engedélyezéséről és korlátozásáról (REACH), az Európai Vegyianyag-ügynökség létrehozásáról, az 1999/45/EK irányelv módosításáról, valamint a 793/93/EGK tanácsi rendelet, az 1488/94/EK bizottsági rendelet, a 76/769/EGK tanácsi irányelv, a 91/155/EGK, a 93/67/EGK, a 93/105/EK és a 2000/21/EK bizottsági irányelv hatályon kívül helyezéséről
- Az Európai Parlament és a Tanács 1013/2006/EK rendelete (2006. június 14.) a hulladékszállításról
- A Bizottság 1379/2007/EK rendelete (2007. november 26.) a hulladékszállításról szóló 1013/2006/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet IA., IB., VII. és VIII. mellékletének a műszaki fejlődés és a bázeli egyezmény alapján elfogadott módosítások figyelembevétele céljából történő módosításáról
- A Bizottság 669/2008/EK rendelete (2008. július 15.) a hulladékszállításról szóló 1013/2006/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet IC. mellékletének kiegészítéséről
- A Bizottság 1418/2007/EK rendelete (2007. november 29.) az 1013/2006/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet III. vagy IIIA. mellékletében felsorolt egyes hulladékoknak a hulladékok határokat átlépő szállításának felügyeletéről szóló OECD határozat hatálya alá nem tartozó egyes országokba történő hasznosítási célú kiviteléről
- Az Európai Parlament és a Tanács 2008/1/EK irányelve (2008. január 15.) a környezetszennyezés integrált megelőzéséről és csökkentéséről
- A Tanács 1999/31/EK irányelve (1999. április 26.) a hulladéklerakókról
- Az Európai Parlament és a Tanács 2000/76/EK irányelve (2000. december 4.) a hulladékok égetéséről
- Az Európai Parlament és a Tanács 94/62/EK irányelve (1994. december 20.) a csomagolásról és a csomagolási hulladékról
- Az Európai Parlament és a Tanács 2004/12/EK irányelve (2004. február 11.) a csomagolásról és a csomagolási hulladékról szóló 94/62/EK irányelv módosításáról
- Az Európai Parlament és a Tanács 2000/53/EK irányelve (2000. szeptember 18.) az elhasznált járművekről
- Az Európai Parlament és a Tanács 2002/96/EK irányelve (2003. január 27.) az elektromos és elektronikus berendezések hulladékairól
- Az Európai Parlament és a Tanács 2002/95/EK irányelve (2003. január 27.) egyes veszélyes anyagok elektromos és elektronikus berendezésekben való alkalmazásának korlátozásáról
- Az Európai Parlament és a Tanács 2006/66/EK irányelve (2006. szeptember 6.) az elemekről és akkumulátorokról, valamint a hulladékelemekről és -akkumulátorokról, továbbá a 91/157/EGK irányelv hatályon kívül helyezéséről
- A Tanács 96/59/EK irányelve (1996. szeptember 16.) a poliklórozott bifenilek és a poliklórozott terfenilek (PCB/PCT) ártalmatlanításáról

Törvények

- 2000. évi XLIII. törvény a hulladékgazdálkodásról
- 1995. évi LVI. törvény a környezetvédelmi termékdíjról, továbbá egyes termékek környezetvédelmi termékdíjáról
- 1995. évi LIII. törvény a környezet védelmének általános szabályairól
- 2009. évi LXI. Törvény egyes fémek begyűjtésével és értékesítésével összefüggő visszaélések visszaszorításáról

Kormányrendeletek

- 312/2009. (XII. 28.) Korm. Rendelet az egyes fémek begyűjtésével és értékesítésével összefüggő visszaélések visszaszorításáról szóló 2009. évi LXI. törvény végrehajtásáról
- 90/2007. (IV. 26.) Korm. rendelet a környezetkárosodás megelőzésének és elhárításának rendjéről
- 91/2007. (IV. 26.) Korm. rendelet a természetben okozott károsodás mértékének megállapításáról, valamint a kármentesítés szabályairól
- 78/2007 (IV. 24.) Korm. rendelet a környezeti alapnyilvántartásról
- 284/2007. (X. 29.) Korm. rendelet a környezeti zaj és rezgés elleni védelem egyes szabályairól
- 219/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet a felszín alatti vizek védelméről
- 53/2003. (IV. 11.) Korm. rendelet a környezetvédelmi termékdíj-mentesség, a termékdíj visszaigénylésének és átvállalásának, valamint a használt gumi-abroncs behozatalának feltételeiről
- 224/2004. (VII. 22.) Korm. rendelet a hulladékkezelési közszolgáltató kiválasztásáról és a közszolgáltatási szerződésről
- 64/2008. (III. 28.) Korm. rendelet a települési hulladékkezelési közszolgáltatási díj megállapításának részletes szakmai szabályairól
- 314/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet a környezeti hatásvizsgálati és az egységes környezethasználati engedélyezési eljárásról
- 21/2001. (II. 14.) Korm. rendelet a levegő védelmével kapcsolatos egyes szabályokról
- 98/2001. (VI. 15.) Korm. rendelet a veszélyes hulladékkal kapcsolatos tevékenységek végzésének feltételeiről
- 220/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet a felszíni vizek minősége védelmének egyes szabályairól
- 213/2001. (XI. 14.) Korm. rendelet a települési hulladékkal kapcsolatos tevékenységek végzésének feltételeiről
- 241/2001. (XII.10.) Korm. rendelet a jegyző hulladékgazdálkodási feladat- és hatásköréről
- 271/2001. (XII. 21.) Korm. rendelet a hulladékgazdálkodási bírság kiszabásának és megállapításának módjáról és mértékéről
- 94/2002. (V. 5.) Korm. rendelet a csomagolásról és a csomagolási hulladék kezelésének részletes szabályairól
- 164/2003. (X. 18.) Korm. rendelet a hulladékkal kapcsolatos nyilvántartási és adatszolgáltatási kötelezettségekről
- 126/2003. (VIII. 15.) Korm. rendelet a hulladékgazdálkodási terv részletes tartalmi követelményeiről
- 180/2007. (VII. 3.) Korm. rendelet az országhatárt átlépő hulladékszállításról
- 264/2004. (IX. 23.) Korm. rendelet az elektromos és elektronikai berendezések hulladékainak visszavételéről
- 21/2008. (VIII. 30.) Korm. rendelet az elemek és akkumulátorok, illetve hulladékaik kezeléséről
- 267/2004. (IX. 23.) Korm. rendelet a hulladékká vált gépjárművekről
- 2/2005. (I. 11.) Korm. rendelet az egyes tervek, illetve programok környezeti vizsgálatáról

- 181/2008. (VII. 8.) Korm. rendelet az elemek és akkumulátorok visszavételéről
- 209/2005. (X. 5.) Korm. rendelet a betétdíj alkalmazásának szabályairól
- 133/2007. (VI. 13.) Korm. rendelet az üzletek működésének rendjéről, valamint az egyes üzlet nélkül folytatható tevékenységek végzésének feltételeiről
- 80/1999 (VI. 11.) Korm. rendelet a telepengedély alapján gyakorolható ipari és szolgáltató tevékenységekről, valamint a telepengedélyezés rendjéről
- 4/2007. (II. 21.) Korm. rendelet az egységes környezethasználati engedélyhez kötött tevékenységekkel kapcsolatos felügyeleti díj megfizetésének részletes szabályairól
- 20/2006. (IV. 5.) Korm. rendelet a hulladéklerakással, valamint a hulladéklerakóval kapcsolatos egyes szabályokról és feltételekről
- 2/2002.(VII. 9.) Korm. rendelet a titán-dioxid gyártás hulladékairól
- 5/2002. (X. 29.) Korm. rendelet a települési szilárd hulladék kezelésére szolgáló egyes létesítmények kialakításának és üzemeltetésének részletes műszaki szabályairól
- 15/2003. (XI. 7.) Korm. rendelet a területi hulladékgazdálkodási tervekről
- 15/2004. (X. 8.) Korm. rendelet az elektromos és elektronikai berendezések hulladékai kezelésének részletes szabályairól
- 16/2004. (X. 8.) Korm. rendelet az egyes veszélyes anyagok elektromos és elektronikai berendezésekben való alkalmazásának korlátozásáról
- 33/2005. (XII. 27.) Korm. rendelet a környezetvédelmi, természetvédelmi, valamint a vízügyi hatósági eljárások igazgatási szolgáltatási díjairól
- 232/2007. (IX. 4.) Korm. rendelet a települési hulladékkal kapcsolatos tevékenységek végzésének feltételeiről szóló 213/2001. (XI. 14.) Korm. rendelet módosításáról
- 78/2007. (IV. 24.) Korm. rendelet a környezeti alapnyilvántartásról

Miniszteri rendeletek

- 10/1995. (IX. 28.) KTM rendelet a környezetvédelmi termékdíjról, továbbá egyes termékek környezetvédelmi termékdíjáról szóló 1995. évi LVI. törvényvégrehajtásáról
- 4/2001. (II. 23.) KöM rendelet a hulladékolajok kezelésének részletes szabályairól
- 5/2001. (II. 23.) KöM rendelet a poliklórozott bifenilek és a poliklórozott terfenilek és az azokat tartalmazó berendezések kezelésének részletes szabályairól
- 16/2001. (VII. 18.) KöM rendelet a hulladékok jegyzékéről
- 3/2002. (II. 22.) KöM rendelet a hulladékok égetéséről
- 16/2002. (IV. 10.) EüM rendelet a települési szilárd és folyékony hulladékkal kapcsolatos közegészségügyi követelményekről
- 20/2005. (VI. 10.) EüM rendelet a humán gyógyszerek és csomagolásuk hulladékainak kezeléséről
- 1/2002. (I. 11.) EüM rendelet az egészségügyi intézményekben keletkező hulladékok kezeléséről
- 14/2008. (IV. 3.) GKM r. a bányászati hulladékok kezeléséről
- 45/2004. (VII. 26.) BM-KvVM együttes rendelete az építési és bontási hulladék kezelésének részletes szabályairól
- 4/2007. (II. 21.) KvVM rendelet az egységes környezethasználati engedélyhez kötött tevékenységekkel kapcsolatos felügyeleti díj megfizetésének részletes szabályairól

3. SZÁMÚ MELLÉKLET: KOORDINÁLÓ SZERVEZETEK GYŰJTŐHELYEI A TERVEZÉSI TERÜLETEN**Szárakelem gyűjtőhelyek**

Rebat Kht. gyűjtőhelyei	
Gyűjtőhely neve:	Cím:
10.sz. Coop ABC	4075 Görbeháza, Böszörményi u.26.
11.számú Coop ABC	4086 Hajdúböszörmény-Hajdúvid, Óvoda u. 24.
2.sz. Coop Sziget ABC	4090 Polgár, Hősök útja 20.
6.sz. Coop ABC	4097 Tiszagyulaháza, Kossuth u. 37.
LIDL Élelmiszerüzlet	4242 Hajdúhadház, Dr. Földi János u. 55.
Penny Market Áruház	4060 Balmazújváros, Kastélykert u.5151/2 hrsz.
Penny Market Áruház	4242 Hajdúhadház, Dr.Földi J. u. 13914/79 hrsz.
Penny Market Áruház	4220 Hajdúböszörmény, Balthazar Dezső u. 7-9.
Penny Market Áruház	4090 Polgár, Hősök útja 38-42.
Penny Market Áruház	4080 Hajdúnánás, Mártírok útja 4-6.
Rossmann Drogéria Parfüméria	4220 Hajdúböszörmény, Kossuth L. u. 5.
Rossmann Drogéria Parfüméria	Cím: 4080 Hajdúnánás, Dorogi út 10.
Hungakku Kht. gyűjtőhelyei	
Gyűjtőhely neve:	Cím:
A Kht. honlapján található térkép alapján Görbeházán található egy kihelyezett akkumulátor gyűjtő edény. Pontos cím, elérhetőség nincs feltüntetve.	
Relem Kht. gyűjtőhelyei	
Gyűjtőhely neve:	Cím:
Kányási-Ker Kft Reál Élelmiszerüzlet	4060 Balmazújváros, Tamási Áron u. 1.
Kerékpár és Műszaki bolt	4060 Balmazújváros, Kossuth tér 16.
Mobil 1 Gsm	4060 Balmazújváros, Veres Péter 15.
Németfalu ABC-je	4060 Balmazújváros, Szoboszlói u 51.
Nonifone Kft.	4060 Balmazújváros, Veres P. u. 5.-7.
Nyitnikék Óvoda	4060 Balmazújváros, Hortobágyi u 18.
Reál Élelmiszerüzlet	4060 Balmazújváros, Batthyány 92.
Róna Áruház	4060 Balmazújváros, Veres Péter 3.
2.sz Coop Sziget ABC	4090 Polgár, Hősök u.20.
4.sz vegyesbolt Coop mini	4090 Folyás, Fő u.
Mollvill Bt.	4090 Polgár, Szabadság u 3.
10.sz Vegyesbolt Coop	4075 Görbeháza, Böszörményi u.
KE-VI KER. 2005 Bt	4075 Görbeháza, Bükk utca
Széchenyi István Általános iskola	4075 Görbeháza, Széchenyi u 9
093. sz. ALDI	4220 Hajdúböszörmény, Külső-Szoboszlói út
103.sz. C+C	4220 Hajdúböszörmény, József A u
104. sz. dm	4220 Hajdúböszörmény, Kossuth L. u. 10-16.
27.sz Coop.	4220 Hajdúböszörmény, Erdélyi u

7.sz Mini Coop	4220 Hajdúböszörmény, Polgár u.
Baltazár Dezső Református Általános Iskola	4220 Hajdúböszörmény, Bocskai tér 10
Bethlen Gábor Általános Iskola	4220 Hajdúböszörmény, Tizenháromvértanú u 1
Bocskai István Általános Iskola	4220 Hajdúböszörmény, Bocskai Tér 11
Bocskai István Általános Iskola	4220 Hajdúböszörmény, Benedek u. 6
Bocskai István Gimnázium Hajdúböszörmény	4220 Hajdúböszörmény, Bocskai tér 12
DB GSM Kft.	4220 Hajdúböszörmény, Munkácsy u. 3
Elektromert KFT.	4220 Hajdúböszörmény, Külső-Szoboszlói út.
Euronics Szaküzlet Hajdúböszörmény	4220 Hajdúböszörmény, Baltazár Dezső u. 27.
Hajdú Food 96 Kft Reál Bolt	4220 Hajdúböszörmény, Árpád u. 13
Hajdú Food 96 Kft Reál Bolt	4220 Hajdúböszörmény, Fürdő u. 24
Hajdúböszörmény posta	4220 Hajdúböszörmény, Korpona u. 16
Héliker 198. sz.	4220 Hajdúböszörmény, Bethlen G. u. 32
II. Rákóczi Ferenc Ált. Iskola 1	4220 Hajdúböszörmény, Rákóczi u 2
II. Rákóczi Ferenc Ált. Iskola 2	4220 Hajdúböszörmény, Rákóczi u 42
Széchenyi I. Mezőgazdasági Szakközépiskola	4220 Hajdúböszörmény, Radnóti M. u
Jó Pásztor Református Óvoda	4220 Hajdúböszörmény, Kálvin tér 18
Zöldrügy Környezetvédelmi Kft.	4220 Hajdúböszörmény, Zsembéri major
Napsugár Óvoda	4220 Hajdúböszörmény, Újvárosi u 12
Óvoda, Általános és Szakiskola	4220 Hajdúböszörmény, Radnóti M. u. 5
Óvoda, Általános és Szakiskola	4220 Hajdúböszörmény, Radnóti M. u. 5
Spar 965	4220 Hajdúböszörmény, Bánság tér 1/a.
Szám-Vil-Tech Kft.	4220 Hajdúböszörmény, Korpona u. 11/b
Vas-Műszaki Bolt.	4087 Hajdúdorog, Mátyás Király krt 125
Vas-Műszaki Bolt.	4087 Hajdúdorog, Mátyás Király krt. 125
1.Vegyesbolt Coop	4087 Hajdúdorog, Böszörményi u.
10.sz Vegyesbolt Coop	4087 Hajdúdorog, Mátyás krt.
101.sz ABC Coop	4087 Hajdúdorog, Fő u
231. sz. dm	4087 Hajdúdorog, Vasvári tér 7.
4. Vegyesbolt Coop	4087 Hajdúdorog, Tokaji u
5. Vegyesbolt.	4087 Hajdúdorog, Rákóczi krt.
9.sz Vegyesbolt Coop.	4087 Hajdúdorog, Fürdő u
Coop ABC	4087 Hajdúdorog, Vasvári Pál u.
Görög katolikus Óvoda Általános Iskola Gimnázium és Diákotthon	4087 Hajdúdorog, Petőfi tér 1
Görög katolikus Óvoda Általános Iskola Gimnázium és Diákotthon	4087 Hajdúdorog, Petőfi tér 1
Húsdiszkont	4087 Hajdúdorog, Böszörményi u
Móra Ferenc Ált. Iskola	4087 Hajdúdorog, Tokaji u. 5
Reál Élelmiszerüzlet	4087 Hajdúdorog, Ady Endre u. 10
Qupers Kft. Hajdúdorog	4087 Hajdúdorog, Vasút út 10.
Okin Hungary Gépgyártó Kft.	4087 Hajdúdorog, Vasút u 10

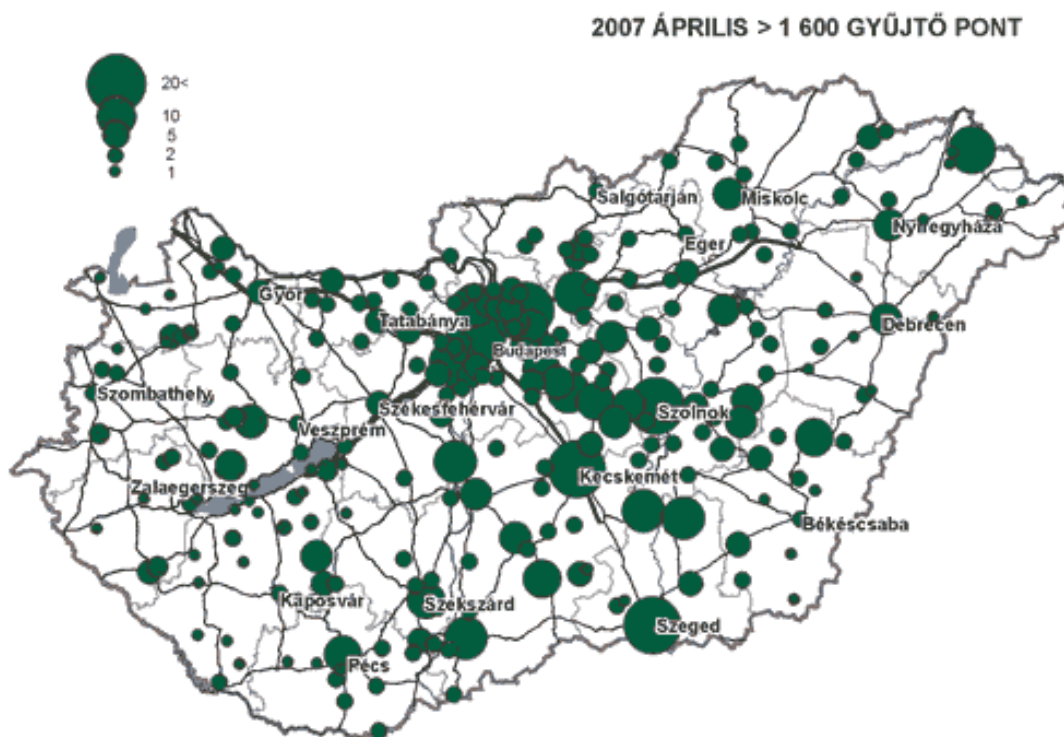
Templomkerti Óvoda	4242 Hajdúhadház, Mester u 35/a
Szivárvány Óvoda	4242 Hajdúhadház, Szilágyi Pál 2
Poroszlai Kerti Óvoda	4242 Hajdúhadház, Petőfi u 1/a
Forker Kft. Reál Élelmiszerüzlet	4242 Hajdúhadház, Bocskai tér 14
Dr. Földi János Általános Iskola és Alapfokú Művészetoktatási Intézmény	4242 Hajdúhadház, Jókai u 1-3
Bocskai István Két Tanítási Nyelvű Iskola Ált. Iskola	4242 Hajdúhadház, Szilágyi D 2-4
Aranykapu óvoda és Tagóvodája	4242 Hajdúhadház, Bercsényi u 23
Aranykapu óvoda	4242 Hajdúhadház, Óvoda u 1
Aranykapu óvoda és Tagóvodája	4242 Hajdúhadház, Bercsényi u 23
Aranykapu óvoda	4242 Hajdúhadház, Óvoda u 1
110.sz ABC Coop	4080 Hajdúnánás, Kossuth u.
Barcsa János Számítástechnikai T. Ált. Iskola	4080 Hajdúnánás, Polgári u. 71
Csiha Győző Általános Közép és Szakképző Iskola	4080 Hajdúnánás, Baross u 1
Darmix-Vill EC	4080 Hajdúnánás, Ady Endre Krt. 38
Garancia	4080 Hajdúnánás, Dorogi u.
II Rákóczi Általános és Művészeti Iskola	4080 Hajdúnánás, Óvoda u 2-10
Italdiszkont	4080 Hajdúnánás, Dorogi u.
Planéta-Coop 95. Kft	4080 Hajdúnánás, Kossuth utca 16
Profi élelmiszer diszkont	4080 Hajdúnánás, Kossuth u.
Reál Élelmiszerüzlet	4080 Hajdúnánás, Bocskai u 9-11
Ventifilt Rt.	4080 Hajdúnánás, Fürdő u. 1.
Nyitnikék Óvoda	4071 Hortobágy, Erdei Ferenc 18
Petőfi Sándor Alapfokú Oktatási intézmény	4071 Hortobágy, József A u 1
Tikővizig Polgár Szakaszmerőnktség	4090 Polgár, Hősök útja 98
József Attila Gimnázium és Szakképző Iskola	4090 Polgár, Kiss Ernő u 10
József Attila Gimnázium és Szakképző Iskola	4090 Polgár, Brankovics tér 2
Vásárhelyi Pál, Általános Iskola és Pedagógiai Szakszolgálat	4090 Polgár, Móricz út 3-5
Vásárhelyi Pál, Általános Iskola és Pedagógiai Szakszolgálat	4090 Polgár, Zólyom u 14
Forker Kft. Reál Élelmiszerüzlet	4243 Téglás, Kossuth u. 62
105.sz Gazdabolt	4243 Téglás, Úttörő u.
6.sz. Vegyesbolt Coop	4097 Tiszagyulaháza, Kossuth u.
Hunyadi Mátyás Általános Iskola és Alapfokú Művészetoktatási Intézmény	4065 Újszentmargita, Hunyadi u 5
9.sz Vegyesbolt Coop	4096 Újtikos, Fő u

Cseber Kht. növényvédőszer csomagolások gyűjtőhelyei

Cég	Cím
Farmmix Kft	4220 Hajdúböszörmény, Ipartelep u. 1
Buzafood 97 Kft.	4080 Hajdúnánás, Tiszavasvári útfél

Farmker Kft	4080 Hajdúnánás, II. telep Balmazújvárosi út
Agrosector Kft.	4087 Hajdúdorog, Ady E. u. 7.
IKR Zrt.	4080 Hajdúnánás, Árpád u 80

Az Öko-Gum Kht. begyűjtőhálózatának térképe:

Az Electro-Coord Kht. elektronikai hulladék begyűjtő pontjai (Zöld Pont hálózat)
http://www.electro-coord.hu/web/uploads/File/zold_pontok.pdf, f)

1. **PENNY MARKET 5430072** - 4060 Balmazújváros, KASTÉLYKERT U. 5151/2 HRSZ
2. **SZÚCH MIHÁLY VÁLLALKOZÓ** - 4060 Balmazújváros, DEBRECENI ÚT 49
3. **TESCO HAJDÚBÖSZÖRMÉNY** - 4220 HAJDÚBÖSZÖRMÉNY, KÜLSŐ ÚJVÁROSI ÚT -
4. **TAYLOR HUNGARY KFT** - 4220 Hajdúböszörmény, KÜLSŐ SZOBOSZLÓI ÚT 1
5. **VESZ 2000 KFT** - 4200 Hajdúszoboszló, ADY ENDRE U. 6
6. **MOL VILL BT** - 4090 Polgár, SZABADSÁG U. 3
7. **PENNY MARKET 5430128** - 4090 Polgár, HŐSÖK ÚTJA 38-42
8. **MOL VILL BT** - 4090 Polgár, SZABADSÁG U. 3
9. **ORBÁN-ELEKTRIC KFT** - 4220 Hajdúböszörmény, BETHLEN G. U. 35
10. **PENNY MARKET 5430140** - 4220 Hajdúböszörmény, BALTHAZÁR D. U. 7-9
11. **GE HUNGARY KFT HAJDÚBÖSZÖRMÉNY** - 4220 Hajdúböszörmény, KINIZSI TÉR 1
12. **VAS-MŰSZAKI BOLT** - 4087 Hajdúdorog, MÁTYÁS KIRÁLY KRT. 125
13. **DARMIX-VILL** - 4080 Hajdúnánás, ADY ENDRE U. 38
14. **FÉNYERŐ 94 BT** - 4080 HAJDÚNÁNÁS, ADY ENDRE KRT 28/A
15. **PENNY MARKET 5430174** - 4080 Hajdúnánás, MÁRTÍROK ÚTJA 4-6
16. **PROFI 71-ES BOLT** - 4080 Hajdúnánás, KOSSUTH U. 21
17. **PENNY MARKET 5430155** - 4242 Hajdúhadház, DR. FÖLDI J. U. 13914/79 HRSZ
18. **PROFI 71-ES BOLT** - 4080 Hajdúnánás, KOSSUTH U. 21
19. **SZÚCH MIHÁLY VÁLLALKOZÓ** - 4060 Balmazújváros, DEBRECENI ÚT 49

4. SZÁMÚ MELLÉKLET: A HULLADÉKGAZDÁLKODÁST ÉRINTŐ FŐBB TEMATIKUS STRATÉGIAI TERVEK, PROGRAMOK

NEMZETI KÖRNYEZETVÉDELMI PROGRAM (NKP III.)

A Program hosszú távú célkitűzése, hogy hozzájáruljon a fenntartható fejlődés környezeti feltételeinek biztosításához, melyhez célul tűzte ki a települési élet- és környezetminőség javítását, a természeti erőforrásaink és értékeink megőrzését, a fenntartható életmód, termelés és fogyasztás elősegítését és a környezetbiztonság javítását.

Az NKP-III. a 2009-2014 között megvalósítandó célokat és elvégzendő környezetvédelmi feladatokat tematikus akcióprogram köré szervezte. A hulladékgazdálkodásra vonatkozó akcióprogram fő célkitűzései az alábbiak:

- Az évente képződő hulladék mennyisége 20%-kal csökkenjen (2014-ben se keletkezzen 20 millió tonnánál több hulladék),
- 2014-re a képződő hulladék legalább 40%-a anyagában, további 10%-a energetikailag hasznosításra kerüljön,
- A maradék hulladék ártalmatlanításához szükséges kapacitások – egyes speciális technológiát igénylő hulladékok kivételével – az ország határain belül rendelkezésre álljanak.

ORSZÁGOS FEJLESZTÉSPOLITIKAI KONCEPCIÓ

Az Országos Fejlesztéspolitikai Konceptió céljai között a több munkahely, magasabb jövedelmek, biztonságosabb, tisztább és jobb minőségű környezet, egészségesebb és hosszabb élet szerepel. A fejlesztéspolitikai eszközök (pl. KEOP) jelentős forrásokat biztosítanak környezeti célok megvalósításához, ugyanakkor számos olyan fejlesztést is támogatnak, amelyek összességükben további környezetterheléssel és -igénybevétellel járnak. Kiemelt feladat ezért a környezeti szempontok fejlesztéspolitikai döntésekben történő érvényesítése.

A koncepció megfogalmazza, hogy szükség van a települési és a veszélyes hulladékok kezelése során a jelenleginél hatékonyabb feltételrendszer kialakítására, a hulladékok csökkentésére, a szelektív gyűjtés növelésére.

ORSZÁGOS KÖRNYEZETI KÁRMENTESÍTÉSI PROGRAM

Az 1996-ban elindított Országos Környezeti Kármentesítési Program (OKKP) célja Magyarország egész területén, minden szennyező tevékenységre és anyagra kiterjedően, felelősségi körtől függetlenül a talaj, a felszín alatti víz, a földtani közeg veszélyeztetésének, szennyezettségének, károsodásnak megismerése, nyilvántartásba vétele, valamint a szennyezettség és annak kockázatának csökkentése, illetve megszüntetése. Az OKKP feladatait és hatáskörét jelenleg a 219/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet szabályozza.

Az OKKP keretében elvégzett országos számbavétel eredményeként több olyan szennyezett terület került nyilvántartásba, ahol a környezetkárosodás a nem megfelelő hulladékkezelési tevékenységekből származnak (pl. hulladéklerakók). Ezen túlmenően a hulladékgazdálkodáshoz kapcsolódik a vörösiszap hányók és érces meddőhányók problémájának hosszú távú projektekkel való megoldása.

NEMZETI ÉGHAJLATVÁLTOZÁSI STRATÉGIA ÉS PROGRAM

A 2007. évi LX törvény kimondja, hogy az Országgyűlés az éghajlatváltozással kapcsolatos célok, eszközök, prioritások, így különösen az éghajlatváltozással, azt kiváltó folyamatokkal és a

hatásokkal kapcsolatos hazai kutatásokkal, az üvegházhatású gázok hazai kibocsátásainak csökkentésével és az éghajlatváltozás hazai hatásaihoz való alkalmazkodással, valamint a hazai hatásokra való felkészüléssel kapcsolatos feladatok, és ezen célok végrehajtásához szükséges eszközök meghatározása érdekében Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégiát (NÉS) fogad el, amely a 2008-2025 közötti évekre vonatkozik. A dokumentum legfontosabb elemei közé tartozik a nemzetközi kötelezettségek teljesítése, az éghajlatváltozást okozó hatások elleni küzdelem, a kibocsátás-csökkentés és az alkalmazkodás a klímaváltozáshoz. A következő öt évben több mint 100 milliárd forint áll rendelkezésre klímavédelemmel kapcsolatos beruházásokra. A NÉS végrehajtása érdekében a kormány két évre szóló Nemzeti Éghajlatváltozási Programot (NÉP) fogad el.

ILLÉKONY SZERVES VEGYÜLETEK

Az illékony szerves vegyület (Volatile Organic Compounds: VOC) emisszió nagyrészt közlekedési eredetű (a benzin párolgásából származik) és az ipari, valamint a háztartási oldószerhasználat következménye.

A légszennyezőanyag kibocsátási szerkezet átalakulása, az elmúlt évek környezet-egészségügyi kutatásainak eredményei szükségessé tették a korábbi levegőminőségi stratégiai szempontok felülvizsgálatát. Az EU 2005-ben elfogadta a levegőszennyezésről szóló tematikus stratégiáját, valamint az alapján 2008-ban megszületett az új levegőtisztaság-védelmi keretirányelv, amely a hazai levegőtisztaság-védelmi stratégiai célkitűzések alapjául is szolgál. Az EU tematikus stratégiája alapján a 2020-ra előírt célok teljesítéséhez az EU területén az egyéb vegyületek között a VOC-t 51%-kal kell csökkenteni a 2000. évi kibocsátáshoz képest. A Genfi Egyezményrel összhangban 2010. évi kibocsátási célértékek teljesítése VOC-re 137 kt. Továbbá az EU tematikus stratégiájával összhangban a 2020-ra teljesítendő célok megalapozása, időarányos teljesítése (VOC: 96 kt). A Magyarországra készített előzetes prognózisok alapján a nitrogén-oxidokra és az illékony szerves vegyületekre vonatkozó célértékek betarthatósága problematikus.

NEMZETI TERMÉSZETVÉDELMI ALAPTERV

A hazai táj- és természetvédelem kereteit a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény határozza meg. A törvény rendelkezése értelmében Nemzeti Természetvédelmi Alaptervet kell készíteni, mely a Nemzeti Környezetvédelmi Program részét képezi. Feladata a természet védelmével, a biológiai sokféleség megőrzésével kapcsolatos állami feladatok és politika meghatározása, valamint a természeti és táji értékek, természetes élőhelyek, vadon élő növény- és állatfajok és más természeti értékek védelmének biztosítása, és az ezzel kapcsolatos tevékenységek összehangolása. Hatéves ciklusokban határoz meg a helyzetértékelésen alapuló célokat és prioritásokat, hozzárendelve a megvalósítás eszközeit mind jogi, mind forrásoldalról. A Nemzeti Természetvédelmi Alapterv azon túl, hogy a Nemzeti Környezetvédelmi Program része, szorosan kapcsolódik más nemzeti tervekhez, stratégiákhoz is, így az OHT II.-höz is. Az illegális hulladéklerakás (mind a termelési, mind a kommunális hulladékok esetén) jelentős probléma, számos esetben védett természeti területeket is érint.

ORSZÁGOS TERÜLETFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ

A területpolitika célja egy olyan harmonikus és fenntartható társadalmi - gazdasági - környezeti térszerkezet és területi rendszer létrehozása, amely a helyi adottságokra épülő, saját arculattal és identitással rendelkező térségekben szerveződik, s amelyben a társadalom számára az alapvető esélyeket meghatározó közszolgáltatások és életkörülmények tekintetében nincsenek jelentős

területi egyenlőtlenségek. Az Országos Területfejlesztési Konceptió (OTK) átfogó céljai 2020-ig: a térségi versenyképesség, területi felzárkózás, fenntartható térségfejlődés és örökségvédelem, területi integrálódás Európába, decentralizáció és regionalizmus.

A „Fenntartható térségfejlődés és örökségvédelem” célkitűzés szerint feladat az ország számára a potenciális szennyező forrásként jelentkező szennyvíz és hulladék korszerű technikával megvalósuló kezelése, ártalmatlanítása. Támogatni kell a kis volumen helyi energiagazdálkodási, valamint az anyag- és hulladékgazdálkodási rendszerek kialakítását, amelynek során a megújuló energiaforrások használatának prioritást kell élveznie. Mindez fenntartható módon járul hozzá az infrastrukturális problémák enyhítéséhez.

Az OTK alapján a szervezett hulladékgyűjtésbe kapcsolt lakások arányának növelése Észak-és Dél-Alföldön, a Duna-Tisza közén és a belső, perifériás kistérségekben, valamint korszerű hulladékgazdálkodási rendszerek és a kapcsolódó infrastrukturális ellátó rendszerek kiépítése szükséges.

Az OTK mellett a hulladékkezelő létesítmények helykijelölésénél meghatározóak az Országos Területrendezési Tervről (OTrT) szóló 2003. évi XXVI. törvény előírásai is.

Az Országos Területrendezési Terv az ország egészére határozza meg a léptéknek megfelelő mélységben a területhasználatra és az infrastruktúra térbeli rendjére vonatkozó jövőképet és az annak elérését szolgáló szabályokat. Rendelkezik a térségi hulladéklerakó hely kijelöléséhez vizsgálat alá vonható terület övezetéről is.

Az Országos Területrendezési Terv az OHT-t a hulladéklerakók illetve más hulladékkezelő létesítmények helyének kijelölése tekintetében érinti. Az OTrT részletes szabályokat határoz meg a fenti létesítményekre vonatkozóan.

Az OTrT törvény „Az Ország Szerkezeti Terve” című 2. számú melléklete az építmények által igénybevett térségek, országos műszaki infrastruktúra-hálózatok és egyedi építmények között megjeleníti a veszélyes hulladék ártalmatlanítót és a radioaktív hulladéklerakót. Az OTrT törvény térségi hulladéklerakó hely kijelöléséhez vizsgálat alá vonható terület övezetére vonatkozó szabályozási tartalma továbbá érvényesül a kiemelt térségek, illetve megyei önkormányzati rendelettel elfogadott megyei területrendezési tervek szabályozási tartalmában.

MAGYARORSZÁG ENERGIAPOLITIKÁJA (2008-2020)

Az Országgyűlés az energiapolitika területén elérendő célokat és a feladatokat a 2008-2020 közötti időszakra vonatkozó energiapolitikáról szóló 40/2008. (IV. 17.) OGY határozatban foglalta össze.

Magyarország energiapolitikája az ellátásbiztonságot, a fenntarthatóságot és a versenyképességet célozza. Fontos cél a fajlagos energiafelhasználás csökkentése, a megújuló energiaforrások és a hulladékból nyert energia arányának növelése, a környezetbarát technológiák térnyerésének elősegítése.

MAGYARORSZÁG NEMZETI ENERGIAHATÉKONYSÁGI CSELEKVÉSI TERVE

Az Európai Parlament és Tanács 2006/32/EK irányelve (ESD) a tagállamoknak Nemzeti Energiahatékonysági Cselekvési Terv elkészítését írja elő. A Cselekvési Terv azokat a már folyamatban lévő, illetve tervezett energiahatékonysági intézkedéseket vázolja fel, amelyeket megfelelő hatékonysággal alkalmazva Magyarország energiafelhasználását a 2008-2016 időszak 9 évében évi 1%-kal lehet mérsékelni.

A Cselekvési Terv fontos eszköze annak, hogy Magyarország 2020-ig az uniós kötelezettségeknek megfelelően az energiafelhasználást 20%-kal mérsékelje, és ezáltal segítse az üvegházhatású gázok kibocsátásának 20%-os csökkentését. A célkitűzések elérésében szerepet játszik a különböző hulladékokból nyerhető energia arányának növelése.

MINŐSÍTÉSI RENDSZEREK

Az 1994. óta működő, önkéntes nemzeti környezetbarát termék minősítő pályázati rendszer fejlődése töretlen volt az elmúlt 10 évben. Eredményeit jól alátámasztja a kidolgozott mintegy 52db minősítési feltételrendszer és a több mint 300 termék, amely viseli a környezetbarát védjegyet.

Az EU csatlakozással Magyarországon is átvételre került uniós öko-címke termékminősítő rendszer és a hazai rendszer egymás mellett, egymást kiegészítve működik. Jelenleg két minősített öko-címkézett termék van Magyarországon (idegenforgalmi szálláshely, általános tisztítószer).

Középtávon célkitűzés az EU öko-címke és a nemzeti környezetbarát termék minősítő rendszer jelenlegi ismertségének, elismertségének jelentős javítása, a minősített termékek számának mintegy 40-50%-kal való növelése, továbbá mintegy 10-15 új minősítési kritérium kifejlesztése.

Az Uniós csatlakozás óta Magyarországon is pályázható az EU környezetvédelmi vezetési és hitelesítési rendszere (EMAS). 2008-ra az EMAS regisztrált szervezetek számával (17 szervezet, 21 telephely) az újonnan csatlakozott tagországok viszonylatában a második helyen állunk. Az EMAS alkalmazásával az általános hatékonyság növelésén keresztül csökkennek a fölösleges kibocsátások, így a hulladék mennyisége is.

ZÖLD KÖZBESZERZÉS

Zöld közbeszerzésnek (Green Public Procurement) az olyan eljárás tekinthető az EU 2008. július 17-án megjelent COM (2008) 400 final számú közleménye alapján, „amelynek alkalmazásakor a hatóságok azoknak az áruknek, szolgáltatásoknak és munkálatoknak a beszerzését részesítik előnyben, amelyek más, azonos rendeltetésű árukhoz, szolgáltatásokhoz és munkálatokhoz képest kisebb mértékben terhelik a környezetet.”

A Kbt. 2005. évi CLXXIII. törvénnyel történő átfogó módosítása átültette – egyebek mellett – a 2004/18/EK és a 2004/17/EK irányelvek környezetbarát szempontok érvényesítését lehetővé tevő szabályait is. A Kbt. így a közösségi közbeszerzési irányelvekkel összhangban a közbeszerzési eljárások több elemében is teret enged a környezetvédelmi megfontolásoknak:

- a beszerzés tárgya meghatározása során a közbeszerzési műszaki leírásban,
- az alkalmassági feltételek körében,
- a bírálati szempontok között,
- a szerződés teljesítése feltételeinek megadásakor.

A zöld közbeszerzés a hulladékgazdálkodás területén elsősorban két formában kerül elő:

- A hulladék hasznosítással, másodnyersanyagból készült termékek előnyben részesítése a közbeszerzéseknél.
- Tényleges hulladékhasznosítás: építési tevékenységnél hulladék hasznosítása, építőanyag kiváltás.

A TELEPÜLÉSI SZILÁRDHULLADÉK-GAZDÁLKODÁS FEJLESZTÉSI STRATÉGIÁJA (2007–2016)

A Stratégia fő célja, hogy azonosítsa a települési szilárd hulladék-gazdálkodás fejlesztési igényeit és támogassa ezek költség-hatékony megvalósítását, Magyarország egésze és régiói környezetvédelmi felzárkózásának elősegítése és EU kötelezettségeinek 2016-ig történő teljesíthetősége érdekében.

Ebből következően célja továbbá, hogy szakmai és gazdaságossági megalapozást adjon a II. Nemzeti Fejlesztési Terv megvalósítását célzó operatív programok közül a Környezet és Energia Operatív Program (KEOP) ezen belül az „Egészséges, tiszta települések” prioritáshoz tartozó

hulladékgazdálkodási intézkedések - végrehajtásához, azaz az Európai Unió 2007-2013 közötti fejlesztés-támogatási lehetőségeinek felhasználásához a települési szilárd hulladékok kezelése terén. Figyelembe véve a támogatási források felhasználására vonatkozó n+2, illetve n+3 finanszírozási szabályt (a fejlesztés megkezdését követő 2, illetve 3 éven belüli megvalósítás lehetőségét), a Stratégia időtávja 2007-2016, azaz három évvel hosszabb, mint az EU források 2007-2013 közötti költségvetési időszaka.

Emellett célja, hogy az Európai Bizottság Regionális Politika Igazgatóságának erre vonatkozó igényének is megfelelően, alapot teremtsen az EU források felhasználásával tervezett projektek egymással, illetve a már kivitelezés alatt álló programokkal összehangolt előkészítéséhez, a rendelkezésre álló források ésszerű és hatékony felhasználása révén. Ennek megfelelően a Stratégia a követelmények figyelembe vételével történő irány kijelölésen túl, a lehetséges megoldásokat is azonosítja, ezek költség-hatékonyságának és alkalmazásuk várható terheinek összevetése révén.

A TELEPÜLÉSI SZILÁRDHULLADÉK-GAZDÁLKODÁS TÁMOGATÁSI STRATÉGIÁJA (2007-2013)

A támogatási stratégia készítésének célja, hogy megalapozza a települési szilárdhulladék-gazdálkodási rendszerek fejlesztése című 1.1.1. KEOP támogatási konstrukciót, illetve a konstrukció keretében támogatható fejlesztések azon kereteit és feltételeit, amelyekkel a települési szilárd hulladékokra vonatkoztatható EU-kötelezettségek teljesítése országos szinten költség- hatékonyan biztosítható.

A támogatási stratégia ennél a támogatási konstrukciónál kiemelten szükséges, mivel a vonatkozó jogszabályok többségükben keretjellegűek, országos szinten érvényesek. Így a KEOP támogatások szakmai megalapozottságát, társadalmi hasznosságának és hatékonyságának igazolását önálló támogatási stratégia tudja megteremteni.

A támogatási stratégia épít a meglévő országos programokra (különösen az OHT 2003-2008. (OHT I.), valamint a Települési Szilárdhulladék-gazdálkodási Fejlesztési Stratégia 2007-2016). Azonban ezek egyrészt időtávjukban, másrészt tartalmukban csak egyes részleteikben elégítik ki a 2007-2013 közötti támogatási feltételeket. Ezért a jelen támogatási stratégia vállalja fel az Európai Unió (EU) által biztosított támogatási források EU-kötelezettségek teljesítéséhez kötött felhasználásának optimalizálását. Az Új Magyarország Fejlesztési Terv (ÚMFT) Környezet és Energia Operatív Programjában (KEOP) a hulladékgazdálkodási célra felhasználható források szűkössége miatt a támogatási stratégia kifejezetten az EU kötelezettségek minél magasabb társadalmi hasznosságú, költség-hatékony teljesítésére helyezi a hangsúlyt.

5. SZ. MELLÉKLET: A HIE MEGELŐZÉSSSEL KAPCSOLATOS INTÉZKEDÉSEI

PÉLDÁK A 29. CIKKBEN EMLÍTETT HULLADÉKMEGELŐZŐ INTÉZKEDÉSEKRE (98/2008/EK rendelet melléklete)

A hulladékkeletkezéssel kapcsolatos keretfeltételeket érintő intézkedések

1. Tervezési intézkedések vagy az erőforrások hatékony felhasználását előmozdító egyéb gazdasági eszközök használata.
2. A tisztább és kevesebb hulladék keletkezését eredményező termékek és technológiák területén végzett kutatás és fejlesztés előmozdítása, valamint az ilyen témájú kutatás és fejlesztés által elért eredmények terjesztése és használata.
3. A hulladékkeletkezés megelőzéséhez való hozzájárulás céljából a hulladékkeletkezés által a környezetre nehezedő nyomást leíró hatékony és jellemző mutatók kidolgozása minden szinten, a termékek közösségi szintű összehasonlításától a helyi hatóságok tevékenységén át a nemzeti intézkedésekig.

A tervezési, gyártási és forgalmazási szakaszt befolyásoló intézkedések

4. Az öko-tervezés előmozdítása (a környezetvédelmi vonatkozásoknak a terméktervezésbe való módszeres beépítése a termék környezetvédelmi teljesítményének az egész életciklusra kiterjedő javítása érdekében).
5. A hulladékmegelőzési technikákkal kapcsolatos tájékoztatás nyújtása az elérhető legjobb technikák ipari bevezetésének megkönnyítése érdekében.
6. Az illetékes hatóságok számára szervezett képzés a hulladékmegelőzésre vonatkozó követelményeknek az ezen irányelv és a 96/61/EK irányelv értelmében kiadott engedélyekbe való beépítésével kapcsolatban.
7. Intézkedések a 96/61/EK irányelv hatálya alá nem tartozó létesítményekben való hulladékkeletkezés megelőzése érdekében. Adott esetben ezek az intézkedések lehetnek a hulladékmegelőzési vizsgálatok vagy tervek.
8. Figyelemfelkeltő kampányok alkalmazása vagy a vállalkozásoknak nyújtott pénzügyi, döntéshozatali vagy egyéb támogatás. Az ilyen intézkedések nagy valószínűséggel különösen hatékonyak bizonyulnak, ha azokat a megcélzott kis- és középvállalkozásokhoz igazítják, és a már működő vállalkozási hálózatokra támaszkodnak.
9. Az önkéntes megállapodások, a fogyasztói/termelői bizottságok vagy az ágazati tárgyalások igénybevétele annak érdekében, hogy az érintett vállalkozások vagy ipari ágazatok meghatározzák saját hulladékmegelőzési terveiket vagy célkitűzéseiket, illetve javíthassanak a túlzott mértékű hulladék keletkezését eredményező termékeken vagy csomagolásokon.
10. A megbízható környezetgazdálkodási rendszerek előmozdítása, beleértve az EMAS-t és az ISO 14001-et is.

A fogyasztási és használati szakaszt befolyásoló intézkedések

11. Gazdasági eszközök, mint például a környezetet nem terhelő termékek vásárlására való ösztönzés vagy a fogyasztók által kötelezően fizetendő díj bevezetése egy olyan adott árucikkre vagy csomagolási összetevőre, amelyhez egyébként ingyen hozzájuthatnának.
12. Figyelemfelkeltő kampányok alkalmazása és az általános közvéleményt vagy egy adott fogyasztói csoportot célzó tájékoztatás.
13. A megbízható ökocímkezés előmozdítása.
14. Az iparral kötött megállapodások az integrált termékpolitika keretében megvalósított termékbizottságokhoz hasonlóan, vagy a kiskereskedőkkel a hulladékmegelőzéssel kapcsolatos információk és a kisebb környezeti hatású termékek rendelkezésre bocsátásáról kötött megállapodások.
15. A közbeszerzés és a vállalati beszerzés vonatkozásában környezetvédelmi és hulladékmegelőzési kritériumok beépítése az ajánlati felhívásokba és a szerződésekbe a Bizottság által 2004. október 29-én közzétett, a „Környezetbarát közbeszerzésről szóló kézikönyvvel” összhangban.
16. A még felhasználható eldobott termékek vagy azok összetevői újrahasználatának és/vagy megjavításának előmozdítása, nevezetesen az olyan oktatási, gazdasági, logisztikai vagy egyéb intézkedések alkalmazása révén, mint például a hitelesített javító és újrahasználati központok és hálózatok támogatása vagy létesítése, különösen a sűrűn lakott régiókban.